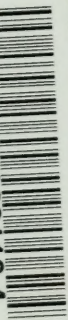
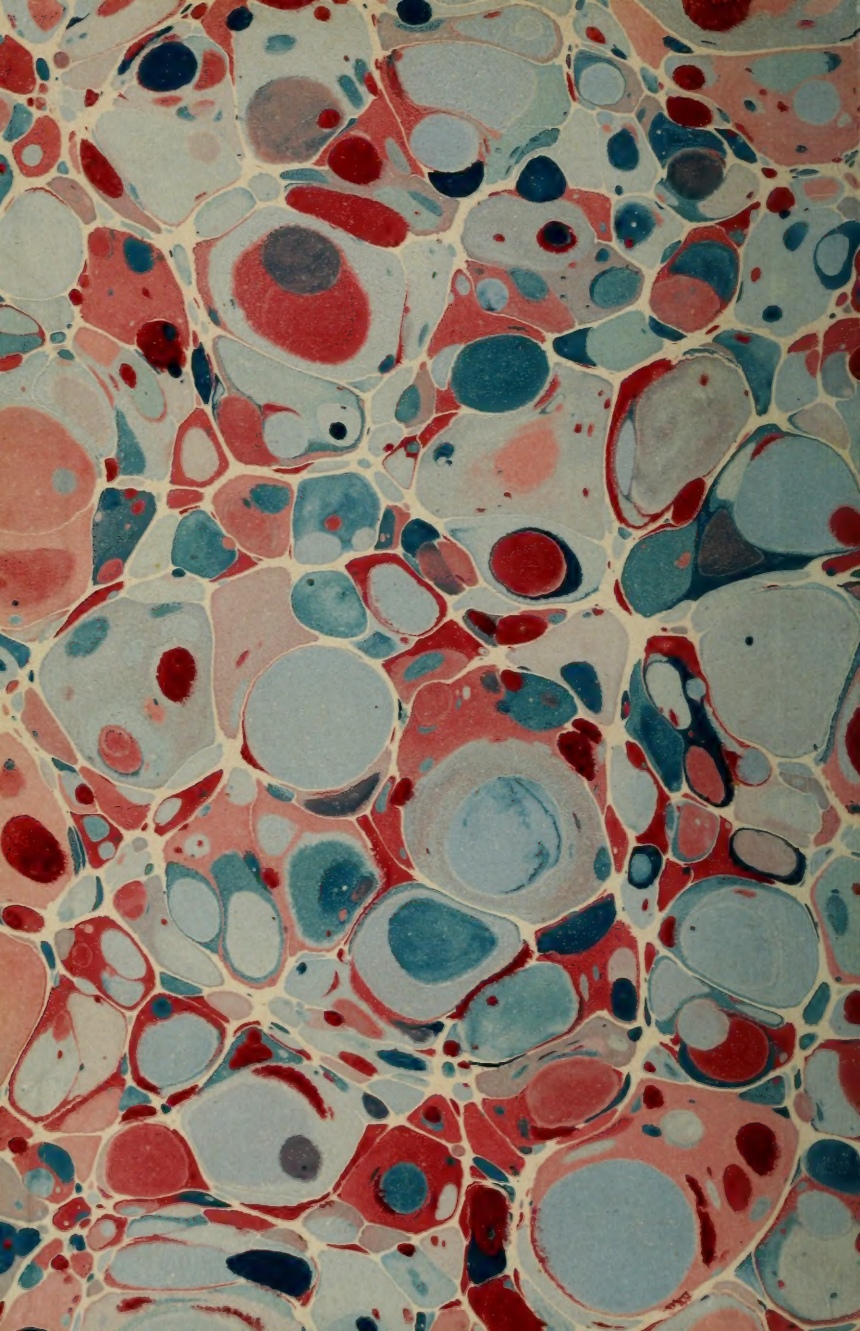
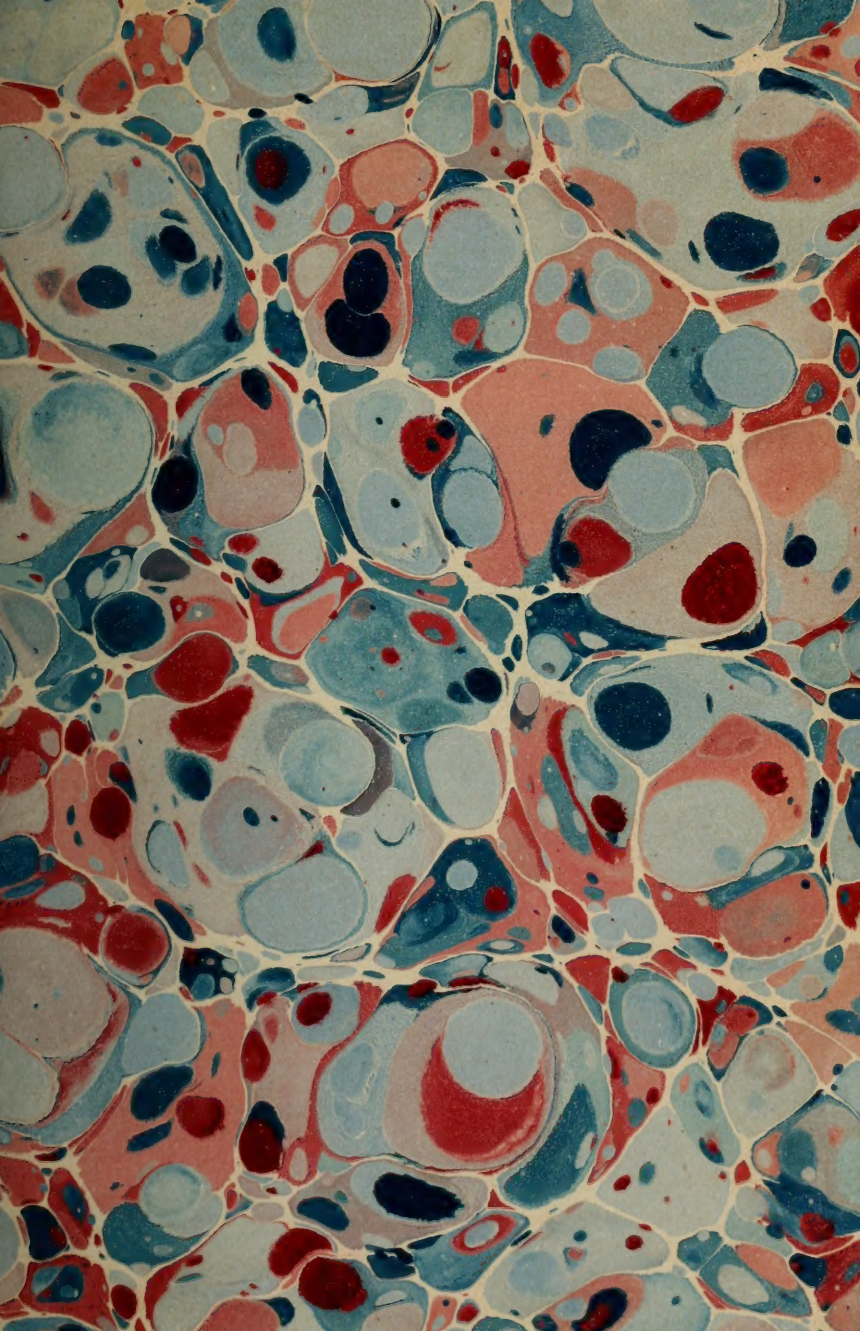

3 1761 07289110 4

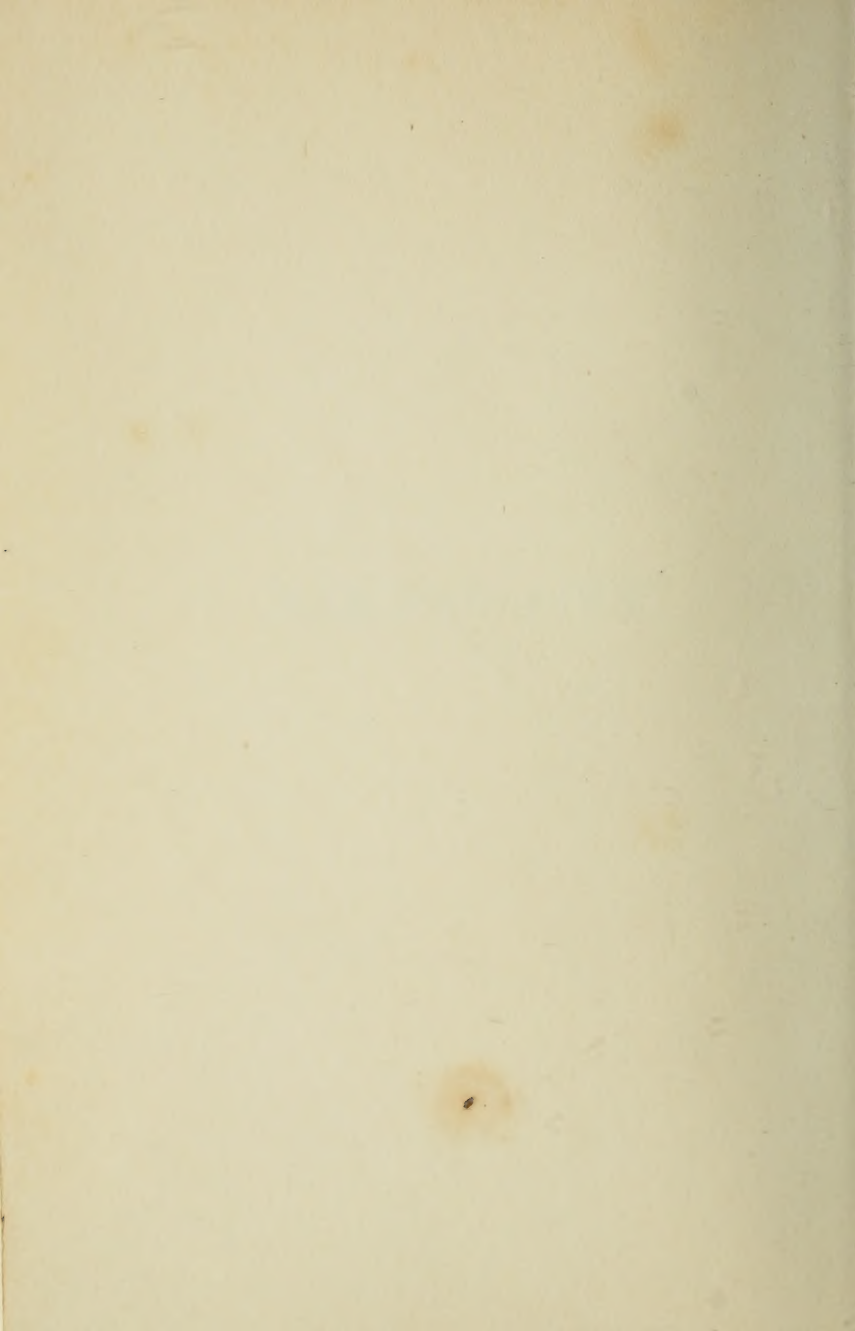

431

431

CHRYSANTHEMUM

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from,
University of Toronto

Lotusdam ved Uyéno Tempel-Lund.

CHRYSANTHEMUM

FORTÆLLINGER OG SKILDRINGER

FRA JAPAN

SAMLEDE AF

JOHANNE MÜNTER

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG

FR. BAGGES BOGTRYKKERI

1901

DS
821
M+3

INDHOLD

	Side
<i>Fra Bøndernes og Folkets Liv i Japan</i>	1
Genfærdet i Sakura	9
Vandfloden	48
To folkelige Ballader	66
Kitsune	101
<i>Japans Blomster og Sange</i>	131
Japans Blomster	133
Buddhistisk Paavirkning i Japans Folkesange	153
Viser fra Gader og Stræder	169
<i>Yaegaki's Tempel og Kærlighedslunden</i>	181
Furizodé Kwaji	199
Et Spørgsmaal i Zen Teksten	203
Japanske Spejle	211
<i>Fra det nye Japan</i>	219
Et opfyldt Ønske	221
Yuko. En Erindring	240

Denne lille Samling japanske Smaahistorier er at anse som en Fortsættelse af de under Navnet: „Fra Morgenrødens Rige“ udgivne Fortællinger; dog stiller de ikke som Betingelse for Forstaaelsen at have læst hine. Den første Afdeling sætter sig som Formaal at give et Indblik i de lavere stillede Klassers Liv, navnlig Bøndernes, og jeg har derfor gengivet Fortællingen: „Genfærdet i Sakura“ efter A. B. Mitfords Samling: „Tales of old Japan“ med nogle af hans indledende Bemærkninger. Om han har oversat den, tør jeg ikke afgøre, da man ofte finder samme Fortælling udgivet af flere. Heller ikke tør man altid forudsætte, at Oversætteren har gengivet Fortællingen efter det japanske Skriftsprog. Sædvanligvis bliver dette omskrevet af en Japaneser i latinske Bogstaver, inden Oversætteren træder til. Dette gælder dog ikke Prof. Chamberlain, Lærer i det japanske Sprog ved Universitetet i Tokyo, som ikke alene underviser Japaneserne i deres eget Sprog, men som følger Sprogets Omdannelser i de forskellige Tidsperioder, hvorpaa Prøver undertiden

II

findes i „Transactions of the Asiatic Society of Japan“.

Fra Bønderne gaar vi et Skridt nedad til de Udstødtes Klasse, angaaende hvis Forhold Lafc. Hearn har givet et Udkast, ført med den Sikkerhed i Iagttagelse, som har gjort ham berømt fremfor nogen anden Fremstiller af japansk Folkeliv.

Jeg har tilladt mig at beklippe de for danske Læsere for store Vidtløftigheder, ligesom jeg ogsaa har indskudt i Fremstillingen af Ræve-Besættelserne en Redegørelse for samme Fænomen af Prof. Chamberlain og Dr. Baelz, hvilken sidste er en særlig Autoritet paa dette Omraade.

Jeg har troet, at en Omtale af Japans Yndlingsblomster ikke vilde være uvelkommen; navnlig da Kærligheden til Blomsterne spiller en saa stor Rolle i al japansk Kunst. Oprindelsen til den Plads, de forskellige Planter fik, er heller ikke uinteressant, og det varme Hjerte, man føler banke for dem gennem Tiderne, kan vel nok gøre Krav paa vor Sympathi. Herfra ligger Overgangen nær til de smaa Visestumper, Lafc. Hearn har samlet fra den folkelige Poesi og grupperet efter deres Hovedindhold, dels efter deres forskellige buddhistiske Tankeretning, dels efter Hjertelivets forskellige Stadier. Oversættelsen har mere taget Hensyn til at bevare deres almindelige Indhold end til at bibeholde en vis Rytme.

Fra disse Hjertets Sange gaar der kun en lille

III

Bro over til Kærligheds-Templet og Lunden. Heri har Lafc. Hearn vist os, at vore Antipoders Oplærelse i Selvbeherskelse ikke frigør dem fra de ømme Følelsers Herredømme. Nogle mindre Fortællinger følger, som illustrerer denne „Vandring i Mørke.“

Afslutningen: „Fra det nye Japan“ fremstiller en ung Mands og en ung Kvindes varme Patriotisme og glade Offervillighed for Fædreland og Kejser.

Hermed overgives denne lille Buket Chrysanthemum i Publikums Hænder. Som denne Plante i sin Forskelligartethed omfatter den bondeagtige, flade Blomst og det fine, fantastisk sammenkrøllede Trævlebundt, der fik Navn af „Bølger i Maaneskin“ — „Taage paa Bjerget“ — „Stjerneklare Nat“, saaledes gaar disse Skildringer fra Bondens bekymrede Trælle-Tilværelse til Buddhaismens poesirige Tankeliv.

Johanne Münter.

FRA BØNDERNES
OG FOLKETS LIV I JAPAN

*Bøndernes Liv
i Japan.*

Det er en almindelig bekendt Sag, at i Japan havde Mikadoen allerede i de tidligere Aarhundreder af vor Tidsregning trukket sig tilbage fra Regeringen, som kom i Hænderne paa en Generalissimus, der fra det tolvte Aarhundrede kaldtes Shogun. Mikadoen eller Kejseren henlevede sit Liv i den gamle Hovedstad Kyôto, omgiven af Landets ældste Adel, Kuge-Adelen, der trods sin Fattigdom holdt Hovedet højt i Bevidstheden om sin Afstamning fra Guder og Kejsere. Af dens fornemste Familier valgtes Kejserens Hustru. Kuge-Adelen var Japans legitime Aristokrati; den betragtede med Ringeagt Lensadelen: Daimyo'erne, som militaire Eventyrere og Parvenuier; disse var nemlig ved deres Anføreres Gunst og ved Held i Krigen i Tidernes Løb blevne forsynede med Len. Da Overanføreren forfremmedes til Shogun og fik den virkelige Magt, samt efterhaanden alle Indtægter i sine Hænder — han tildelte kun Mikadoen i Kyôto nogle knapt tilmaalte aarlige Naalepenge — blev den mægtige Lensadel

ham en farlig Konkurrent til Shogunatet, og nu førtes der blodige Borgerkrige herom. Efter at Ieyatsu af Takugawaernes Slægt var bleven Shogun, befalede han og hans første Efterfølgere de krigerske Daimyo'er at bygge sig Slotte i Yeddo (Tokugawa-Slægtens Hovedstad), der skulde omgive Shogunens Palads, og at leve der den halve Del af Aaret, samt at efterlade Hustru og Børn der som Gidsler, naar de det næste halve Aar drog ud til deres Provinser. Ved dette og ved andre Midler forblev Magten i denne Families Hænder i næsten halvtredie Hundrede Aar. Men da hele Regeringssystemet efter Revolutionen i det nittende Aarhundrede — der gengav Mikadoen hans virkelige Magt — blev omformet efter europæisk Mønster, kom den gamle Adel, Kuge-Adelen, atter frem, og da Rang og Titler i 1884 uddeltes, glemtes de ikke. Lensvæsenet faldt bort, og Daimyoerne tabte deres territoriale Landbesiddelser; men der tildeltes dem saavel som Kuge-Adelen Pension af Civillisten. De blev dog ikke helt frit stillede, saaledes maatte de f. Eks. ikke gifte sig uden officiel Tilladelse. Konstitutionen giver nogle af dem Sæde i Overhuset.

Kuge og Daimyo Familierne — altsaa Adelen — udgjorde tilligemed Samurai- eller Krigerklassen — der ogsaa henregnedes til Adelen — fem pro Cent af Befolkningen, medens Heimin 3: Folket, udgjorde de fem og halvfemsindstyve pro Cent.

Endnu mere end i Vesten har Agerdyrkningen i Japan været den Grundvold, hvorpaa hele Samfundet hviler. Det var derfor kun retfærdigt, at Bønderne i Lenstiden fik Plads efter Samurai- eller Krigerklassen og stod foran Købmændene og Haandværkerne. Som Regel dyrker hver Bonde nu sin egen Jord, og han faar Hjælp hertil af sine Sønner og ofte baade af sin Hustru og af sine Døtre. Lige til 1868 var Bønderne fritagne for Krigstjeneste. Senere indførtes almindelig Værnepligt med syv Aars Tjenestetid: de tre i aktiv Tjeneste, de fire i Reserven. At Bønderne, trods deres forholdsvis fremskudte Stilling, ikke har haft de letteste Forhold som Fæstere i Lenstiden, fremgaar af nedenstaaende Fortælling, der er kendt af enhver Japanner, og som støtter sig til historiske Kilder. Bønderne var ganske afhængige af Jordejernes Lune, og det er mærkeligt nok, at der i et Land, hvor Bonden har nydt en ikke ringe Anseelse, ikke er øvet nogensomhelst Kontrol fra Regeringens Side med Hensyn til Lensherrens Forhold overfor sine Undergivne.

A. B. Mitford har til sin Oversættelse af „Gentærdet i Sakura“ forudskikket nogle Oplysninger om Bøndernes Vilkaar i tidligere Tider, hvoraf her følger et Uddrag:

Landskatten, eller snarere Fæsternes aarlige Afgift, er sædvanligvis 40 pro Cent af Høsten. Den betales enten i Ris eller i Penge efter den i Øje-

blikket raadende Pris, som varierer betydeligt. Der er dog intet fast bestemt herom, og ofte deles den mellem Ejeren og Fæsteren. Dette sker i Aarets ellefte Maaned, naar hele Høsten er indsamlet, og dens Pris paa Markedet fastslaaet.

Afgiften af den Jord, som bærer anden Afgrøde end Ris, som Bomuld, Bønner, Rødder o. s. v., betales i Penge ved den tolvte Maaned. Valget af Udsæden antages at være overladt til Fæsteren.

Men den japanske Ejendomsbesidder indskrænker sig ikke til at opkræve sine lovlige Afgifter, naar han er i Pengetrang. Han kan altid fremtvinge Forudbetalingen af et Aars Afgift fra sine nødlidende Fæstere. Er han en retskaffen Mand, tilbagebetales Summen til Bonden terminsvis og med Renter i et Tidsrum, som kan strække sig fra cirka ti til tyve Aar. Men det hænder kun alt for ofte, at en uretfærdig eller ubarmhjertig Herre aldeles ikke tilbagebetaaler saadanne Laan, men tværtimod tvinger Fæsteren til flere Forudbetalinger. Da er det, at Bønderne, klædte i deres Straa-Regnkapper og forsynede med Segle og Bambusstave, forsamler sig udenfor deres Herres Slot i Hovedstaden for at indgive deres Klage, idet de paakalder de nærmeste Overordnede Mellemkomst, ja endog de Kvinders, som maatte gaa forbi. Undertiden maa de bøde med deres Liv for deres Dristighed, men — under alle Omstændigheder har de den Tilfredsstillelse at

bringe Skam og Vanære over deres Forfølger, saavel i hans Naboers, som i Befolkningens Øjne.

De officielle Indberetninger fra nyere Rejser i det Indre af Japan har tilfulde bevist den haarde Lod, som Bønderne har maattet friste under Tycoonernes*) Regimente. I en Provins, hvor Byernes Fogder synes at have støttet deres Herres Udsugninger, har disse maattet flygte for den rasende Folkehob, som — idet den benyttede sig af Revolutionen — plyndrede deres Boliger og lagde dem øde, idet de højlydt forlangte en ny og retfærdig Beskatning af Jorden. I hele Landet har Bønderne med Jubel hilst Mikadoens Genindsættelse som souveræn Magthaver samt Ophævelsen af den ringere Adel, som ophøjede sig selv paa de Undergivnes Bekostning. Badende sig i Straalerne fra Yeddos Hof levede Hatamoto'erne**) højt og brød sig kun lidet om, hvem der pintes og hungrede. Penge skulde skaffes, og de skaffedes til Veje.

Her maa vi indskyde nogle Bemærkninger om Fogedernes Stilling i Byerne, som spiller en vigtig Rolle i Fortællingen.

Bønderne i Japan regeres af tre Slags Embedsmænd 1) *Nanushi* eller Fogeden, 2) *Kumigashira* eller Kredsens Formand og 3) *Hyakushodai* eller

*) Denne Titel, som betyder store Fyrste, blev antagen af Shogunerne i en senere Tid.

**) Den højeste Klasse af Samurai'er, Shogunernes særlige Krigere, egentlig Bannerbærere.

Bøndernes Repræsentant. Byen, som styres af en Nanushi, deles i Kredse, hvorefter hver bestaar af fem Familier. Hver Kreds styres igen af en Kumiga-shira. Kredsene deles atter i Underafdelinger paa fem Mand hver, som af deres Midte udvælger en Repræsentant, dersom nogen Ansøgning skal indgives til de Overordnede. Fogeden, Formanden for Kredsen og nævnte Repræsentant har Fortegnelsen over Familierne og Befolkningen under deres Kontrol og maa staa inde for Folkenes hæderlige Opførsel. De betaler Skatter ligesom de andre Bønder, men modtager Løn for deres Tjeneste, hvis Beløb afhænger af Byens Størrelse og Rigdom. Fem procent af den aarlige Jordskat udgjør Fogedens Løn, og de to andre Embedsmænd modtager fem procent af den Skat, der indbetales af de smaa Kredse, som hver henholdsvis raader over.

Gennemsnitsarealet af Jord, som en Familie opdyrker, er omtrent en Chô (godt 1300 □ Alen); men der er Landmænd, som har arvet fem eller seks Chô fra deres Forfædre. Der er ogsaa Landmænd, som paa Grund af deres Fattigdom kaldes: „Vanddrikkende Bønder“; de ejer ikke selv nogen Jord, men lejer et Stykke af andre, som har mere, end hvad de med egne Hænder kan opdyrke. Lejen er forskellig; men god Jord til Risdykning indbringer i Leje fra 36 til 45 Kr. pr. Tan (1800 □ Fod). Markarbejdere betales fra 6 til cirka 30 Riyo om Aaret (en Riyo omtrent 5 Kr.) Foruden Pengene faar de baade

Klæder og Føde; selv om den sidste end er tarvelig, er den dog altid rigelig. Risen, som de dyrker, gaar deres Mund forbi; det er for dem en ukendt Luksus. Hirse er deres Hovednæring; kun paa Fest- og Helligdage uddeles der Rationer af Byg eller Boghvede til dem. Hvor Morbærtræet vokser, og Silkeormen opdrættes, faar Arbejderen den højeste Løn.

Den Straf, som efterfølgende Fortællings Hovedperson maa lide — nemlig Korsfæstelse — idømmes for følgende Forbrydelser: 1) Forældremord. (Hermed menes ikke alene Drab af Forældre, men ogsaa af Onkler, Tanter, ældre Brødre, Foresatte eller Lærere), 2) Falskmøntneri og 3) Overskriden af Indhegningerne til Tycoonens*) Territorium uden Tilladelse. Den Skyldige bindes til en oprejst Bjælke med to Tværstænger, hvortil Arme og Ben fastgøres med Reb. Derpaa bliver han gennem-boret med Spyd af Mænd, der hører til Etaklassen**). Mr. Mitford fortæller, at han en Gang kom forbi Eksekutionspladsen nær ved Yeddo, da et Legeme blev bundet til Korset. Den Døde havde myrdet sin Principal og var bleven dømt til at korsfæstes, men han var død i Fængslet, inden Dommen blev fuldbyrdet. Saa blev han i siddende Stilling ned-pakket i et stort, rødt Lerkar, som, efter at være

*) Dette regnes dog ikke længere som tilstrækkelig Aarsag til denne Straf.

**) Paria Klassen i Japan.

bleven fyldt op med Salt, blev hermetisk tillukket og forseglet. Aarsdagen efter, at han havde begaaet Brøden, blev Karret bragt hen til Eksekutionspladsen og sønderslaaet, Legemet blev taget ud, og efter at Senerne under Knæ og Arme var overskaarne, blev det rettet ud og fæstet til Korset. Derpaa blev det gennemboret med Spyd, og saaledes hang det i tre Dage. En aaben Grav, hvis Muld var stærkt blandet med Dødningeben, ventede paa det vanærede Lig. Tre til fire smudsige og elendigt udseende Etaé'er stod paa Vagt og morede sig med at sige slibrige Vittigheder til hinanden. Det var en uhyggelig Scene; men det lod ikke til, at Nogen lagde Mærke hertil; Forbigaaende paa Landevejen syntes ikke at bekymre sig herom, og en Skare rødkindede og glade Børn legede kun femten Alen fra det døde Legeme, som om intet uhyggeligt var hændet.

Bonderne vises bort.

Sogorô under Broen.

*Genfærdet
i Sakura*).*

Hvor sandt er ikke det, Confucius siger: „Fyrstens Retsindighed afspejler sig i hans Lande; men hans Ondskab foraarsager Oprør og Fordærvelse.“

I Provinsen Shimosa var Hotta Kaga no Kami Herre paa Slottet Sakura og Overhoved for en Familie, hvorfra berømte Krigere var udgaaede i flere Slægtled. Da Kaga no Kami, som havde været Medlem af Gorôjiu**), døde paa sit Slot, og hans ældste Søn, Kôtsuké no Suké Masanobu, havde arvet hans Godser og Ærestitler, blev denne ligeledes udsat til at have Sæde i Femmandsraadet. Men han var en anden Slags Mand end de, der før havde været Ejere af Godset. Han behandlede Forpagterne og Bønderne uretfærdigt og paalignede dem drøje Tillægsskatter, saa at Fæsterne paa hans Godser sank ned i den yderste Elendighed. Skønt de

*) Den her berettede Begivenhed fandt Sted i den første Halvdel af det 17de Aarhundrede under den tredje Shogun af Tokugawa-Slægten.

**) Gorôjiu æ: «Femmandsraadet» danner Shogunens Kabinet.

Aar efter Aar, Maane*) efter Maane bad om Barmhertighed og protesterede mod denne Uretfærdighed, agtede man ikke paa dem, og Befolkningen i Landsbyerne levede i den største Armod. Derfor samledes de Ældste for de hundrede og seks og tredive Landsbyer til en Raadslagning, og her besluttede de enstemmigt at indgive en Ansøgning til Regeringen, forseglet med deres Segl, hvori de forebragte, at de stedlige Myndigheder ikke havde taget ringeste Notits af deres gentagne Protester. Derpaa samledes de foran det Hus, hvori en af deres Herres Raadsherrer, Ikéura Kazuyé, boede, for først at vise ham denne Ansøgning; men ikke engang dette ænsede man. Saa vendte de hjem og besluttede — efter først at have raadført sig med hverandre — at gaa hen til deres Herres Palads i Yeddo paa den tyvende Dag i den tiende Maane. Det blev enstemmigt vedtaget, at de Ældste for et Hundrede og tre og fyrretyve Landsbyer skulde gaa til Yeddo, og Overhovedet for Landsbyen Iwashi, Sôgorô — som var en Mand paa otte og fyrretyve Aar, som altid havde udmærket sig ved Dygtighed og sund Dømmekraft, og som herskede over et Areal af tusinde Koku — traadte nu frem og sagde:

„Dette er paa ingen Maade nogen let Sag, mine Herrer. Det er sikkert af største Vigtighed, at vi

*) Maanederne i Japan var virkelige Maanetider. Aaret bestod af tolv saadanne Maaner med en indskudt Ekstra-Maane, hvis Nyaaret ellers vilde komme en Maane for tidligt.

indgiver vor Klage til vor Herres Palads i Yeddo; men hvad er Eders Plan? Har I tænkt paa, hvad I vil gøre?”

„Ja, det er sandelig en meget vigtig Sag!“ gentog de Andre — men mere havde de ikke at sige. Da fortsatte Sôgorô:

„Vi har appelleret til det offentlige Kontor i vor Provins — men uden Nytte; vi har ansøgt Fyrstens Raadgivere — ogsaa forgæves. Jeg ved, at der kun er én Ting tilbage for os at gøre; vi maa bringe vor Sag til vor Herres Palads i Yeddo; men dersom vi gaar derhen, er det lige saa sikkert, at man ikke vil høre paa os; tværtimod — man vil lade os fængsle. Thi hvis man ikke hører paa vort Klagemaal her, i vor egen Provins, hvor meget mindre vil saa ikke Embedsmændene i Yeddo bryde sig om os! Vi kunde stikke vor Ansøgning ind i en af Femmandsraadets Bærestole, naar vi mødte dem paa Gaden; men da vor Herre er Medlem af dette Raad, vil ingen af hans Kollegaer bryde sig om at undersøge, hvor vidt vor Klage er retfærdig eller ikke, af Frygt for at støde ham; og den Mand, som indgav Ansøgningen, vilde have sit Liv forbrudt til ingen Nytte. Dersom I har gjort Eder dette klart og alligevel har besluttet — ske hvad der vill! — at tage afsted, saa gaa til Yeddo; men byd først et langt Farvel til Eders Forældre og Børn, Eders Hustruer og Slægt! Dette er min Mening!“

De andre delte Alle Sôgorôs Syn paa Sagen,

men bestemte dog — hvad der saa end maatte hænde — at gaa til Yeddo; de besluttede da at samles i Landsbyen *Funabashi* paa den trettende Dag i den ellefte Maane.

Ved den fastsatte Tid mødtes alle Landsbyernes Ældste paa det Sted, man havde aftalt. Kun Sôgorô, Overhovedet for Landsbyen *Iwahashi*, kom ikke. Og da han den følgende Dag heller ikke gav Møde, sendte de Ældste en Deputeret af deres Midte, ved Navn Rokurobei, til ham for at spørge om Grunden til hans Udebliven. Rokurobei kom til Sôgorô's Hus henad Kl. fire om Eftermiddagen og fandt ham ganske rolig siddende ved sin Ildgryde for at varme sig, som om intet var paa Færde. Da Budbringeren saa dette, blev han fortrædelig og sagde:

„De Ældste fra Landsbyerne er alle forsamlede ved *Funabashi*, som vi jo havde aftalt; men da I, Mester Sôgorô ikke er kommen, er jeg her for at spørge, om det er Sygdom eller en anden Aarsag, der hindrer Eder i at give Møde.“

„I maa tro“, svarede Sôgorô, „at jeg er ked over, at I har gjort Eder al den Besvær. Det var min Hensigt at have begivet mig paa Vej igaar, men jeg fik et Anfald af Mavesmerter, som jeg ofte har, og som I ser, maa jeg være lidt forsigtig; saa før om én eller to Dage kan jeg ikke komme. Vær saa god at sige dette til de Andre.“

Rokurobei saa, at her intet var at stille op, og han gik tilbage til Landsbyen *Funabashi* og med-

delte de Andre, hvad der var hændet. De var Alle oprørte over, hvad han fortalte, og de ansaa det hele for Feighed af en Mand, der havde brugt saa store Ord. Men de besluttede alle, at denne Enes Opførsel ikke skulde virke paa de Andres, og idet de søgte at indbilde hverandre, at Sagen, de havde for, med Lethed kunde gaa igennem, vedtog de enstemmig at tage afsted og indgive Ansøgningen. Saasnart de var ankomne til Yeddo, tog de ind i et Herberge, som laa i en Gade, der hedder Baku-rochô; men skønt de forsøgte at overgive deres Klage til de forskellige Embedsmænd, der stod i deres Herres Tjeneste, vilde Ingen lytte til dem; Dørene blev lukkede i lige for Næsen af dem, og de maatte slukørede og modfaldne gaa tilbage til deres Herberge.

Den følgende Dag mødtes de alle i et Thehus, der laa i en Allé lige over for Kwannon Sama's Tempel, og efter en Raadslagning blev de enige om, at da de selv ingen Udvej kunde øjne, vilde de endnu engang sende Bud til Sôgorô for at se, om han muligen kunde finde paa noget. Saa drog Rokurobei samt Jiuyémon til Landsbyen Iwahashi om Middagen og ankom dér samme Aften. Sôgorô, der havde indset, at Overrækkelsen af Klageskriftet var en Sag, der ikke maatte behandles letsindigt, kaldte nu sin Hustru, sine Børn og sine Slægtninge til sig og sagde:

„Jeg er ifærd med at foretage en Rejse til Yeddo

paa Grund af følgende: Vor nuværende Herre har forøget Jordskatten af Ris og andre Afgifter mere end ti Gange, saa Pensel og Papir kan ikke skildre den Fattigdom, hvori Folket er nedsunket, og Bønderne lider Helvedes Kvaler alt her paa Jorden. Derfor har de Ældste af de forskellige Landsbyer indgivet Klager, men om med noget Udbytte, er tvivlsomt. Jeg vilde ret ønske, at jeg maatte kunne finde paa et Middel, hvorved dette grusomme Pineri kunde ophøre; men hvis mine Planer ikke lykkes, vender jeg aldrig mere hjem, og selv om jeg skulde naa mit Maal, er det vanskeligt at sige, hvorledes jeg vil blive behandlet af dem, der har Magten. Lad os drikke et Bæger Vin sammen, for det kan hænde, at I aldrig mere ser mit Ansigt. Jeg sætter mit Liv paa Spil for at afhjælpe Folkets Elendighed paa dette Gods; dersom jeg dør, saa sørg ikke over min Skæbne — græd ikke over mig!“

Efter at have talt saaledes vendte han sig til sin Hustru og sine Børn, idet han nøje underrettede dem om, hvad han vilde have gjort efter sin Død, og kom frem med alt, hvad der laa ham paa Hjerte. Da han derpaa havde drukket Vinen med dem, tog han frejdigt Afsked med alle de Tilstedeværende og gik til Thehuset i Nabobyen Funabashi, hvorhen de to Udsendinge Rokurobei og Jiuyémon havde trukket sig tilbage og utaalmodigt ventede hans Komme for at berette ham, hvad der var hændet i Yeddo.

„Kort og godt,“ sagde de, „det forekommer os, at det hele er mislykket, og vi er nu komne herhen for at høre, hvad I foreslaar. Dersom I kan lægge en Plan for, hvad der er at gøre, saa sig os den.“

„Vi har jo banket paa hos Embedsmændene her i Distriktet,“ svarede Sôgorô, „og vi har søgt at komme ind i Herrens Palads i Yeddo. Hvor ofte vi end forsamler os uden for Hs. Herligheds Port, vil dog Ingen give Agt paa os. Der er intet for os at gøre uden at henvende os til Shogunen.“

Saaledes sad de og talte om deres Planer, til Natten var langt fremskreden, og derpaa gik de til Hvile. Vinternatten var lang. Men da Kragernes Skrigen forkyndte Morgenens Frembrud, begav de tre Venner sig paa Rejsen til Asakusas Thehus, hvor de ved deres Ankomst fandt de andre Ældste forsamlede.

„Velkommen, Mester Sôgorô!“ udbrød disse. „Hvor kan det være I kommer saa sent? Vi har anraabt alle Embedsmændene til ingen Nytte, og vi har omsonst gjort os megen Besvær. Vi har udtømt alle vore Paahit og kan ikke finde paa mere. Find I paa en Udvej, det beder vi Eder om!“

„Mine Herrer,“ svarede Sôgorô, der talte meget besindigt, „skönt I ikke har haft bedre Held her end hjemme hos Eder selv, er det til ingen Nytte at sørge. Om en eller to Dage gaar Femmandsraadet til Slottet. Vi maa benytte os af denne Lejlighed og, idet vi følger Bærestolene, kaste vor An-

søgning ind i én af dem. Dette er mit Raad. Hvad mener I herom, mine Venner?”

Alle som En vedtog de, at dette Raad var fortræffeligt, og de besluttede sig til at handle derefter, hvorpaa de vendte tilbage til deres Værtshus.

Sôgorô holdt nu en Raadslagning med fem af de Ældste: Jiuyémon, Hanzô, Rokurobei, Chinzo og Kiushirô, og med deres Hjælp opsatte han en Ansøgning. Da han havde hørt, at Kuze Yamato no Kami den 26de samme Maane — naar Femmandsraadet skulde op til Slotet — vilde lægge Vejen langs med Paladsets vestlige Mur, holdt de Vagt i Nærheden. Saasnart de fik Øie paa Gorôjiu'ens Bærestol, nærmede de sig den, og idet de ydmygt fremsatte deres Klagemaal, afleverede de Ansøgningen. Da den blev modtagen, frydede de seks Ældste sig og tvivlede ikke om, at deres Hjerters Ønsker skulde opfyldes. Saa gik de tilbage til Rigôgokus Thehus, og her sagde Jiuyémon:

„Vi maa ønske os til Lykke med vort Held. Vi har indgivet vor Ansøgning til Femmandsraadet, og nu kan vi slaa os til Ro; inden ret mange Dage vil vi sikkert faa godt Nyt at høre derfra. Vi skylder Mester Sôgorô stor Tak for hans Anstrengelser.“

Sôgorô traadte frem og svarede: „Skønt vi har indgivet vort Andragende til Femmandsraadet, vil Sagen ikke saa hurtigt blive paakendt. Det er derfor meningsløst, at vi er saa mange. Lad elleve

Mand blive her hos mig, saa kan Resten vende hjem til deres Landsbyer. Dersom vi, der bliver tilbage, beskyldes for Forræderi og halshugges, lad saa de Andre blive enige om at fordre vore Legemer udliveredede og begrave dem. Hvad de Udgifter angaar, som vi paadrager os, indtil vor Sag er afsluttet, saa lad det blive efter vor første Aftale. For de hundrede og seks og tredive Landsbyers Skyld lader vi vort Liv, om saa skal være, og udsætter os for den Vanære, at vore Hoveder udstilles, som om vi var almindelige Forbrydere.“

De holdt derpaa Afskedsfest, og efter et sørgmodigt Farvel gik Størsteparten af de Ældste hjem til deres Fødested, medens de andre vandrede til deres Værtshus for dèr taalmodigt at oppebie en Indkaldelse for den høje Ret. Paa den 2den Dag i den 12te Maane gik Sôgorô — efter at have modtaget en Stævning fra Gorôjiu'en: Kuze Yamato no Kami — til hans Residens. Han blev ført ind i Husets Forværelse, hvor to Raadsherrer mødte ham og sagde:

„For nogle Dage siden havde Du den Dristighed at kaste et Dokument ind i Hs. Herligheds, Yamato no Kami's, Bærestol. Af særdeles Naade er han villig til at tilgive Dig Din uforskammede Frækhed. Men skulde Du nogensinde igen ville paa-tvinge ham Dine Ansøgninger, gør Du Dig derved skyldig i Forsøg paa at stifte Oprør.“ Med disse Ord gav de ham Dokumentet tilbage.

„Jeg indrømmer villigt det retfærdige i Hs. Herligheds Dom. Men ak! mine Herrer, det er ikke nogen overilet eller uoverlagt Handling. Aar efter Aar er Byrde paa Byrde bleven hobet paa os, saa at Folket tilsidst er blottet for det Nødvendigste til Livets Ophold; og da vi ikke ser nogen Ende paa denne Elendighed, har vi ydmygst indgivet Ansøgningen. Jeg beder Eders Velbaarenheder i Eders store Naade at overveje vor Sag og at værdiges at modtage vort Andragende. Nedlad Eder til at tage nogle Forholdsregler, for at Folket kan leve, og vor Taknemmelighed for Eders store Godhed skal være uden Grænser.“

„Dit Forlangende er billigt nok,“ svarede de to Raadsherrer efter at have hørt paa hans Tale, „men Dit Dokument kan vi ikke modtage, saa Du maa tage det tilbage.“

Derpaa nedskrev de Navnet paa Sôgorô og de seks Ældste, som havde ledsaget ham. Der var intet andet at gøre herved: de maatte tage deres Ansøgning tilbage og vende hjem til deres Værtshus. Dêr sad nu de syv Mænd, nedslagne og sorgfulde, med Armene over Kors, og overvejede, hvad de vel bedst kunde gøre, og hvad Planer de maatte kunne lægge; men tilsidst, da de var lige ved at opgive alt, hviskede Sôgorô til dem:

„Vor Ansøgning er altsaa bleven givet os tilbage, den, som vi gav ind efter saa megen Nød. Hvad Ansigt skal vi sætte op, naar vi vender hjem efter

en saadan Skam? Jeg, for min Del har ikke i Sinde at have gjort mit Arbejde forgæves; derfor vil jeg passe paa, naar Shogunen en eller anden Dag gaar fra Slottet. Jeg vil skjule mig i Vejgrøften, og jeg skal nok sørge for, at vore Klager naar til ham, der er Hersker over vor Herre. Dette er mit sidste Haab.“

Heri var de andre enige med ham, og idet de Alle tog Mod til sig, biede de paa Lejligheden.

Men nu hændte det, at det behagede Shogunen, Fyrst Iyémitsu*), paa den 20de Dag i den 12te Maane at ville holde Bøn ved sine Forfædres Grave i Uyéno**). Sôgorô samt de andre Ældste betragtede dette som en særlig Gunst af Guderne, og de følte sig fra dette Øjeblik sikkre paa, at denne Gang var deres Møje ikke spildt. Saa skrev de en ny Ansøgning, og til den bestemte Tid skjulte Sôgorô sig under Sammayé's Bro, lige foran Uyéno's sorte Port. Da Fyrst Jyémitsu kom hertil i Bærestolen, klatrede Sôgorô op fra sit Skjulested under Broen til stor Overraskelse for Shogunens Følge, som raabte: „Stød dog det Menneske til Side!“ Men Sôgorô, der benyttede sig af Forvirringen, raabte saa højt, han kunde: „Jeg ønsker personlig at overrække en ydmyg Ansøgning til Hs. Højhed!“ Og med det samme holdt han Dokumentet, som han havde

*) Den tredje Hersker af Tokugawaslægten.

**) Odelagte under Revolutionen 1868 af Mikadoens Tropper.

bundet til en tre Alen lang Bambusstang, frem, og søgte at stikke det ind i Bærestolen. Omendskønt Følget raabte, at han skulde arresteres, og han blev puffet og skubbet, kravlede han op paa Siden af Bærestolen, og Shogunen modtog Dokumentet. Men Sôgorô blev arresteret af Følget og kastet i Fængsel. Hvad Ansøgningen angik, befalede Hs. Højhed, at den skulde overleveres til Medlemmet af Femmands-raadet: Hotta Kôtsuké no Suké, Ansøgenes Herre.

Da Hotta Kôtsuké no Suké var kommen hjem og havde læst Ansøgningen, kaldte han sin Raads-herre, Kojima Shikibu, til sig og sagde:

„Bestyrerne paa mit Gods er nogle Dumrianer. Da Bønderne for nogen Tid siden samledes og overbragte Ansøgningen, afslog de at tage imod den, og derved har de bragt mig i denne Knibe; deres Mangel paa Omtanke gaar over alle Bredder! Det kan imidlertid ikke gøres om! Vi maa opgive at inddrive alle de nye Skatter, og I maa se at faa at vide, hvor meget der betaltes til den tidligere Slots-herre. Hvad denne Sôgorô angaar, saa er han ikke den eneste, som staar bag ved denne Sammensværgelse. Imidlertid er denne hans modbydelige Ger-ning — at gaa ud og ligge paa Lur efter Shogunen — utilgivelig, og vi maa se at faa Regeringen til at udlevere ham til os for at statuere et Eksempel for de øvrige af de Undergivne, idet vi korsfæster ham, hans Hustru og Børn og efter hans Død kon-

fiskerer alt, hvad han ejer. De andre seks Mænd skal landsforvises, og dermed er det godt.”

„Min Herre,“ sagde Shikibu, idet han bøjede sig dybt for ham, „Eders Herligheds Beslutning er retfærdig. Sògorò fortjener i Sandhed enhver som helst Straf for sin oprørende Brøde. Men jeg vover ydmygst at henstille, om det med Rette kan siges, at hans Hustru og Børn er lige saa skyldige som han. Jeg anraaber Eders Herlighed om at være saa barmhjertig at fritage dem for saa haard en Straf.“

„Hvor Faderens Synd er saa stor, kan Hustru og Børn ikke spares,“ svarede Kòtsuké no Suké, og Raadsherren, som saa, at hans Hjerte var forhærdet, blev nødt til at adlyde hans Befalinger uden videre Indsigelse.

Kòtsuké no Suké, der havde opnaaet, at Regeringen udleverede Sògorò til ham, fik nu denne bragt til sit Gods Sakura — som en Forbryder — i en med Jerngitter tillukket Bærestol; derpaa blev han sat i Fængsel. Da hans Sag var bleven undersøgt, forlangte Kòtsuké no Suké, at han skulde afstraffes behørigt, og han blev dømt til at korsfæstes paa den 9de Dag i den 2den Maane i det 2det Aar af den Periode, der kaldes Shòhò (1644). Sògorò, hans Hustru og Børn samt de Ældste fra de hundrede og seks og tredive Landsbyer bragtes nu til Sakuras Raadhus, hvor fem og fyrretyve Embedsmænd var forsamlede. Her blev det kundgjort

de Ældste, at det havde behaget deres Herre ifølge deres Ansøgning allernaadigst at befale de trykkende Skattebyrder hævede, og at den Afgift, der herefter ydedes, ikke skulde overskride gammel Skik. Hvad Sôgorô og hans Hustru angik, blev følgende Dom fremsagt: „I Betragtning af, at Du — for det første — har stillet Dig i Spidsen for Landsbybefolkningen, og at Du — for det andet — ikke har vist tilbørligt Hensyn til Regeringen, idet Du direkte har indgivet Ansøgning til Hs. Højhed og derved haanet Din Herre; at Du — for det tredje — har overrakt Femmandsraadet et Andragende, og at Du — for det fjerde — var medvidende om en Sammensværgelse: I Betragtning af disse fire skændige Gerninger, saa dømmes Du til at have Dit Liv forbrudt og til at lide Døden ved Korsfæstelse. Din Hustru er dømt til at lide samme Død, og Dine Børn skal halshugges.“

„Dommen er at fuldbyrde paa følgende Personer:

Sôgorô, Ældste for Landsbyen Iwahashi, 48 Aar.

Hans Hustru *Man*, 38 Aar.

Hans Søn *Gennosuké*, 13 Aar.

Hans Søn *Sôhei*, 10 Aar.

Hans Søn *Kihashi*, 7 Aar.“

Sôgorôs ældste Datter, *Hatsu*, der var 19 Aar gammel, var gift med en Mand, som boede hinsides Floden paa Fyrsten af Sendai's Territorium. Hans anden Datter, den sekstenaarige *Saki*, var

gift med en Mand, som boede paa Naito Geki's Territorium. Ingen Straf udfærdigedes mod disse to Kvinder.

De seks Ældste, som havde ledsaget Sôgorô, benaadedes paa Grund af deres Herres Barmhjertighed; skønt Dødsstraffen havde været vel fortjent, slap de med at landsforvises. Deres Hustruer og Børn skulde dog ikke rammes af denne Dom, og deres Ejendom skulde skaanes. De seks Mænd forvistes til Oshima i Idzu's Provins.

Sôgorô hørte sin Domfældelse med urokkeligt Mod.

De seks Mænd banlystes, men tre af dem levede længe nok til at blive benaadede ved Shogunens, Fyrst Genyuins*) Død og vendte tilbage til deres Land.

Ifølge ovenstaaende Bestemmelse blev Skatterne eftergivne, og Mænd og Kvinder, Unge og Gamle, glædede sig over de gode Kaar, Sôgorô og de Ældste havde skaffet dem; men der var ikke en, som ikke sørgede over deres Skæbne.

Da Embedsmændene fra de forskellige Landsbyer havde forladt Domhuset, sagde Zembei, den Ældste for Landsbyen Sakato, til de Tilbageblevne, at han havde vigtige Sager at tale med dem om, og han bad dem indtrængende om at møde ham i et Tempel, som kaldtes Fukushôin. Alle som en lovede

*) Den fjerde Fyrste af Tokugawa Dynastiet, Jyétsume, erholdt dette Navn efter sin Død 1680.

de at komme; og da de hundrede og seks og tredive Mænd var samlede i Templet, henvendte Zembei følgende Ord til dem:

„Det heldige Udfald af vor Ansøgning — at vore Skatter er blevet nedsatte til samme Beløb, som vi havde under vor forrige Herre — skyldes Mester Sôgorò, som saaledes har givet sit Liv for os. Han, hans Hustru og Børn skal nu lide Døden, som om de var Forbrydere, og det for de hundrede og seks og tredive Landsbyers Skyld. At noget saadant skal finde Sted lige for vore Øine, synes mig ikke at være til at udholde. Hvad siger I, Kammerater?“

„Javist! Det, Du siger dèr, slaar netop Hovedet paa Sømmet!“ svarede de andre. Da traadte Hanzayémon frem og sagde:

„Som Mester Zembei netop før sagde, er Sôgorò dømt til Døden i Anledning af en Sag, der angaar os Ældste i Landsbyerne som én Mand. Vi kan ikke med god Samvittighed se herpaa. Fuldt vel véd vi, at det er ganske unyttigt at anraabe om Naade for Sôgorò, men vi kan i det mindste indgive en Begæring om, at hans Hustrus og Børns Liv maa skaanes.“

De Ældstes Forsamling bifaldt denne Tale, og de dristigste skrev et Andragende, idet de besluttede, at hvis deres Ansøgning ikke skulde blive modtagen af de stedlige Myndigheder, vilde de indgive den til deres Herres Palads i Yeddo, og hvis ogsaa dette

skulde slaa fejl — til Regeringen. Saa satte de allesammen den følgende Dags Formiddag deres Segl paa Indstillingen, efter at fire af dem — heriblandt Zembei og Hanzayémon — havde sammen-sat den saalunde:

„I dyb Ærefrygt vover vi ydmygst at frembære medfølgende Ansøgning, som de Ældste fra de hundrede og seks og tredive Landsbyer paa dette Gods har forsynet med deres Segl. Ifølge det ydmyge Andragende, som vi nylig indgav, er Skattebyrderne allernaadigst formindskede til den Afgift, der blev oppebaaren af vor forrige Herre paa dette Gods, og nye Love er blevne os bevilgede. Med Ærbødighed og Glæde har Bønderne — Store som Smaa — følt stor Taknemmelighed for disse Begunstigelser. Hvad angaar Sôgorô — den Ældste for Landsbyen Iwahashi — som vovede i egen Person at give Ansøgningen til Hs. Højhed Shogunen, saa er han bleven dømt til Døden i Slotsbyen. Med Frygt og Bæven erkende vi Retfærdigheden af hans Domfældelse. Men med Hensyn til hans Hustru og Børn er hun kun en Kvinde, og de saa unge og uskyl-dige, at de ikke kan skelne Øst fra Vest. Vi bønfalder derfor om, at I, i Eders store Barmhjertighed, vil forlade dem deres Synd og overgive dem til Repræsentanterne for de hundrede og seks og tredive Landsbyer, og vi skulle til evige Tider være taknemmelige herfor. Vi — de Ældste for Landsbyerne — ved ikke, om vi muligvis monne forsynde

os ved at indgive dette Andragende; men Sôgorô, som var Ældste i en Landstrækning, der frembragte en Indkomst af mere end tusinde Koku *), og derfor var en Mand af Erfaring, handlede for de Andre; derfor er vi bekymrede over, at han alene skal lide for Alle. Dog, det indrømmer vi, i hans Sag kan ingen Skaansel vises. For hans Hustru og Børn derimod anraaber vi ydmygst om Eders naadige Barmhertighed og Overvejelse af Sagen.“

Undertegnet af de Ældste for Godsets Landsbyer, det 2det Aar i Shôhô i den 2den Maane.

Efter at have fuldført denne Henstilling begav de hundrede og seks og tredive Ældste sig til Domhuset for at indgive den, og de fandt dér de forskellige Embedsmænd i højtidelig Raadslagning. Skriveren tog imod Ansøgningen, aabnede den og forelæste den, og Raadsherren Ikéura Kazuyé sagde da:

„Den Ansøgning, I har overgivet os, er al Ære værd. Men I maa vide, at dette er en Sag, som vi ikke længer har med at gøre. Den er bleven indberettet til Regeringen. Og skønt Præsterne i vor Herskers Forfædres Tempel er gaaet i Forbøn for Sôgorô, er min Herre saa vred, at han ej engang vil lytte til dem. Han siger, at havde han ikke tilhørt Femmandsraadet, vilde han have været udsat

*) Et Maal af Ris, som baade benyttes som Angivelse for Jordens og for et Skibs Størrelse. For Tiden gælder en Koku cirka 10 Kubikfod.

for at ødelægges af denne Mand. Kun hans høje Stilling frelste ham. Min Herre har talt med saa stor Strenghed, at selve Præsterne ikke mere vover at berøre dette Emne. I ser derfor, at det intet nytter at gøre noget Skridt i denne Sag; thi Eders Ansøgning vil ganske sikkert ikke blive modtagen. I gør derfor bedst i ikke mere at tænke derpaa!“

Og med disse Ord gav han Ansøgningen tilbage.

Zembei og de Ældste saa nu med uendelig stor Bedrøvelse, at deres Gang var frugtesløs; de forlod Domhuset, og dybt nedbøjede plejede de Raad sammen, idet de skar Tænder af Raseri over deres fejlslagne Haab, og naar de tænkte paa, hvad Raadsherren havde sagt om det ørkesløse i ethvert Forsøg. Af Sorg herover forlod Zembei den 11te Dag i den 2den Maane — den Dag da Sôgorô, hans Hustru og Børn skulde lide Døden — tilligemed Hanzayémon og Heijiuro, Eksekutionspladsen og gik til Templet Zenkoji i Shinshius Provins, hvorefter de besteg Bjerget Kôga i Kishiu, og paa den 1ste Dag i den 8de Maane ragede de deres Hoveder og lod sig indvie til Præster. Zembei forandrede sit Navn til Kakushin, og Hanzayémon lod sig kalde Zenshō; men Heijiuro blev syg mod Slutningen af den 7de Maane, og den 11te Dag i den 8de Maane døde han, syv og fyrretyve Aar gammel. Disse tre Mænd, som havde elsket Sôgorô, som Fisken elsker Vandet, var ham tro til det sidste. Og Heijiuro blev begravet paa Bjerget Kôga. Kakushin vandrede derimod

gennem Landet som Præst, bestandigt bedende for Sôgorôs Indgang i Paradisets Fuldkommenhed. Efter at have besøgt alle Altre og Gudehuse tog han sit blivende Ophold i Templet Riukakuji i Landsbyen Kano i Imban Distriktet, og der levede han i bestandig Bøn og Offren for Sôgorôs, hans Hustrus og Børns Sjæle. Den tredie, Hanzayémon, nu kun kendt som Præsten Zenshō, forblev i Shinagawa, en Forstad til Yeddo, og ved gode Menneskers Hjælp samlede han Penge nok til at oprejse seks Bronze Buddhaer, som staar der endnu den Dag i Dag. Han blev syg og døde omtrent halvfjerdsindstyve Aar gammel paa den 10de Dag af den 2den Maane i det 13de Aar af den Periode, der hedder Kambun*). Zembei, der som Præst havde antaget Navnet Kakushin, døde henved seks og halvfjerdsindstyve Aar gammel paa den 7de Dag i den 10de Maane af det andet Aar af Perioden kaldet Empō. Saaledes offrede disse Mænd deres Liv til gudfrygtige Gerninger for Sôgorôs og hans Families Skyld, og de andre Beboere af Landsbyerne bragte Føde til Templerne for at bistaa de Dødes Aander og bad for deres Indgang i Paradis; og da Litanier blev sungne uden Ophør, er der ingen Tvivl om, at Sôgorôs Aand blev frelst.

„I Paradis, hvor Guds Velsignelser bliver uddelte uden Persons Anseelse, lærer Sjælen sine Fejl

* Om Besværligheden ved den japanske Tidsregning se: „Fra Morgenrødens Rige“ Side 192—193.

at kende i Forhold til de uddelte Belønninger. Kødets Lyster er farne, og den lutrede Sjæl naar Buddhas Helliggørelse.“ (Buddhistisk Tekst.)

Paa den 11te Dag i den 2den Maane i det 2det Aar af Shôhô, efter at Sôgorô var bleven kendt skyldig, blev et Skafot rejst i Ewaradai, og Raads-herren, som residerede i Yeddo, og Raadsherren, som hørte hjemme paa Godset, gik med de andre Embedsmænd frem til deres Pladser i Optog; efter dem kom Præsterne fra Tòkôji i Landsbyen Sakénaga, og tilsidst fulgte Lig-Bærerne; men Præsterne stillede sig midt foran Raadsherrerne og sagde:

„Vi beder ydmygst om Tilladelse til at frembære en Bøn.“

„Hvad har Eders Højærværdigheder paa Hjerte?“

„Vi er Mænd, som har forsaget Verden og er indtraadte i Præsteskabet“, svarede Munkene ærbødigt, „og vi vilde gerne — hvis det var muligt — udbede os Legemerne af dem, som skulle dø, for at vi kan give dem en sømmelig Begravelse. Det vilde være en stor Glæde for os, om vor ydmyge Bøn naadigt blev hørt og bevilget!“

„Eders Anmodning skal blive opfyldt“, lød Svaret. „Men da Sôgorôs Brøde er stor, skal hans Legeme stilles til Skue i tre Dage og tre Nætter, hvorefter Liget vil blive Eder udleveret.“

I Snogens Time (Kl. 10 Formiddag), det Klokkeslet, der var blevet bestemt for Korsfæstelsen, stimlede Folk sammen fra de nærliggende Lands-

byer samt fra Slotsbyen. Unge og Gamle, Mænd og Kvinder, kom for at se det bedrøvelige Syn. Mange var der ogsaa, som kom for at byde Sôgorô og hans Familie det sidste Farvel samt for at opsende Bønner for dem. Da Timen kom, blev de Dømte ført bundne frem og lagte ned paa grove Maatter. Sôgorô og hans Hustru lukkede Øjnene, for Synet var mere, end de kunde bære. Tilskuerne raabte med harmfuld Røst og taarefyldte Øjne: „Dette er grusomt! — ubarmhjertigt!“ Og de tog Sukkergodt og Kager frem af deres Klædninger og kastede det til Børnene. Nøjagtigt i Middagstimen blev Sôgorô og hans Hustru bundne til Korsene, som derpaa blev rejste op og nedsatte i Jorden. Da dette var sket, blev deres ældste Søn, Gennosuké ledet frem til Skafottet lige foran de to Forældre. Da raabte Sôgorô:

„Aa! Grusomt, grusomt! Hvad Brøde har dette stakkels Barn begaaet, at han behandles saaledes? Det er lige meget, hvad der bliver af mig! Men han — — —!“ Og Taarerne piblede ned over hans Ansigt.

Tilskuerne bad højt og lukkede deres Øjne, og selve Skarpretteren, der stod bag ved Drengen, sagde, at det var ubarmhjertigt at lade Barnet lide for Faderens Skyld. Men Gennosuké, som længe havde staaet med lukkede Øjne, sagde da til sine Forældre:

„Aa, min Fader og min Moder! Jeg gaar foran

Eder til Paradiset, det lykkelige Land, og venter paa Eder! Mine smaa Brødre og jeg skal staa ved Bredden af Floden Sandzu*) og strække vore Hænder ud for at hjælpe Eder over. Farvel, alle I, som er komne for at se os dø! Og nu, gør mig den Tjeneste at hugge Hovedet af mig med ét Slag!“

Med disse Ord strakte han Halsen frem, idet han mumlede en sidste Bøn, og ikke alene Sôgorô og hans Hustru, men endog Bøddelen og Tilskuerne kunde ikke holde deres Hulken tilbage; men hvor bevæget Skarpretteren end var, maatte han i Embeds Medfør hugge Barnets Hoved af, og et hjerteskerende Skrig lød fra Forældre og Tilskuere.

Da sagde det yngre Barn, Sôhei, til Skarpretteren: „Min Herre, jeg har et Saar paa min højre Skulder; vær saa god at hugge mit Hoved af fra venstre Side, at I ikke skal komme til at røre ved det. Ak! Jeg forstaar mig ikke paa at dø, véd ikke, hvad jeg skal gøre!“

Da Skarpretteren og Embedsmændene hørte Barnets uskyldige Røst, græd de atter af Medlidenhed. Men der var ingen Redning, og Hovedet faldt hurtigere, end Vand suges op af Sand. Derpaa blev lille Kihachi, den tredie Søn — som burde være bleven sparet paa Grund af sine spæde Aar — slagtet, som han i sin Uskyldighed spiste det Sukker-godt, Forsamlingen havde kastet til ham.

*) Sandzu : de tre Vøjes Flod. Se: Fra Morgenrødens Rige Side 133.

Da Børnenes Henrettelse var forbi, tog Præsterne fra Tòkòji deres Legemer, og efter at have lagt dem i Kisterne førte de dem bort under de Tilstedeværendes Veraab og begravede dem med stor Højtidelighed.

Schigayémon, en af Danzayémons, Eta-Høvdingens Tjenere, som var bleven hvervet til denne Lejlighed, var lige i Færd med at skulle slynge sit Spyd, da O Man, Sôgorò's Hustru, udbrød:

„Husk, min Husbond, at lige fra det første Øjeblik har Du vidst, hvad din Skjæbne skulde blive. Hvad gør vel det, om vore Lemmer til Spe og Spot vanærende udstilles paa disse Kors? Husk, hvad Guderne har lovet os! derfor — sørg ikke. Lad os fæste vor Tanke paa Døden; vi er nu i Færd med at drage til Paradiset og vil snart være hos de Hellige. Vær rolig, min Husbond. Lad os gladeligen ofre vore Liv til Bedste for de Mange. Mennesket lever kun i ét Slægtled, hans Navn derimod i mange. Et godt Navn er mere værd end selve Livet!“

Saaledes talte hun; og Sôgorò, der hang paa Korset, smilede stille og svarede:

„Godt talt, min Hustru! Hvad gør det vel, at vi bliver straffede for de Mange? Vor Ansøgning havde Held med sig, og der er intet tilbage for os at ønske. Nu er jeg lykkelig, thi jeg har naaet, hvad mit Hjerte tragtede efter. Livets Vekslinger og Livets Muligheder er mangfoldige. Men om jeg

havde fem Hundrede Liv og fem Hundrede Gange igen kunde paatage mig min nuværende Skikkelse, vilde jeg dog dø fem Hundrede Gange for at hævne denne Uretfærdighed. Mig selv bryder jeg mig ikke om. Men at min Hustru og mine Børn skulde straffes, er altfor haardt. Det er ubarmhjertigt og grusomt. Selv om min Herre forskanser sig bag Mure af Jern, skal min Aand dog bryde igennem dem og knuse hans Ben for at hævne denne Daad.“

Og som han talte, blev hans Øjne skarlagensrøde og skinnede som Solen eller Maanen i Opgang. Og han saa ud som Dæmonen Razetsu.

„Kom“, raabte han, „skynd Dig, og gennembor mig med Spydet.“

„Dit Ønske skal blive opfyldt,“ svarede Eta'en Shigayémon og slyngede et Spyd ind i hans højre Side, saa det kom ud ved hans venstre Skulder, og Blodet strømmede ud som fra en Kilde. Derpaa gennemborede han Hustruen fra venstre Side, og hun sagde med døende Stemme, idet hun aabnede Øjnene:

„Farvel, alle I, som er her tilstede. Gid alt Ondt maa holde sig langt borte fra Eder. Farvell! — Farvell!“ Og da hendes Stemme blev svagere og svagere, blev det andet Spyd stukket ind i hende fra den højre Side, og hun udaandede sin Sjæl. Sôgorô, hvis Ansigtifarve endnu ikke skiftede, viste intet Tegn til Frygt, men med vidtaabne Øjne sagde han:

„Hør, mine Venner! Alle I, som er komne hid for at se dette Syn, mærker Eder, at jeg skal betale min Herre, Kôtsuké no Suké, denne Dags Gerning. I skal selv faa det at se, saa der skal tales derom gennem Slægterne. Som et Tegn herpaa skal mit Hoved, naar jeg er død, vende sig og skue lige ud mod Slottet. Naar I ser dette Tegn, saa vid, at mine Ord skal blive Sandhed!“

Da han havde sagt dette, gav den Embedsmand, som ledede Eksekutionen, et Tegn til Eta'en, Shigayémon, og befalede ham at gøre en Ende herpaa, saa at Sôgorô ikke kunde tale mere. Saa gennem-borede Shigayémon ham tolv eller tretten Gange, til han døde. Og da han var død, vendte hans Hoved sig lige mod Slottet. Da de to Raadsherrer blev dette Mirakel var, gik de ned fra den rejste Forhøjning, knælede foran Sôgorô's døde Legeme og sagde:

„Skønt Du kun var en Bonde, fattede Du en ædel Plan for at redde de andre Bønder i deres Nød. Du sønderbrød Dine Ben og knuste Dit Hjerte for deres Skyld. Det var en grufuld Gerning at lade Din Hustru og Dine Børn dræbe for Dine Øjne. Hæder skal blive ydet Din Aand. Du skal blive kanoniseret som Sankt Daimiyô, og Du skal blive stillet mellem Guderne i vor Herskers Slægt.“

Da denne Sag blev meldt for Kôtsuké no Suké, lo han haanligt ved Tanken om, at en Bondes Had skulde kunne berøre Lensherren. Han sagde, at

der kun var sket Ret mod en Vasal, der havde vovet at sammenspinde et Komplot, som, hvis Lensherren ikke havde beklædt et højt Embede, vilde have været nok til at ødelægge ham. At kanonisere ham, vilde han ikke høre tale om. Da Raadsherrerne saa, hvor vred deres Herre var, turde de ikke andet end adlyde. Men det varede ikke længe, før han fik at føle, at selv om Sôgorô var død, saa levede dog hans Hævn.

Sôgorô's Slægt og Landsbyens Ældste blev kort efter stævnete til Raadhuset, hvor følgende Bilag udstedtes:

„Skönt den Ejendom er konfiskeret, der tilhørte Sôgorô, den Ældste i Landsbyen Iwahashi, skal hans Indbo udleveres til hans to gifte Døtre; og Landsbyens Embedsmænd skal se til, at disse faa Ting ikke bortstjæles af lovløse og samvittighedsløse Mennesker.“

„Hans Ris- og Kornmarker, hans Bjergstykke og hans Skovjord skal sælges ved Auktion. Hans Hus og Grund skal overdrages Landsbyens Ældste. Hvad der kommer ind ved Ejendomssalget skal udbetales til Godsets Herre.“

„Ovenstaaende Befaling skal bekendtgøres i sin Helhed for Bønderne i Landsbyen; og det er strengt forbudt at finde Fejl ved denne Bestemmelse.

Den 12te Dag i den 2den Maane i det 2det Aar af Perioden Shôhō.“

Bønderne, som i dybeste Tavshed havde hørt

paa Oplæsningen af denne Forordning, forlod Raadhuset. Derpaa blev Embedsmændene, som ved at afslaa at modtage Bøndernes Petition i første Instans havde bragt deres Herre i vanskelige Forhold, idømte følgende Straf:

„Afsatte fra deres Embeder er: de i Yeddo og Slotsbyen residerende Raadsherrer.

Banlyste fra Provinsen er: fire Distrikts Gouverneurer og tre Landfogeder samt nitten lavere Funktionairer.

Afskedigede fra deres Embede er: tre Dommere og syv Øvrighedspersoner.

Dømte til Harakiri*) er: en Distrikts-Gouverneur og en Yeddo Foged.

Strengeden af denne Dom er fremkaldt ved Funktionairernes Uretfærdighed, da de paalignede nye Skatter tværtimod al tidligere Skik og Brug og bragte Nød over Folket. Da de tillige afslog at modtage Bøndernes Petitioner, drev de dem saaledes til at henvende sig til Shogunen i egen høje Person. I deres Pengegridskhed tog de ikke Fremtiden i Betragtning, men lagde for tunge Byrder paa Bønderne, saa at disse ved at appellere til en højere Magt bragte deres Herres Ære i Fare. For denne slette Bestyrelse straffes de forskellige Funktionairer, som ovenfor nævnt.“

Paa denne Maade blev Retfærdighed øvet i

*) Selvmord ved Opskæring af Bugen.

Yeddos Palads og i Provinsens Domhus. Men i Verdens Historie, fra de ældste Tiders Mørke og til Nutiden, findes kun faa Eksempler paa, at en enkelt Mand giver sit Liv for de mange, saaledes som Sôgorô gjorde; derfor er Adelsmand og Bonde enige om at ophøje ham.

Maane efter Maane var svundne, og det var i det fjerde Aar af Perioden Shôhò, at Kôtsuké no Suke's frugtsommelige Hustru blev overfalden af stærke og heftige Veer; og de Underordnede blev sendte til de forskellige Templer og Altre for at bede for hende. Men det var til ingen Nytte; hun vedblev at lide som tilforn. Henimod Slutningen af Aarets syvende Maane viste der sig hver Nat et overnaturligt Lys i hendes Værelse. Glansen ledsagedes af hæslige Lyde som en djævelsk Haanlatter af mange Folk, og undertiden hørtes sønderrivende Veklager, som om Tusinder af Mennesker jamrede sig. Den pinefulde Angest, som dette voldte hende, forøgede end mere hendes Lidelser. Saa holdt hendes private Raadgiver — en gammel Mand — Vagt om Natten i det tilstødende Værelse. Pludselig hørtes en Støj, som om en Skare Mennesker gik over Sovekammerets Loft, derpaa lød det, som om Mænd og Kvinder hulkede, og medens Raadgiveren rædselslagen lyttede til dette, skraldede et vildt Latterudbrud, hvorpaa alt blev tyst. Tidligt næste Morgen traadte de gamle Kvinder, der

forestod Hds. Naades Husholdning, frem for Hs. Herlighed Kôtsuké no Suké og sagde:

„Siden midt i forrige Maane har Kammerjomfruerne beklaget sig for os over en spøgelseagtig Støj, som hjemsøger Hds. Naade hver Nat, og de siger, at de ikke kan vedblive at tjene hende. Vi har søgt at berolige dem ved at fortælle, at Djævelene nok skulde blive manede bort, og at der intet var at befrygte. Alligevel føler vi, at deres Forskrækkelse kun har altfor god en Aarsag, og at de ikke kan gøre deres Arbejde. Derfor beder vi Eders Herlighed om at tage denne Sag under Overvejelse.“

„Det er en saare mærkværdig Historie, I dér fortæller mig,“ svarede Kôtsuké no Suké, „imidlertid vil jeg selv i denne Nat holde Vagt i Hds. Naades Værelse. I kan komme med mig.“

Altsaa vaagede Hs. Herlighed selv i egen høje Person. I Rottens*) Time (Midnat) hørtes en stærk Støj af Stemmer, og Sôgorô og hans Hustru — bundne til de skæbnesvangre Kors — kom pludselig til Syne; Genfærdene greb hans Hustrus Haand og sagde:

„Vi er komne for at tage imod Dig. Den Pine, Du lider, er frygtelig; men den er intet i Sammen-

* Timerne i Japan er dobbelt saa lange som vore. Fra Midnat til Kl. 2 er Rottens Time — fra Kl. 2 til Kl. 4 Oksens — fra Kl. 4 til Kl. 6 Tigerens — fra Kl. 6 til Kl. 8 Harens — fra Kl. 8 til Kl. 10 Dragens — fra Kl. 10 til Kl. 12 Snogens Time o. s. v. Se „Fra Morgenrødens Rige“, Side 190.

ligning med de Helvedes Kvaler, hvortil vi nu skal
 føre Dig.“ Da Kôtsuké no Suké hørte dette, greb
 han sit Sværd og forsøgte at drive det gennem
 Spøgelserne med et skærende Blink; men kun en
 høj Latter lød, og Synet forsvandt. Den forfærdede
 Kôtsuké no Suké sendte da sine Undergivne til
 Templerne og Altrene for at bede inderlige Bønner
 om, at Djævlene maatte drives bort; men Støjen
 hørtes fremdeles hver Nat som forhen. Da Aarets
 ellefte Maane indtraf, blev Synerne af de menne-
 skelige Skikkelser i Hds. Naades Værelse baade
 hyppigere og frygteligere; alle Genfærdene spottede
 hende, de hylede og de skreg, at nu var de komne
 for at tage hende. Kvinderne besvimede, og Spø-
 gelserne forsvandt under skraldende Latter. Nat
 efter Nat hændte dette, og endog om Dagen aaben-
 barede de sig. Og Hds. Naades Sygdom forværre-
 des daglig, til hun i Aarets sidste Maane døde af
 Sorg og Rædsel. Saa kom Genfærdene af Sôgorô
 og hans Hustru paa Korsene til Syne i Kôtsuké no
 Suké's eget Kammer baade Nat og Dag. De svævede
 rundt i Værelset og stirrede paa ham med røde og
 flammende Øjne. De Tilstedeværendes Haar rejste
 sig af Skræk, og dersom de forsøgte at hugge ind
 paa Genfærdene, fortrak deres Lemmer sig i Krampe,
 og de kunde hverken røre Haand eller Fod. Kôt-
 suké no Suké drog da Sværdet, der laa ved Siden
 af hans Seng, og saa ofte han gjorde det, forsvandt
 vel Spøgelserne, men kun for atter at komme til

Syne i en endnu hæsligere Skikkelse. Da mattedes hans Styrke og hans Mod, og han blev tilsidst selv greben af Rædsel. Hele Huset var geraadet i Op-løsning, og Dag efter Dag udførte Præsterne mystiske Ritus og Besværgelser over glødende Trækul, medens Bønner frembares uden Ophør. Men Synerne kom stedse hyppigere, og der var intet Tegn til, at de vilde forsvinde. Efter Shôhō's 5te Aar forandredes Aarrækkens Navn til Keian; og hele det første Aar af Keian vedblev Genfærdene at husere i Paladset. Nu viste de sig i Kôtsuké no Suké's ældste Søns Værelse; og da Hs. Herlighed var i Færd med at rejse ind til sit Slot ved Shogunens Palads i Yeddo, saa man dem paa Husets Dørtærskel, udslyngende deres Hævnskrig. Efter en Raadslagning mellem alle Husets Medlemmer sagde man da til Kôtsuké no Suké, at intet almindeligt Middel mægtede at fordrive Spøgelserne. Et Alter maatte opbygges for Sôgorô, og guddommelig Ære bevises ham; saa vilde Synerne sikkert svinde. Kôtsuké no Suké overvejede Sagen nøje og gav tilsidst sit Samtykke. Sôgorô blev kanoniseret under Navn af Sôgo Daimiyô, og et Alter blev oprettet til hans Ære. Efter at denne guddommelige Hæder var ydet ham, saas de frygtelige Syner ikke mere, og Sôgorô's Genfærd var for stedse forsvundet.

I det 2det Aar af Keians Periode paa den 11te Dag i den 10de Maane samledes de forskellige

Daimyo'er og Hatamoto'er uden for Shogunens Slot for at overbringe deres Lykønskning i Anledning af Festen for den første Optænding af Arnens Ild. Under Ceremonierne i Slottet havde Deres Herligheder: Hotta Kôtsuké no Suké og Sakai Iwami no Kami, Herre til Slottet Matsumoto i Provinsen Shinshiu, en Strid, hvis Aarsag ikke blev offentlig bekendt, og skønt Sakai Iwami no Kami var udrunden af en tapper og ædel Æt, fik han saa svært et Saar, at han døde den følgende Dag, tre og fyrretyve Aar gammel. Som Følge heraf blev hans Familie vanæret og ruineret*). Ved et heldigt Træf lykkedes det Kôtsuké no Suké at undfly fra Slottet og søge Tilflugt i sit eget Hus (i Yeddo), hvorfra han, paa sin berømte Hest, Hira-Abumi, flygtede til sit Slot i Sakura i Shimosa, idet han tilbagelagde denne 15 Mil lange Strækning i seks Timer. Da han kom hen til Slottet, raabte han med høj Røst til Vagten indenfor, at de skulde aabne Porten, og da Vagten opfordrede ham til at sige sit Navn, svarede han, at han var Slottets Herre, Kôtsuké no Suké. Vagten kunde ikke tro sine Øren og sendte Bud til Raadsherren, der havde Slottet i Forvaring; denne for ud for at se, om den Person, der begærede Adgang, virkelig var deres Herre. Idet han nu fik Øje paa Kôtsuké no Suké, lod han

*) Naar en Adelsmand blev myrdet og døde uden for sit eget Hus, ansaas han for vanæret, og hans Gods hjemfaldt til Staten.

Portene aabne paa vid Gab; men da han alligevel syntes, at dette var en underlig Tildragelse, sagde han:

„Er dette virkelig Eder, min Herre? Hvilken mærkelig Hændelse bringer Eders Herlighed hertil saa sent paa Natten, til Hest og alene, uden en eneste Følgesvend?“

Idet han sagde dette, gav han Kôtsuké no Suké Lejlighed til at komme indenfor, og Hs. Herlighed gav nu Svar paa Folks ængstelige Forespørgsel om Aarsagen til hans pludselige Komme og sagde:

„I har Ret til at være forundrede. Jeg havde i Yeddos Slot en Strid med Iwami no Kami, Herre til Matsumotos Slot, og jeg slog ham ned. Jeg bliver snart forfulgt, saa vi maa forstærke Fæstningen og berede os paa et Angreb.“

Da Tjenerskabet hørte dette, blev de meget alarmerede, og hele Slottet kom i Røre. Samtidig var Folkene i Kôtsuké no Suké's Palads i Yeddo i den største Angest: thi de vidste ikke, hvorhen deres Herre var flygtet, før en Budbærer kom fra Sakura og fortalte om hans Ankomst dertil.

Da man havde erfaret Striden inde i Yeddos Slot samt Kôtsuké no Suké's Flugt, blev han anklaget for Forræderi, og Soldater blev udsendte for at gribe ham, død eller levende. Det blev overdraget Setsu no Kami og Yamato no Kami at udføre denne Ordre, og de begav sig derfor afsted den 13de Dag

i den 10de Maane. Da de kom til Byen Sasai, sendte de en Herold derind med følgende Budskab:

„Fordi Kôtsuké no Suké dræbte Sakai Iwami no Kami inde i Yeddos Slot og er flygtet til sit eget Slot uden Tilladelse, er han anklaget for Forræderi, og vi, der er bundne ved ham med Blodets og Venskabets Baand, har faaet Befaling til at gribe ham.“

Herolden overbragte Budskabet til Kôtsuké no Suké's Raadsherre, der bad de to Adelsmænd om at gaa i Forbøn for ham; som Undskyldning anførte han, at hans Herre pludselig var bleven sindsyg. Yamato no Kami kaldte Raadsherren til sig og talte med ham i Fortrolighed, hvorefter denne sidste tog Afsked og vendte tilbage til Sakuras Slot.

Imidlertid var det blevet besluttet, at da de to Udsendinge var i Slægt med Kôtsuké no Suké, og det derfor let kunde blive lidt vanskeligt for dem, skulde to andre Adelsmænd sendes dem til Hjælp, men med den Ordre, at hvis det affødte Uroligheder, maatte de øjeblikkelig indberette det til Yeddo. Paa Grund af denne Befaling var de to Adelsmænd i Færd med at marschere til Sakura i Spidsen for fem Tusinde Mand, da en Budbærer indtraf med følgende Ilbud til Femmandsraadet fra de to Adelsmænd, der var komne først: „Ifølge Hs. Højhed Shogunens Ordre gik vi den 13de Dag af denne Maane til Sakuras Slot og foretog en ind-

gaaende Undersøgelse af Sagen. Det er sandt, at Kôtsuké no Suké har gjort sig skyldig i Forræderi; men han er bleven sindssyg! Hans Tjenerskab har tilkaldt Læger, og han undergaar nu en Behandling, ved hvilken hans Forstand efterhaanden vil vende tilbage, og hans Sind vækkes af sin Dvale. Paa den Tid, han slog Sakai Iwami no Kami ned, var han ikke tilregnelig for sine Handlinger, og han vil oprigtigt angre det, saasnart han bliver sig sin Brøde bevidst. Vi har taget ham til Fange og har den Ære at afvente Eders Ordre. Imidlertid beder vi herved, at I lader os vide, hvad vi skal gøre!

Gotô Yamato no Kami.

Midzuno Setsu no Kami.

Til Femmandsraadet det 2det Aar af Keian,
2den Maane, 14de Dag.“

Dette Ilbud naaede Yeddo den 16de Dag i samme Maane og blev læst af Femmandsraadet, efter at dette havde forladt Slottet; og paa Grund af Indberetningen om Kôtsuké no Suké's Vanvid blev den anden Ekspedition standset, og følgende Instruks sendt til Gotô Yamato no Kami og Midzuno Setsu no Kami:

„I Henhold til Hotta Kôtsuké no Suké's Sag,

Herre til Slottet Sakura i Shimosa, hvis Strid inden for Slottets Mure med Sakai Iwami no Kami for-
aarsagede Blodsudgydelse, befaler vi, at han paa Grund af denne skændige Brøde og Mangel paa Agtelse for Slottets Hellighed skal bringes som Fange til Yeddo i en tildækket Bærestol, for at hans Sag kan blive paakendt.

Inasa Mino no Kami.

Inouye Kawachi no Kami.

Kato Ecchiu no Kami.

Det 2det Aar af Keian, 2den Maane.“

Efter Modtagelsen af dette Ilbud blev Kôtsuké no Suké straks anbragt i en Bærestol, der blev tildækket med et Næt af grøn Silke, og ført til Yeddo, strengt bevogtet af de to Adelsmænd med deres Følge, og da han var ankommen til Hovedstaden, blev han given i Akimoto Tajima no Kamis Vare-tægt. Alle hans Undergivne spredtes stille ad, og der blev givet Ordre til at sprænge Dørene paa hans tomme Slot, som derpaa blev overgivet til Midzuno Iki no Kami.

Tilsidst begyndte Kôtsuké no Suké at føle, at saavel hans Hustrus Død som hans nuværende Ulykker var en retfærdig Gengældelse for den

Dødsstraf, han havde ladet Sôgorô og hans Hustru og Børn lide; han var som en, der vaagner op af en Drøm. I sin Angest bad han Bønner hver Aften og Morgen til den døde Bondes helliggjorte Aand, og han erkendte og begræd sin Brøde. Tillige aflagde han den Ed, at hvis hans Familie sparedes for Ødelæggelse og atter kom til Ære, skulde der ske en Henvendelse til Mikadoens Hof i Kyôto med Hensyn til Sôgorô's Aand, saaledes at den ved at dyrkes med endnu større Hædersbevisninger end før skulde se sit Navn overleveret til fjerne Slægter.

Som Følge heraf skete det, at Sôgorô's Aand faldt til Ro og ophørte i sin Hævntørst at forfølge Hotta's Hus.

I den 1ste Maane af det 4de Aar af Keian modtog Kôtsuké no Suké en Skrivelse fra Shogunen, som lovede ham Tilgivelse og indsatte ham som Herre over Slottet Matsuyama i Déwa's Provins med en Indkomst af tyve Tusinde Koku. I det samme Aar behagede det Shogunen, Fyrst Iyémitsu, at forlade dette Liv i en Alder af otte og fyrretyve Aar. Om det enten var paa Grund af denne Fyrstes tilgivende Aand eller paa Grund af den guddommelige Mellemkomst af den hellige Sôgorô, saa opnaaede Kôtsuké no Suké at blive Herre over Slottet Utso no Miya i Provinsen Shimotsuké med en Indkomst af firsindstyve Tusinde Koku; og hans Navn blev ændret til Hotta Hida no Kami. Han fik

sit fædrene Slot, Sakura, tilbage med en Indkomst af tyve Tusinde Koku; saa der kan ingen Tvivl være om, at Bondens Aand beskyttede ham. Til Gengæld for disse Begunstigelser blev Sôgorô's Alter smykket som en Juvel. Det er overflødigt at fortælle, hvor mange af Godsets Bønder der flokkedes ved Alteret; og ethvert Held, der traf Befolkningen, blev tilskrevet dette; Nat og Dag bad Andægtige foran det.

Vandfloden.

Af hvilken Størrelse de Templer og Altre end er, der hører ind under den rene Shintolære, saa bygges de dog altid i samme forældede Stil. Det typiske Alter staar i en aflag Bygning, uden Vinduer; den er opført af umalet Tømmer og har et højt og fremspringende Tag. Gavlen er Façade, og den øverste Del af de altid lukkede Døre er et Gitter af Træ; for det meste bestaar dette af tæt stillede Træstænger, der krydser hinanden i rette Vinkler. I de fleste Tilfælde hviler Bygningen ikke paa selve Grunden, men er hævet over denne ved Hjælp af Træpæle; den underlige, spidse Façade med de Visir-lignende Aabninger og fantastisk fremspringende Bjælker over Gavlens Hjørner kunde endog minde om visse gamle, gotiske Former. Bygningen er ikke overstrøgen med Farve; men ved Regnens og Solens Indflydelse antager Træet et graaagtigt Anstrøg, eftersom det har været mere eller mindre udsat, og Farvenuancen fortøner sig fra Birkebarkens Sølv til Basaltens dybe Graa. Saa-

ledes formet og saaledes farvet maa den ensomt liggende „Yashiro“ paa Landet forekomme en mindre som en Snedkers Værk end som en Del af selve Landskabet, ligesaa nært beslægtet med Naturen som Klipper og Træer; — som en Aabenbaring af Ohot-suchi-no-Kami: Jordguden og Landets ældste Guddom.

Hvori det ligger, at visse arkitektoniske Former hos Beskueren vækker en Følelse af Uhygge, er et Spørgsmaal, hvorom jeg nok havde Lyst til engang at opsætte nogle Teorier; foreløbig vover jeg kun at sige, at Shinto-Altrene fremkalder en saadan Følelse. Denne Følelse vokser, jo mere man ser til dem, og Kendskabet til de folkelige Idéforbindelser giver den forhøjet Styrke. Vi har intet Ord, ved hvilket disse underlige Fremtoninger udtømmende kan beskrives, endnu mindre noget Sprog, i Stand til at meddele det ejendommelige Indtryk, de gør. Hine Shinto Benævnelser, som vi gengiver som „Tempel“ og „Alter“, er i Virkeligheden uoversættelige; jeg mener, at de japanske Idéer, som klæber ved dem, ikke kan udtrykkes i Oversættelsen. Kamiens*) saakaldte „ophøjede Hus“ er ikke saa meget et Tempel i den klassiske Betydning af denne Benævnelse, som det er et aandebesøgt Sted, et Spøgelse-Kammer, et Genganger-Hus; thi mange af de mindre Guddomme er rene Spøgelser, — Gen-

*) Kami 5: Guddom. Senere anvendt om Forfædrenes Aander. Se »Fra Morgenrødens Rige« Side 117.

færd af store Krigere og Helte, af Regenter og Lærere, som levede og elskede og døde for Hundreder eller Tusinder af Aar siden. Jeg har den Tro, at for vore Begreber vil Ordet: „Aande-Bolig“ bedre end Benævnelserne „Alter“ eller „Tempel“ give en svag Forestilling om en Shinto „Miya's“ eller „Yashiro's“ forunderlige Karakter. Den indeholder, gemt i et evigt Tusmørke, næsten intet andet end Symboler og Tegn — de sidste for det meste af Papir. Men denne Tomhed bag den tilgitrede Fagade vækker en Skare af Tanker, som intetsomhelst haandgribeligt nogensinde vilde kunne gøre; og naar man véd, at Millioner af Mennesker i Aartusinder har tilbedt deres store Døde foran en saadan „Yashiro“, — at en hel Race endnu tror, at hine Bygninger er beboede af usynlige, bevidste Personligheder, vil man ogsaa hurtigt indse, hvor vanskeligt det vilde være at bevise, at denne Tro er urimelig. Nej, til Trods for Vestens Modstand, til Trods for alt det, man paa et senere Tidspunkt kunde tænke sig at sige eller ikke sige om de Erfaringer, man har gjort — vil man i selve Øieblikket føle sig tvungen til at anerkende visse Muligheder, og de rene Fornufts slutninger vilde ikke hjælpe en langt i den modsatte Retning. Sansernes Vidnesbyrd gælder kun lidet; man ved, at der er en Mængde Kendsgerninger, der hverken kan ses, høres eller føles, men hvis Eksistens som Kraft — vældig Kraft — er uomtvistelig. Derfor kan man

heller ikke spotte en saadan Overbevisning hos et Folk paa fyrretyve Millioner i samme Øieblik, som man føler den ligesom fylde Luften omkring en og er sig bevidst, at den øver sit Tryk paa ens sjælelige Væren ligesom Atmosfæren virker paa ens legemlige. Hvad mig selv angaar, har jeg altid Følelsen af, at et Shinto-Alter er aande-besøgt, naar jeg staar alene foran det, og jeg kan heller ikke lade være at tænke mig, at denne Aand muligen har lagttagelsesevne. — —

Men der er ogsaa levende Guder! — —

I fordums Dage kunde en Mand, som udrettede noget overordentligt stort eller godt, viist eller tappert, blive erklæret for en Gud efter sin Død, ligegyldigt hvor beskedne hans Livsvilkaar end var. Ligeledes kunde gode Mennesker, som havde maattet lide under Uretfærdighed eller Grusomhed, blive apoteoserede; og der eksisterer endnu en Trang hos Folket til at vise de Døde Ære og opsende Bønner til dem, som dør en frivillig Død under særlige Omstændigheder, saaledes f. Eks. til dem, som dør, fordi de elskede ulykkeligt. (Sandsynligvis har de gamle Skikke, som skabtes af denne Trang, deres Oprindelse i Ønsket om at berolige og formilde Aandernes Vrede. Nutildags lader det dog til, at det at have gennemgaaet store Lidelser tænkes at være en virkende Aarsag til at hæve den, der har lidt, op til guddommelige Vilkaar — og denne Tanke er der dog en vis Fornuft i.) Men

der var endnu mærkeligere Anledninger til Apo-teose. Visse Personer, som endnu var i Live, blev hædrede ved, at man byggede Templer for deres Sjæle og betragtede dem som Guder — ikke som nationale, store Guder, men som mindre, lokale Guddomme, Landsby-Guder. Saaledes blev f. Eks. Hamaguchi Gohei, en Landbruger i Distriktet Arita i Kishu's Provins, gjort til Gud, inden han døde. Og jeg synes, han fortjente det.

II

Men førend jeg fortæller Hamagushi Gohei's Historie, vil jeg sige nogle Ord om visse Love — eller snarere visse Skikke, som holdtes i Hævd, som om de var Love — ved hvilke mange Landsby-Kommuner regeredes i Tiden før Meiji*). Disse Skikke var baserede paa de forskellige Tidens sociale Erfaringer, og skønt de i de forskellige Provinser var afvigende i visse Enkeltheder, var deres væsentlige Betydning overalt den samme. Nogle af disse Skikke var etiske, andre religiøse, og atter andre angik Erhvervet; alle Sager reguleredes ved dem, — endogsaa den individuelle Opførsel. De bevarede Freden, og de fik gensidig Hjælpsomhed og indbyrdes Godhed til at vokse op. Undertiden kunde der komme alvorlige Skærmydsler mellem de forskellige Lands-

*) Meiji: Tiden fra 1868, altsaa Europæiserings Perioden.

byer; smaa Bondekrige, hvor Spørgsmaalene gjaldt Vandforsyninger eller Grænseskel; men Tvist mellem Mand og Mand af samme Kommune taaltes ikke i en Blodhævnens Tidsalder, og den hele Landsby vilde harmes over enhver unødvendig Forstyrrelse af den indre Fred. Til en vis Grad eksisterer endnu denne Tingenes Orden i de mere gammeldags Provinser; Folket forstaar at leve uden Kiv, endsige Kamp. I hvert Fald slaas Japaneseren som Regel kun for at dræbe; og naar en ædru Mand gaar saa vidt, at han tildeler en anden et Slag, stiller han sig herved uden for Kommunens Beskyttelse; han maa nu selv se at bjærge sit Liv; men Sandsynligheden er for, at han mister det.

Kvindernes private Opførsel regleredes ved nogle mærkelige Forpligtelser, der laa uden for al skreven Lov. En Bondepige kunde nyde langt større Frihed inden sit Ægteskab end Stædernes unge Piger. Selv om man vidste, at hun havde en Elsker, satte dette ingen Plet paa hende; det blev betragtet som en ærlig Forening, -- ærlig, ialfald hvad Hensigten angik. Men havde Pigen engang gjort sit Valg, var hun bunden hertil. Hvis det opdagedes, at hun hemmeligt mødtes med en anden begunstiget Beundrer, saa rev Folket Klæderne af hende, og nøgen, kun med et lille Bælte, blev hun med Forhaanelse dreven gennem hver Gade, hver Vej i Landsbyen. Pigens Forældre vovede da ikke at vise sig under denne deres Datters offentlige

Skændsel; de ansaas for at være meddelagtige i hendes Skam, og de maatte blive inde i deres Hus, efter at alle Skodderne først var blevet lukkede. Derefter blev Pigen dømt til Forvisning paa fem Aar. Men efter denne Tids Udløb betragtede man hendes Fejl som udsonet, og hun kunde vende hjem igen sikker paa ingen yderligere Bebrejdelse at høre.

At yde hinanden Hjælp, naar der var Fare eller Nød paa Færde, var den mest tvingende af alle kommunale Pligter. Især forlangtes der i Tilfælde af Ildsvaade, at enhver efter sin yderste Evne skulde bringe øjeblikkelig Bistand. Endog Børn var ikke undtagne denne Forpligtelse. I større Byer og i Hovedstæderne stod Sagerne anderledes; men i hver lille Landsby var den almindelige Pligt meget enkel og let fattelig, og enhver Forsømmelse blev betragtet som utilgivelig.

En mærkelig Kendsgerning er det, at Forpligtelsen til gensidig Hjælp udstrakte sig ogsaa til det religiøse Omraade; man ventede, at hver og en anraabte Guderne om Hjælp for de Syge eller de Ulykkelige, saasnart Vedkommende blev anmodet derom. Saaledes kunde for Eksempel Landsbyen blive beordret til at afholde et „*Sendo-Mairi*“*) i

*) At afholde et *Sendo-Mairi* betyder at gøre et Tusinde Besøg til et Tempel og at fremsige et Tusinde Paakaldelser af Guddommen. Men man har kun nødig at gaa fra Tempelgaardens Indgangsport til det Indre af Templet og tilbage igen et Tusinde Gange og hver Gang gentage Paakaldelsen. Denne Op-

Anledning af, at en af Beboerne hjemsøgte af en alvorlig Sygdom. Ved saadanne Lejligheder maatte Kumicho'en (hver Kumicho var ansvarlig for fem eller flere Familiers Livsførelse) løbe fra Hus til Hus og raabe: „Den eller Den er farlig syg; vær saa god Alle at skynde Eder hen at gøre et Sendo-Mairi!“ Saa ventedes det ogsaa, at hver levende Sjæl i Landsbykolonien — hvormed han saa end i Øieblikket var beskæftiget — hurtigst muligt begav sig til Templet, men uden at snuble eller træde fejl paa Vejen; thi et eneste Fejltrin under Udførelsen af et Sendo-Mairi bebudede Ulykke for den Syge.

III

Vi kommer nu til Hamaguchi.

I umindelige Tider har Japans Kyster med Aarhundreder imellem været hærgede af Vandfloder, foraarsagede af Jordskælv eller undersøiske Vulkanudbrud. Denne rædselsfulde, pludselige Rejsning af Havet kaldes af Japaneserne: „Tsunami“. Den sidste indtraf en Aften, den 17de Juni 1896, da en næsten halvtredsindstyve Mile lang Bølge slog over de nordøstlige Provinser: Miyagi, Iwaté og Aomori og opslugte Byer og Landsbyer i Snesevis; hele Distrikter blev tilintetgjorte, og næsten tredive Tu-

gave kan deles mellem saa mange Personer man vil. Ti Besøg af hundrede Personer betragtes som ligesaa virksomt som tusinde Besøg af en enkelt Person.

sinde Menneskeliv gik tabt. Fortællingen om Hamaguchi Gohei er en Beretning om en lignende Ulykke, som hændte længe før Meiji's *) Periode ved en anden af Japans Kyster.

Han var en gammel Mand, da den Katastrofe indtraf, som gjorde ham berømt. Han var den mest indflydelsesrige af alle Folkene i den Landsby, han boede i. Han havde i mange Aar været deres „Muraosa“ eller Overhoved; og han var lige saa afholdt som agtet. Folket kaldte ham sædvanligvis *Ojisan* 〇: „Bedstefader“; men da han var det rigeste Medlem af Kommunen, blev han officielt tituleret som „Chôja“. Han optraadte ofte som Raadgiver for de mindre vel stillede Landmænd med Hensyn til Agerdyrkningen; han var Voldgiftsmand ved deres Trætter og ikke bange for at give dem Forskud af Penge, om det behøvedes, eller søge at afsætte deres Ris paa de for dem bedst mulige Vilkaar.

Hamaguchis store, straaetækte Hus stod paa Kanten af et Højdedrag, der anvendtes til Risdyrkning og indrammedes paa de tre Sider af skovbevoksede Bjergskrænter. Fra Yderranden skraanede Landet nedad i en mægtig, grøn Hulning, der lignede en Udgravning, lige ned til Bredden af Havet; og hele denne henved en Fjerdingvej lange Skraaning var saaledes udlagt i Terrasser, at naar man betragtede

*) Meiji 〇: Tidsperioden fra 1868.

den fra det aabne Hav, lignede den en vældig Række grønne Trappetrin, der i Midten var delt af Bjergvejens hvide Zigzagstribе. Halvfemsindstve straa-tækte Boliger og et Tempel, der tilsammen dannede den egentlige Landsby, stod langs med Bugtens Indskæring, og andre Huse kravlede hist og her op ad Skraaningen paa hver Side af den snevre Vej, som førte op til Chôja'ens Hjem.

En Efteraarsaften stod Hamaguchi paa sin Altan i Færd med at betragte Forberedelserne til en Festlighed i Landsbyen nedenunder. Man havde haft en udmærket Rishøst, og Bønderne vilde højtideligholde den tilendebragte Høst med en Dans i Ujigamis*) Gaard. Den gamle Mand kunde se Festbannerne vaje over Tagene i Byens eneste Gade; han saa Snorene med Papirslygterne, der hang i Guirlander fra Bambusstang til Bambusstang, og det pyntede Tempel — selv den brogede Farvepragt af de sammenstimlende unge Menneskers Klæder naaede hans Øje. Han havde ingen andre hos sig den Aften end en lille tiaars Sønnesøn; de øvrige af Husets Beboere var tidligt gaaede ned til Landsbyen. Han vilde have været med, hvis han ikke netop havde følt sig mindre vel tilpas end sædvanlig.

Dagen havde været trykkende hed, og til Trods for den begyndende Aftenbrise var der endnu den

*) Shinto-Sognetemplet.

Slags tunge Hede i Luften, som — ifølge den japanske Bondes Erfaring — ved visse Aarstider bebuder Jordskælv. Og nu kom der et Jordskælv. Det var ikke stærkt nok til at forskrække Nogen; men Hamaguchi, som havde oplevet Hundreder af Jordrystelser i sine Dage, syntes dog, det var besynderligt, — det var en langsomt vuggende, elastisk Bevægelse. Sandsynligvis var det kun en Udløber af et eller andet umaadeligt vulkansk Udbrud, saare langt borte. Huset knagede og gyngede sagte adskillige Gange — derefter blev alt stille.

Da Bevægelsen ophørte, vendte Hamaguchi sine skarpt skuende, gamle Øine ængsteligt mod Landsbyen. Det hænder ofte, at en Person, der stirrer stift paa en bestemt Plet eller Genstand, pludselig bliver opmærksom paa noget, der aldeles ikke med Bevidsthed ses, — ved en ganske vag Følelse af det Fremmede i hin dunkle, ydre Kreds af ubevidst Iagttagelse, som ligger hinsides det klare Syns Omraade. Saaledes skete det, at Hamaguchi blev opmærksom paa noget usædvanligt til Søs. Han rejste sig op og stirrede ud over Havet. Det var ganske pludselig blevet sort, og det bevægede sig saa forunderligt. *Det var i Færd med at drage sig tilbage fra Landet.*

Et Øjeblik efter havde hele Landsbyen lagt Mærke til Fænomenet. Aabenbart havde Ingen følt Jordbundens forudgaaende Skælven, men Alle var de øjensynlig forbavsede ved Vandets Bevægelse.

De løb ned til Bugten, ja, langs med Bugten for at se paa det. Ikke havde man i Mands Minde været Vidne til en saadan Ebbe paa denne Kyst. Ting, man aldrig havde anet, kom nu for Dagens Lys. Ukendte Strækninger af Sandrevler og tangklædte Klipperev blottedes, medens Hamaguchi stirrede derpaa. Og ingen af Folkene dernede syntes at fatte, hvad denne uhyre Ebbe betød.

Hamaguschi selv havde aldrig set noget saadant før; men han kom til at huske paa, hvad hans Farfader i hans Barndom havde fortalt ham, og han kendte hele Kystens Historie. Han forstod, hvad det var, Søen var i Begreb med at gøre. Maaske overvejede han, hvor lang Tid der behøvedes for at sende et Bud til Landsbyen eller for at faa Præsterne ved det buddhistiske Tempel paa Højen til at slaa til Lyd paa deres store Klokke. — — Men det vilde tage meget længere Tid at fortælle, hvad han maaske tænkte paa, end det tog ham at tænke. Han kaldte simpelthen paa sin Sønnesøn og sagde:

„Tada! — Skynd Dig, hurtigt! — Tænd mig en Fakkell“

Sædvanligvis findes der „Taimatsu“ eller Granfakler i alle Boligerne ved Kysten, for at man kan tænde dem i stormfulde Nætter som Fyr; men de benyttes ogsaa ved visse Shinto-Fester. Drengen tændte straks en Fakkell, og den gamle Mand skyndte sig med den ud paa Markerne, hvor Hundreder af Ris-Stakke stod og ventede paa at blive kørt hjem;

det var Størstedelen af hans Formue, der stod. Idet han nærmede sig til dem, der var opstillede helt henne ved Yderkanten af Skraaningen, begyndte han at sætte Faklen til dem, idet han hastede fra den ene Bunke til den anden, saa hurtigt som hans gamle Ben kunde bære ham. De soltørrede Stakke fængede som Tønder; den voksende Havbrise blæste Flammerne mod Land, og Række efter Række stod Hæssene snart i lys Lue og hvirvlede deres Røg-søjler op mod Himlen, hvor de mødtes og samledes i en mægtig, bølgende Sky. Men Tada løb forfærdet efter Bedstefaderen og raabte:

„Ojisan! Hvorfor gør Du det? — Ojisan! Sig mig hvorfor?“ Men Hamaguchi svarede ikke. Han havde ikke Tid til at give Forklaringer; han tænkte kun paa, at der var fire Hundrede Mennesker i Fare. En Stund stirrede Drengen forvirret paa de flammende Ris-Stakke, saa brast han i Taarer og løb tilbage til Huset, overbevist om, at Bedstefaderen var bleven sindssyg. Men Hamaguchi blev ved at tænde Hæs efter Hæs, indtil han havde naaet Grænseskellet paa sin Mark; da kastede han Faklen ned og ventede. Præsten ved Højens Tempel, der opdagede Ilden, satte den store Klokke i Svingning, og Folkene blev opmærksomme paa den dobbelte Appel. Hamaguchi iagttog dem, hvor de skyndte sig bort fra Strandkanten, bort fra Bugten og op fra Landsbyen, som en Sværm af Myrer. Hvor de dog gik langsomt! Øjeblikkene syntes ham

lange som Timer. Solen var ved at gaa ned, og den sendte sin Guldglød over Bugtens krusede Sandbund og den brede, gulagtige Flade, der laa bag denne, og stedse flyede Havets Bølger bort mod Horizonten.

I Virkeligheden maatte Hamaguchi dog ikke vente saa længe, inden de første Hjælpere kom: en Snes behændige unge Bønder, som straks vilde give sig i Lag med at slukke Ilden. Men Chôja'en standsede dem, idet han strakte begge Armene ud og raabte: „Lad det brænde, Knøse! Rør det ikke! Jeg vil blot have alle Folk herop. Der er stor Fare, — taihen da!*)“

Hele Byen var i Færd med at komme, og Hamaguchi talte efter: Alle de unge Mænd og Drengene var hurtigt paa Pletten, og ikke faa ivrige Kvinder og unge Piger fulgte efter. Saa kom en hel Del ældre Folk og Mødre med Diebørn bundne paa Ryggen; endogsaa Børnene kom løbende, de kunde jo hjælpe til med at lange Vandspandene fra Haand til Haand; og de Gamle, som var altfor svage til at holde Trop med det første Hold, saas nu allerede midt paa den stejle Skraaning. Den voksende Mængde, som endnu ikke vidste, hvad alt dette betød, saa i bedrøvet Undren snart paa de flammende Marker og snart paa deres Chôja's ubevægelige Ansigt. Og Solen sank.

*) „En frygtelig Forandring kommer!“

„Bedstefa'r er bleven gal; aa, jeg er saa bange for ham!“ hulkede Tada som eneste Svar paa alle Spørgsmaal. „Han er vanvittig. Han stak med Villie Ild paa Stakkene. Jeg har selv set ham gøre det!“

„Hvad Rishæssene angaar,“ udbød Hamaguchi, „saa siger Barnet Sandhed. Jeg har stukket Ild paa Hæssene. — Er I Alle her?“

Kumicho'en og Familie-Overhovederne saa rundt omkring og ned ad Højen og svarede: „Ja, vi er her Alle eller vil være her om et Øjeblik! — Men dette forstaar vi ikke!“

„Kita!“ raabte den gamle Mand saa højt, han kunde, idet han pegede ud over Havet. „Sig saa, om jeg er gal!“

Gennem Tusmørket spejdede Alle mod Øst, og de saa ude i den mørke Horizont en lang, tynd, taaget Strime ligesom Omridset af en Kyst, dér, hvor der aldrig før havde været nogen Kyst, — en Linie, som tyknede efterhaanden, som de stirrede paa den, som udvidede sig, ligesom en Kystlinie vokser for Øjet af den, der nærmer sig til den; dog uden Sammenligning langt hurtigere. Thi hint lange, dunkle Omrids var det tilbagevendende Hav, der taarnede sig op som en Klippe og styrtede sig frem hurtigere, end Glenten flyver.

„Tsunamil!“ skreg Folket. Og i det samme døvedes alle Skrig og enhver Lyd og al Evne til at høre Lyde af et navnløst Bulder, vældigere end den

vældigste Torden. Den mægtige Bølge slog ned over Kysten med et Brag, som bragte Højene til at skælve, og slyngede en Storm af Skum, som lignede Flammen af et bredt Lyn, ind over Havstokken. Da saas intet andet end et uhyre Sprøjt af Havskum, der for op ad Skraaningen som en hvid Sky, og Menneskene tumlede tilbage i Angest for denne Havets Trusel. Da de atter stirrede frem, saa de en fraadende Rædsel, der ravede frem og tilbage over den Plads, hvor deres Hjem nys havde været. Den trak sig sydende tilbage, og den rev Landets Indvolde med sig, idet den veg. To Gange, tre Gange, fem Gange slog Søen over og ebbede tilbage igen, men hver Gang med formindsket Styrke. Derpaa trak den sig helt tilbage til sit gamle Leje og laa der — hvæsende som efter en Typhon.

Oppe paa Højsletten veksledes ikke et Ord. Alle stirrede maalløse paa Ødelæggelsen dernede. De saa paa de uhyggelige, nøgne Klipper og de gennembrudte, sønderrevne Rev, de saa et Kaos af Tang og Rullestene, der var løsrevne og førte bort fra Søbunden, og som nu dækkede Husenes og Templets tomme Plads. Byen var forsvunden; den største Del af Markerne var ikke mere, endog Terrasserne havde ophørt at eksistere; og af alle de Hjem, der havde ligget rundt om Bugten, forblev der intet genkendeligt uden to Straatage, der vippede vanvittigt rundt ude paa Havet. Efterrædslen over det at have set Døden i Øje og Bedrøvelsen over det fælles Tab

bandt Alles Læber, indtil Hamaguchis Stemme atter hørtes. „Det var derfor, jeg satte Ild paa Risen!“ sagde han stilfærdigt.

Han, deres Chôja, stod nu der imellem dem, næsten lige saa fattig som den fattigste; thi hans Rigdom var borte — men han havde frelst fire Hundrede Liv ved sit Offer. Lille Tada løb hen til ham og greb hans Haand, idet han bad om Tilgivelse, fordi han havde sagt saadanne stygge Ting. Nu vaagnede Folket op til at forstaa, hvorfor de var i Live, og de begyndte at undres over det simple, uselviske Klarsyn, der havde frelst dem; og de Ældste bøjede sig dybt i Støvet for Hamaguchi Gohei, og Folket efter dem.

Da græd den gamle Mand; dels fordi han var lykkelig, og dels fordi han var til Aars og svag og var bleven haardt prøvet.

„Mit Hus er tilbage,“ sagde han, saasnart han kunde finde Ord, idet han automatisk kærtegnede Tada's brune Kinder, „og der er Rum for Mange. Ogsaa Templet paa Højen staar endnu, og der er Ly for de Andre.“

Og han viste dem Vejen hen til Huset; og Folket raabte og jublede. —

Nødens Tid var lang; thi i hine Dage var der ingen hurtig Forbindelse mellem det ene Distrikt og det andet, og den nødvendige Hjælp maatte hentes langvejs fra. Men da bedre Tider kom, glemte Folket ikke dets Gæld til Hamaguchi Gohei. De

kunde ikke gøre ham rig. Heller ikke vilde han have taget imod det, selv om det havde været muligt. Desuden vilde Gaver aldrig have kunnet udtrykke den Ærefrygt, som de nærrede lige over for ham; thi de troede, at Aanden inde i ham var guddommelig. Saa erklærede de ham for en Gud og kaldte ham *Hamaguchi Daimyôjin*, i den Tro, at de ikke kunde vise ham nogen højere Ære; — og i Sandhed, ingen større Hæder kunde gives et dødeligt Menneske i Verden. Og da de genopførte deres Landsby, byggede de et Tempel for hans Aand og satte paa Forsiden en Tavle, der bar hans Navn i kinesisk Guldskrift; og de tilbad ham der med Bønner og med Offre. Hvad han syntes herom, kan jeg ikke sige; jeg véd kun, at han blev ved at leve i sit gamle straataekte Hjem oppe paa Højen med sine Børn og Børnebørn og var akkurat lige saa menneskelig og enkel som før, medens hans Sjæl blev tilbedet ved Altret nedenunder. I over hundrede Aar har han nu været død, men hans Tempel staar der bestandigt, siges der, og Folket beder endnu til den gode, gamle Bondes Aand, at han maa hjælpe dem i Nødens og Farens Stund.

*To folkelige
Ballader*

I Foraaret 1891 besøgte jeg i Byen Matsué i Izumo en Pariaklasse, som i Japan er kendt under Navnet: Yama-no-mono.

Deres Kvarter ligger i den sydlige Del af Matsué i en lille Dal eller snarere Hulning mellem nogle Høje, som danner en Halvcirkel bag ved Byen. Kun faa Japanesere af den bedre Klasse har nogensinde besøgt denne Landsby, og endogsaa de fattigste blandt den lavere Befolkning skyr Stedet, som de vilde sky et Smitte-Centrum; thi Tanken om Fordærvelse, baade fysisk og moralsk, klæber endnu ved selve det Navn, hvormed Beboerne er stemplede. Skønt Kvarteret ligger mindre end en halv Times Gang fra Byens Hjerter, har neppe et halvt Dusin af Matsué's seks og tredive Tusinde Beboere efter al Sandsynlighed været der.

Der er i Matsué og dens Omegn fire af Samfundet udstødte Klasser: *Hachiya*, *Koya-no-mono*, *Yama-no-mono* og *Eta'erne* fra Suguta.

Der er to Kvarterer til Hachiya'erne. Disse var fordum de offentlige Skarprettere og tjente under Politiet i forskellige Egenskaber. Endskønt de efter den gamle Lov dannede den laveste Klasse blandt de Udstødte, blev deres Intelligens saa godt skolet i Polititjenesten og ved Berøringen med Overordnede, at de i Folkets Dom snart hævedes op over de andre af Pariaerne. De siges at være udrundne fra Taira-no-Masakado-Heishino, den eneste Mand i Japan, som nogensinde for Alvor har dannet en Sammensværgelse for med væbnet Magt at rane den kejserlige Krone; han blev dræbt af den berømte General, Taira-no-Sadamori.

Koya-no-mono Folkene er Slagtere og Garvere. De har ikke Lov til at gaa ind i nogetsomhelst Hus i Matsué, undtagen i de Butiker, hvor der sælges „Geta“*) eller anden Fodbeklædning. De var oprindelig Landstrygere og blev for bestandig henviste til Matsué af en eller anden berømt Daimyo, som byggede smaa Huse til dem — *Koya'er* — paa Kanalens høje Bred. Derfra deres Navn. Hvad de egenlige Eta'er angaar, da er deres Vilkaar og Kald saa kendt, at de her ikke behøver særligt at omtales.

Yama-no-mono Folkene kaldes saaledes, fordi de, som sagt, leve blandt Højene (Yama) i den sydlige Ende af Matsué. De har Eneret til at købe al

*) *Geta* 3: Træfodtøj, der hviler paa høje, tynde Træstykker.

Slags Affald, lige fra gamle Flasker til itubrækket Maskineri. Nogle af dem er meget rige. Sandt at sige er hele denne Klasse velstaaende i Sammenligning med andre udstødte Klasser.

Desuagtet er den offentlige Fordom mod dem endnu næsten lige saa stærk som i Aarene forud for Afskaffelsen af de særlige Love, der gjaldt dem. Deres smukkeste Piger blev ofte i gamle Dage *Jorô'er*^{*)}, men de kunde aldrig nogensinde komme ind i en *Jorôya* i nogen Naboby — endnu mindre i deres egen; de blev derfor solgte til saadanne Etablissementer i fjerne Egne. En Yama-no-mono kan ikke engang den Dag i Dag blive *Kurumaya*^{**)}. Han vilde ikke kunne faa Beskæftigelse som almindelig Arbejder i nogensomhelst Egenskab uden ved at gaa til en eller anden fjern By, hvor det var ham muligt at skjule sin Herkomst. Men hvis han her blev opdaget, vilde han løbe alvorlig Risiko for at blive slaaet ihjel af sine derværende Kammerater, hvis de fandt hans Afstamning ud. Under alle Omstændigheder vilde det være vanskeligt for en Yama-no-mono at udgive sig for en *Heimin*^{***)}. Aarhundreders Afsondrethed og Fordomme har formet og fæstnet Klassens Sædvaner paa let genkendelige Maader, og endogsaa deres

*) *Jorô* 〇: prostitueret Kvinde.

**) *Kuruma*: en lille, tøhjulet Vogn. *Kurumaya* 〇: Mand, som trækker den.

***) Se Side 2.

Sprog er blevet en ejendommelig og kuriøs Dialekt.

Jeg var nysgerrig efter at se en eller anden af denne Klasse, der var saa mærkelig stillet og udpræget; og jeg havde det store Held at møde en japansk Adelsmand, som — uagtet han hørte til den højeste Samfundsklasse i Matsué — var venlig nok til at ville ledsage mig til Paria-Landsbyen, hvor han aldrig selv før havde været. Paa Vejen dertil fortalte han mig mange kuriøse Ting om Yama-no-mono'erne. I Lenstiden var disse Folk blevet venligt behandlede af Samurai'en, og de var ofte blevet indladte i — eller endogsaa indbudte til at gaa ind i — Samurai-Boligernes Gaarde for at synge og danse, og saa blev de betalte for deres Forestillinger. De Sange og Danse, hvormed de var i Stand til at underholde endogsaa hine aristokratiske Familier, var ikke kendte af andre Mennesker, og de kaldtes *Daikoku-mai*. At synge *Daikoku-mai* var i Virkeligheden Yama-no-mono'ernes særligt nedarvede Kunst, og det repræsenterede den højeste Forstaaelse af æstetiske eller følelsesfulde Emner. I tidligere Tider kunde de ikke erholde Adgang til noget anset Teater og havde derfor — ligesom Hachiya'erne — egne Teatre. „Det maatte være interessant,“ tilføjede min Ven, „at kende Oprindelsen til deres Sange og deres Danse; thi deres Sange er ikke i deres egen, ejen-

dommelige Dialekt, men i det reneste japanske Sprog.“

At de har været i Stand til ubeskaaret at bevare denne Litteratur, der er gaaet fra Mund til Mund gennem Slægtled, er især mærkeligt paa Grund af den Kendsgerning, at Yama-no-mono'erne aldrig har lært at læse eller skrive. De har ikke engang kunnet benytte sig af den Oplæring, som Meiji's*) Æra har givet Masserne i Hænde. Fordommene er endnu altfor stærke til at tillade, at deres Børn kan faa den Lykke at komme i en offentlig Skole. En lille, speciel Skole kunde muligvis være blevet oprettet, skønt det formodentlig vilde have været meget vanskeligt at finde villige Lærere dertil**).

Hulningen, i hvilken Landsbyen ligger, er lige bag ved den buddhistiske Kirkegaard i Tokóji. Kolonien har sit eget Shinto Tempel. Jeg blev saare overrasket ved at se Stedet, thi jeg havde ventet at finde det baade hæsligt og snavset. Tværtimod, jeg fik Øje paa en Mængde nette Bygninger, omgivne af smukke Haver og med Malerier paa Værelsernes Vægge. Der var mange Træer; hele Landsbyen laa gemt imellem Buskadser og Planter og var i højeste Grad malerisk. Paa Grund af det ujævne

*) Meiji 3: Tidsperioden fra 1868. Europæiserings-Perioden.

**) Efter at denne Afhandling var skreven, er en Forberedelses-Skole bleven oprettet for Yama-no-mono'erne ved Tilskud af fordomsfri Borgere i Matsué. Foretagendet undgik ikke en skarp, lokal Kritik, men synes dog at skulle krones med Held.

Terræn var de smaa Gader anlagte op og ned ad Bakkerne og dannede alle Slags Krinkelkroge — den højestliggende Gade laa halvtredsindstyve Fod over den laveste. Et stort, offentligt Badehus og et offentligt Vadskeri bar Vidne om, at Yama-no-mono'erne satte lige saa megen Pris paa rent Linned som deres Heimin-Naboer paa den anden Side af Højen.

Straks flokkedes en Mængde Mennesker for at se paa de Fremmede, som var komne til deres By, — det var jo en sjælden Begivenhed for dem. De Ansigter, jeg saa, lignede Heimin-Ansigter, naar undtages, at de grimme var endnu grimmere; men ved Kontrasten fik de saa de smukke til at se endnu smukkere ud. Der var et eller to uhyggelige Ansigter, der mindede mig om nogle Zigeunere, jeg engang saa; men paa den anden Side havde nogle smaa Piger særdeles indtagende Træk. Man udvekslede ingen Hilsen, som naar man møder en Heimin. En Japaneser af den bedre Klasse vilde lige saa lidt tænke paa at hilse en Yama-no-mono, som det vilde falde en vestindisk Planter ind at tage Hatten af for en Neger. Yama-no-mono'erne viser ogsaa ved hele deres Maade at være paa, at de ikke er bundne af nogensomhelst Form. Ingen af Mændene hilste os; men nogle af Kvinderne bøjede sig for os, da vi venligt henvendte os til dem. Andre Kvinder, som flettede Straasandaler, lod til at være mere mistroiske og svarede blot

„Ja“ og „Nej“ paa vore Spørgsmaal. Min Ven henledte min Opmærksomhed paa den Omstændighed, at Kvinderne var klædte anderledes end Japaneserinderne i Almindelighed. Der er f. Eks. endog blandt de fattigste Kvinder visse Love for, hvad de kan eller ikke kan bære ifølge deres Alder; men blandt disse Folk bar endog ældre Kvinder Obi'er*) af skinnende røde eller brogede Farver samt meget paafaldende Kimono'er**).

De Kvinder, man ser paa Byens Gader i Færd med at købe eller sælge, er kun de gamle. De unge bliver hjemme. Naar de ældre Kvinder gaar ind til Byen, medfører de altid store Kurve af særlig Form, hvoraf enhver kan se, at de er Yama-no-mono'er. Et større Antal af saadanne Kurve laa hovedsagelig uden for Dørene af de mindre Boliger. De bæres paa Ryggen, og i dem stoppes alt det, som Yama-no-mono'en køber, det være sig gammelt Papir, gamle Klude, Glas- eller Metalstumper.

En Kvinde vovede tilsidst at byde os ind i sit Hus for at vise os nogle gamle Farvetryk, hun gerne vilde sælge. Vi gik derhen og blev lige saa vel modtagne, som om vi var komne til en Heimins Bolig. Billederne — hvoriblandt nogle Tegninger

*) Obi 〇: stort, vatteret Livbælte, en halv Alen bredt og langt nok til at gaa to Gange om Livet og knyttes i en stor Knude bagpaa.

**) Kimono 〇: en Slobrok-lignende Dragt med vide, tildels sammensyede Ærmer, der ofte benyttes som Lommer.

af Hiroshige — var vel værd at eje, og nu spurgte min Ven, om vi kunde have den Fornøjelse at høre Daikoku-mai. Til min store Glæde blev Forslaget godt modtaget, og efter at vi var blevne enige om, at vi skulde betale en lille Skærv til hver af de Syngende, dukkede der en Trup nette unge Piger frem, som vi før ikke havde set; de gjorde sig rede til at synge, medens en gammel Kvinde belavede sig paa at danse. Baade den gamle Kvinde og Pigerne forsynede sig med underlige Rekvisiter til denne Forestilling. Tre af Pigerne havde nogle Indretninger, der var lavede af Papir og Bambus og formede som Køller; disse skulde forestille Daikoku's*) Hammer; de holdt disse Køller i den venstre Haand, medens de manøvrerede med en Vifte i den højre. Andre unge Piger var forsynede med et Slags Kastagnetter, — to flade Stykker haardt, mørkt Træ, forbundne med en Snor. Seks Piger stod i en Række foran Huset, medens den gamle Kvinde indtog sin Plads lige over for dem, idet hun i Hænderne holdt to Stokke, hvoraf den ene var fuld af Indsnit som en Sav. Denne trak hun frem og tilbage over den anden Stok, og derved frembragtes en underlig, raslende Lyd.

Min Ven gjorde mig opmærksom paa, at de Syngende dannede to adskilte Partier, hvert paa tre Personer. De, der bar Hammer og Vifte, var

* Daikoku c: Rigdommens Gud.

Daikoku-Truppen; de skulde synge Balladerne. De, der havde Kastagnetter, var Ebisu-Truppen*) og dannede Koret.

Den gamle Kvinde gned sine Stokke mod hinanden, og fra Daikoku-Truppen tonede nu en klar, smeltende Sang, helt forskellig fra, hvad jeg nogensinde før havde hørt i Japan, medens Kastagnetterne holdt nøje Takt med de hurtigt fremsagde Ords Rytme. Naar de første tre Piger havde sunget et vist Antal Linier, faldt de andre tre Stemmer ind og frembragte en meget smuk om end uskolet Harmoni, og alle sang derpaa Slutningslinierne sammen. Saa begyndte Daikoku-Truppen det andet Vers, og Koret faldt atter ind efter et lille Ophold. Imellemstunder dansede den gamle Kvinde en meget fantastisk Dans, som fremkaldte Latter hos den omstaaende Mængde, der af og til ledsagede Omkvædet med nogle pudserligt sungne Ord.

Og dog var Sangen ikke komisk; det var en meget rørende Ballade kaldet: „Yaoya O-Shichi“. Yaoya O-Shichi var en skøn ung Pige, som stak Ild paa sit eget Hus for at opnaa endnu et Møde med sin Elsker, der var Akolyt**) i et Tempel, hvori hun haabede, at hendes Familie skulde blive nødt til at tage Ophold efter Ildsvaaden. Opdaget og overbevist om Ildspaasættelse blev hun efter den Tids strenge Lov dømt til at brændes levende. Dommen

*) Ebisu 卽: Arbejdets Guddom.

**) Akolyt 卽: Præstens Medhjælper ved visse Ceremonier.

blev fuldbyrdet, men Offerets Ungdom og Skønhed samt Bevæggrunden til hendes Brøde vakte en Medfølelse i Folkets Hjerter, som siden gav sig Udtryk i Digt og Drama.

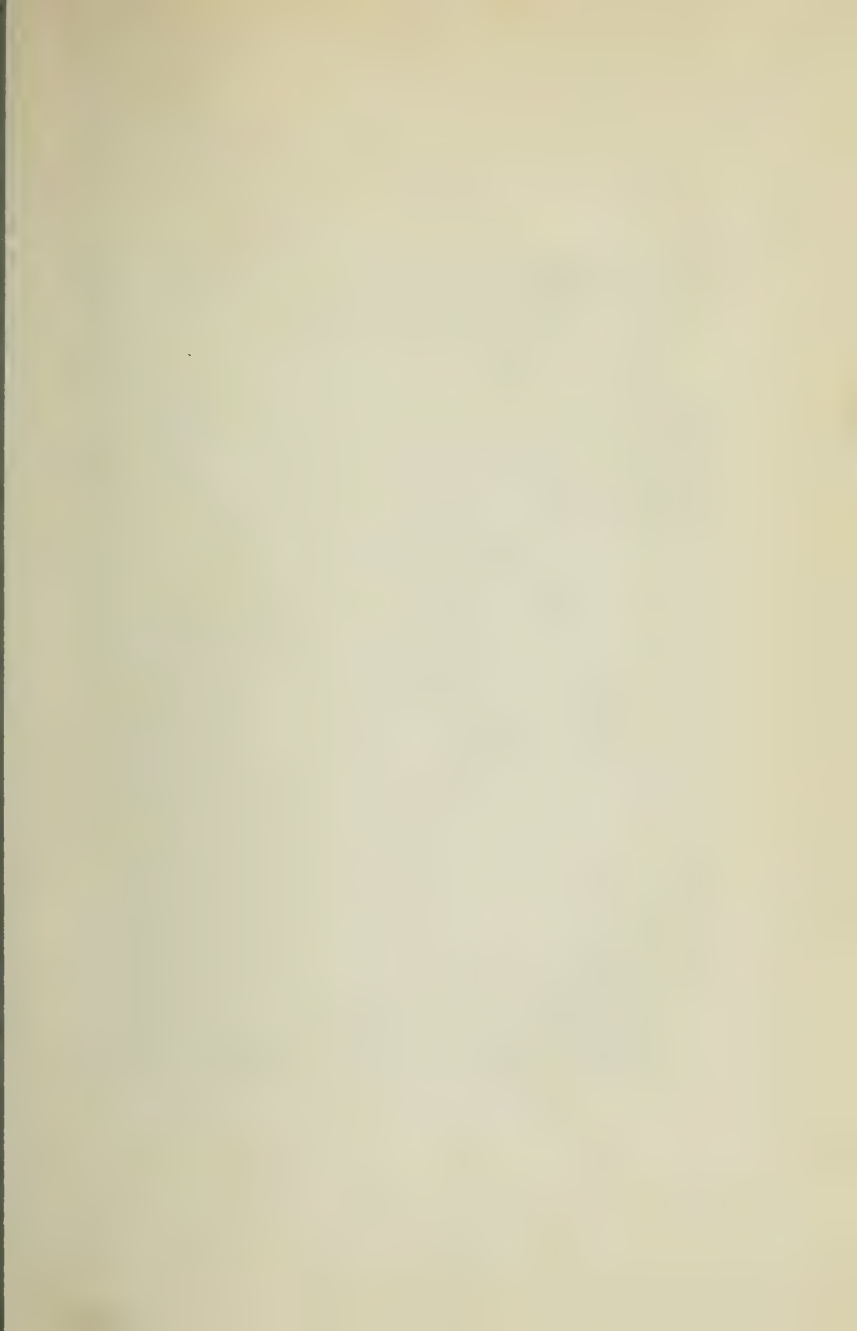
Ingen af de Udførende — med Undtagelse af den gamle Kvinde — løftede Foden fra Jorden, medens de sang; men alle bøjede de deres Legemer i Takt med Melodien. Sangen varede en Time, men Stemmerne tabte ikke i Styrke. Skønt jeg ikke havde kunnet forstaa et eneste Ord, havde Sangen aldeles ikke trættet mig; tværtimod var jeg meget bedrøvet, da Kunstnydelsen var forbi. Og jeg, den lyttende Fremmede, fik en stærk Følelse af Sympati for de unge Sangerinder, der var Offre for en saa gammel Fordom, at dens Oprindelse ikke længer kendes.

Jeg har senere gennem en japansk Ven set mig i Stand til at skaffe Afskrifter af tre af Balladerne, og man har oversat dem for mig. Jeg vil nu paa Prosa gengive mine Oversættelser som Eksempel paa en Art Folkesang, der ikke er uden Interesse.

Jeg tror, at den inderlige Maade, man i Japan synger Omkvædet paa, vel kunde gøre Krav paa Opmærksomhed; ja, jeg er endog overbevist om, at der ligger en helt upløjet Mark i Japan for den, der skulde ville studere Folkesange. Honen-odori Sangene eller Høst-Dansene, Bon-odori Sangene, som er forskellige i hvert Distrikt, de underlige Vise-Stumper, ofte yndefulde eller manende, som

lyder til en fra Rismarkerne eller Bjergskraaningerne i fjerne Provinser, er helt forskellige fra, hvad vi er vant til at forbinde med Tanken om japansk Musik. De har en usigelig Ynde ogsaa for Vestens Øre, fordi de harmonere lige saa fuldt med den Natur, der inspirerede dem, som Fuglens Sang eller Cikadens Kvitter. At gengive saadanne Melodi-Brudstykker med deres pludselige Ophold vilde ikke være nogen let Sag; men Resultatet vilde sikkert lønne Arbejdet. Ikke alene repræsenterer de en meget gammel, maaske primitiv Musiksans, men de indeholder ogsaa noget, der er karakteristisk for Racen, og der er sikkert meget at lære med Hensyn til Racernes Sjæleliv i det sammenlignende Studium af Folkesang.

Imidlertid er kun faa af disse Ejendommeligheder — som giver de gamle Bondesange et saadant Trylleri — at mærke i Izumo's Maade at synge Daikoku-mai paa, og dette beviser maaske, at denne Sangart sammenlignelsesvis er nyere.

Kiyomidzu's Temple.

Shuntoku-Maru
Balladen.

Ara! — Glade, unge Daikoku'er) og Ebisu'er*)
kommer dansende ind.*

Skal vi fortælle en Historie, eller skal vi komme med Lykønskninger? — En Historie! — Men hvad skal vi helst fortælle om? Siden vi er indbudte til Eders ophøjede Hus for at fremsige en Historie, vil vi fortælle den om Shuntoku.

Der levede engang i Provinsen Kawachi en meget rig Mand, som hed Nobuyoshi. Og hans ældste Søn hed Shuntoku-maru.

Da Shuntoku kun var tre Aar gammel, døde hans Moder, og neppe var han fem Aar gammel, før hans Fader gav ham en Stedmoder.

Men den Gang han var syv Aar gammel, fødte hans Stedmoder en Søn, der blev kaldet Otowaka-maru. Og de to Brødre voksede op sammen.

*) Der er syv Lykkeguder, deriblandt *Daikoku*, som er Rigdommens Gud, og *Ebisu*, som er det hæderlige Arbejdes Beskytter.

Da Shuntoku var bleven seksten Aar gammel, gik han til Kyôto til Tenjin Sama's Tempel for at offere til Guden.

Der saa han et Tusinde Mennesker gaa til Templet og et Tusinde komme derfra, medens et Tusinde forblev derinde; der var i alt en Samling af tre Tusinde Mennesker.

Mellem den Mængde Folk blev den rige Hagiyama's yngste Datter ført til Templet i Kago*); Shuntoku rejste ogsaa i en Kago, og de to Bærestole bevægede sig langsomt frem ad Vejen ved Siden af hinanden.

Men idet Shuntoku stirrede paa Pigen, blev han forelsket i hende. Og de to Unge vekslede Blikke og Kærlighedsbreve.

Alt dette blev meddelt Shuntoku's Stedmoder af en Tjenestepige, der vilde indsmigre sig.

Da begyndte Stedmoderen at tænke paa, at hvis Ynglingen blev i sin Faders Hjem, saa vilde Forraadshusene mod Øst og Vest og Kornladerne mod Nord og Syd, samt Huset, der stod i Midten, aldrig komme til at tilhøre Otowaka-maru.

Og hun pønsede derfor paa Ondt og talte til sin Ægtefælle, idet hun sagde: „Min højtærede Herre, tillader I, at jeg i syv Dage unddrager mig fra Husholdningens Pligter?“

Hendes Ægtefælle svarede: „Ja, som Du vil; —

*) Bærestol.

men hvad er det, som Du agter at gøre i de syv Dage?" Hun svarede ham: „Førend jeg blev ægteviet til min Herre, gjorde jeg et Løfte til Kiyomidzu's ophøjede Guddom; nu ønsker jeg at gaa til Templet for at indfri mit Løfte.“

Nobuyoshi sagde: „Det er godt! Men hvilken af Tjenerne eller Tjenerinderne vil Du have med Dig?" Da svarede hun: „Hverken Tjener eller Tjenerinde behøver jeg; — jeg gaar helst alene!“

Og uden at laane Øre til nogetsomhelst Raad om Rejsen tog hun bort hjemmefra og skyndte sig afsted til Kyôto.

Da hun kom til Kvarteret Sanjô der i Byen, spurgte hun om Vejen til Kajiyamachigaden, som er Smedenes Gade. Og da hun fandt den, se, da laa der tre Smedier ved Siden af hinanden.

Hun gik til den midterste, hilste paa Smeden og sagde til ham: „Hr. Smed, kan I lave mig nogle smaa Genstande af Eders Jern?" Og han svarede: „Ja, vel kan jeg det, ærede Frue!“

Da sagde hun: „Saa beder jeg Eder om at lave mig ni og fyrretyve Søm uden Hoveder!“ Men han svarede: „Jeg hører til en Familie, der i syv Slægtled har været Smede, men aldrig har jeg før hørt tale om Søm uden Hoveder, og en saadan Bestilling kan jeg ikke modtage. Se Jer heller om efter en anden til det Arbejde!“

„Nej“, sagde hun, „da jeg nu engang er kommen til Eder, gaar jeg ikke noget andet Sted hen. Gør

dem nu for mig, Hr. Smed, jeg beder Eder derom.“ Han svarede: „Ja, skal jeg lave den Slags Søm, da maa jeg have tusinde Ryo'er*) derfor.“

Hun svarede ham: „Hvis I forarbejder dem alle til mig, saa er det mig lige meget, om I vil have et Tusinde eller to Tusinde Ryo'er. Lav dem blot, det besværges jeg Eder om, Hr. Smed!“ Saa kunde Smeden ikke godt afslaa at gøre Sømmene.

Han ordnede alt paa bedste Maade for at gøre Blæsebælgens Gud**) Ære. Da han tog den første Hammer, fremsagde han Kongo-Sûtra; og da han tog den anden, fremmumlede han Kwannon***)-Sûtra; men da han tog den tredie Hammer, sagde han Amida-Sûtra; thi han frygtede for, at disse Søm skulde bruges i et ondt Øjemed.

Og fuld af Bekymring gjorde han Sømmene færdige; men Kvinden var vel tilfreds. Og medens hun tog imod Sømmene med den venstre Haand, betalte hun ham med den højre, sagde Farvel og gik sin Vej.

Da hun var gaaet, tænkte Smeden: „Jeg har sikkert nok i Guld-Kobaner****) faaet en Sum af tusinde Ryo'er. Men dette vort Liv er kun som et Hvilested paa en Vandringsmands Rejse, og jeg maa

*) Den fordums Ryo gjaldt en Dollar, som før var circa fire, nu to Kroner.

**) Fuigo-Sama 3: Smedenes Guddom.

***) Kwannon 3: Barmhjertighedens Gudinde.

****) Koban 3: Guld mønt med kinesiske Bogstaver af forskellig Form; ofte 5 Tommer lang og 4 Tommer bred.

vise Andre Barmhjertighed og Godhed. Til dem, der fryser, vil jeg give Klæder, og til dem, der sulter, vil jeg give Føde.“

Og han lod skrevne Tavler opsætte ved Provinsernes Grænser og ved Landsbyernes Skel, og saaledes blev han i Stand til at vise Godgørenhed mod mange Folk *).

Men Kvinden gik videre; saa standsede hun uden for en Malers Hus, og hun bad Maleren om at male et Billede for hende.

Og Kunstneren spurgte hende: „Skal jeg male Jer et Billede af et meget gammelt Blommetræ eller af en af de fordums Graner?“

Hun sagde til ham: „Nej, jeg vil hverken have Billedet af et gammelt Blommetræ eller af en af de fordums Graner. Jeg vil have et Billede af en ung, sekstenaars Knøs, der er fem Fod høj og har to Vorter i Ansigtet.“

Maleren sagde: „Det vil være en let Sag at male det!“ Og Billedet blev hurtigt malet. Det lignede Shuntoku-maru saare meget, og Kvinden frydede sig, da hun tog Afsked.

Med denne Afbildning af Shuntoku ilede hun til Kiyomidzu; og hun klæbede den op paa en af de bageste Søjler i Templet.

Og af de ni og fyrretyve Søm tog hun de syv

*) Offentliggørelser skrives sædvanligt paa Trætavler, der fastslaaes paa en Pæl. Paa Landet bruges de endnu, saaledes som antydnet i Balladen.

og fyrretyve og naglede Billedet paa Pillen. Og de to tiloversblevne Søm slog hun gennem dets Øjne.

Nu følte den onde Kvinde, at hun havde lagt en Forbandelse paa Shuntoku, og hun gik hjem. Og hun sagde ydmygt: „Jeg er kommen tilbage!“ og hun anstillede sig, som om hun var tro og sand.

Henved tre eller fire Maaneder efter at Shuntoku's Stedmoder havde draget det Onde over ham, blev han meget syg. Men Stedmoderen glædede sig hemmeligt.

Snedigt sagde hun til Nobuyoshi: „Min Herre og Ægtefælle, denne Shuntoku's Sygdom lader til at være en slem Sot, og det er svært at beholde Nogen, der er angreben af en saadan Sygdom i en rig Mands Hus.“

Da blev Nobuyoshi meget overrasket og saare sorgfuld tilmode; men eftersom han tænkte, det ikke kunde være anderledes, kaldte han Shuntoku til sig og sagde:

„Søn, den Sot, som Du har, lader til at være Spedalskhed, og hvem der har en saadan Sygdom kan ikke blive ved at bo her i Huset.

„Det er derfor bedst for Dig, at Du gør en Pilgrimsfærd gennem Provinserne i Haab om, at Du ved guddommelig Hjælp maa blive helbredet.

„Og mine Forraadshuse og mine Kornlader vil

jeg ikke give til Otowaka-maru, men kun til Dig, Shuntoku; saa Du maa komme tilbage til os.“

Den stakkels Shuntoku, der ikke vidste, hvor ond hans Stedmoder var, anraabte hende i sin ynkelige Tilstand; „Kære Moder, Fader har sagt mig, at jeg skal gaa bort herfra og vandre om som Pilgrim.

„Men nu, da jeg er blind, kan jeg ikke begive mig paa Rejse uden stor Vanskelighed. Jeg vilde være tilfreds, om jeg blot fik ét Maaltid Mad om Dagen istedetfor tre, og glad ved at faa Lov til at leve i et Udhus eller i en Lade, naar jeg blot maatte blive i Nærheden af mit Hjem.

„Vil I ikke nok tillade mig at dvæle her, selv om det kun var for en liden Stund? Ærede Moder, jeg besværger Eder, lad mig blive!“

Men hun svarede: „Da det Onde, Du nu har, kun er Begyndelsen til hin skrækkelige Sygdom, kan jeg umuligt taale Dig her. Du maa forlade Huset med det samme!“

Saa blev Shuntoku jaget ud af Huset af Tjenestefolkene og ud i Gaarden, og han sørgede dybt.

Men den onde Stedmoder, der var fulgt efter ham, raabte: „Som Din Fader har sagt, maa Du øjeblikkelig gaa bort, Shuntoku!“

Shuntoku svarede: „Se, jeg har ikke engang en Rejsedragt! En Pilgrims Kappe og Sandaler maa jeg have og en Pilgrims Sæk til at samle Almisser i.“

Ved disse Ord blev den onde Stedmoder glad, og hun skyndte sig at give Sønnen alt, hvad han behøvede.

Shuntoku tog imod Sagerne og takkede hende, og han gjorde sig rede til at rejse, elendig som han var.

Han slog Kappen om sig og hæftede en Mamori*) af Træ paa Brystet, men Sækken hængte han om Halsen.

Han tog sine Straasandaler paa og bandt dem stramt, og han tog Bambusstaven i Haanden og en flettet Sivhat paa Hovedet.

Og idet den stakkels Shuntoku sagde: „Farvel Fader! Farvel Moder!“, begav han sig paa Rejsen.

Kummerfuld fulgte Nobuyoshi sin Søn et Stykke hen ad Vejen. „Det kan ikke være andet, Shuntoku,“ sagde han. „Men hvis Din Sygdom ved de ophøjede Guders Naade, de, til hvem denne Amulet er helliget, skulde blive helbredet, saa kom straks tilbage til os, min Søn.“

Da Shuntoku hørte sin Faders venlige Afskedsord, følte han sig langt lykkeligere, og idet han til-dækkede sit Ansigt med den store Sivhat for ikke at blive kendt af Naboerne, gik han videre.

Men efter en liden Stund følte han sine Lemmer saa svage, at han frygtede, han ikke kunde gaa længere, og bestandigt droges hans Hjerter til hans

*) Amulet.

Hjem, saa han ofte standsede og vendte Ansigtet tilbage, og han blev atter kummerfuld.

Da det var vanskeligt for ham at komme ind i nogen Bolig, maatte han ofte sove under Grantræerne eller i Skoven; men sommetider var han saa heldig at finde Ly i et eller andet lille Tempel, der laa ved Vejen, og som gemte en Billedstøtte af Buddha.

Og engang i Morgenens Dæmring før Daggry — i den Time, da Kragerne begynder at flyve om og skrigе — viste Shuntoku's Moder sig for ham i en Drøm.

Og hun sagde til ham: „Søn, Din Tilstand er fremkaldt ved Din onde Stedmoders Trolddom. Gaa nu til Kiyomidzu's Alter, og bønfaId Gudinden om, at Du maa blive helbredet.“

Forundret stod Shuntoku op og tog Vejen til Byen Kyôto, til Kiyomidzu's Tempel.

Men en Dag, medens han vandrede om, kom han til den rige Mand Hagi-yama's Hus, og lydt raabte han: „Almisse! Almisse!“

Da kom en Tjenestepige, der havde hørt hans Raab, ud af Porten og gav ham Føde, men hun lo højt, idet hun sagde: „Hvem kan vel lade være at le, naar man giver noget til en Pilgrim, der ser saa latterlig ud!“

Shuntoku svarede: „Hvorfor ler Du? Jeg er Søn af en rig og velkendt Mand, Nobuyoshi fra Kawachi. Men fordi min onde Stedmoder har ned-

kaldt en Forbandelse over mig, er jeg bleven den, Du ser mig at være.“

Men Otohimé, Datteren i Huset, hørte Stemmerne, og hun kom ud og spurgte Pigen: „Hvorfor lo Du?“

Pigen svarede: „Aa, det var en blind Mand fra Kawachi, der saa ud til at være en Snes Aar gammel. Han klyngede sig til Søjlen ved Porten og raabte højt: „Almisse! Almisse!“

„Saa prøvede jeg at give ham Ris paa en Bakke; men naar jeg holdt Bakken hen mod hans højre Haand, strakte han den venstre frem, og holdt jeg den mod hans venstre Haand, strakte han den højre frem; det var Grunden, hvorfor jeg ikke kunde bare mig for at le.“

Da den blinde Mand hørte Pigen give denne Forklaring til sin Herskerinde, blev han vred og raabte: „Du har ingen Ret til at haane en Fremmed. Jeg er Søn af en rig og vel kendt Mand i Kawachi, og mit Navn er Shuntoku-maru.“

Men Otohimé, Husets Datter, mindedes ham pludselig; da blev ogsaa hun vred og sagde til Pigen: „Det er uopdraget at le saaledes. Naar Du ler af Andre i Dag, bliver Du maaske selv udlet i Morgen.“

Men Otohimé var bleven saa pludselig forskrækket, at hun ikke kunde lade være at skælve, og da

hun var kommen ind i sit Værelse, besvimede hun.

Da blev der stort Røre i Huset, og Doktoren blev hentet i al Hast. Men den unge Pige, der var ganske ude af Stand til at tage nogen Slags Næring til sig, blev svagere og svagere.

Da blev der sendt Bud efter mange berømte Læger; og de raadførte sig med hinanden om Otohime; og de kom tilsidst overens om, at hendes Sygdom kun kunde være foraarsaget ved en eller anden pludselig Sorg.

Saa sagde Moderen til sin syge Datter: „Sig mig uden at dølge noget, om Du har en hemmelig Sorg! Og dersom der er noget, Du ønsker, saa vil jeg forsøge at skaffe Dig det, hvad det saa end er.“

Otohimé svarede: „Jeg føler mig saa skamfuld; men jeg skal fortælle Dig, hvad jeg ønsker.

„Den blinde Mand, som var her forleden Dag, er Søn af en rig og vel kendt Borger i Kawachi, ved Navn Nobuyoshi.

„Ved den Tid, da der var Fest i Kitano i Kyôto, mødte jeg den unge Mand dér paa min Vej til Templet; og da vekslede vi Kærlighedsbreve, der binder os til hinanden.

„Og derfor ønsker jeg inderligt, at jeg maa faa Lov til at rejse ud og søge efter ham, lige indtil jeg finder ham, hvor han saa end monne være.“

Moderen svarede venligt: „Ja, det er, hvad der

er at gøre. Hvis Du ønsker en Kago*), kan Du faa en, eller hvis Du heller vil have en Hest, kan Du ogsaa faa den.

„Du kan vælge, hvilken Tjenerinde Du vil have til at ledsage Dig, og jeg kan medgive Dig saa mange Koban'er**), som Du maatte ønske.“

Otohimé svarede: „Hverken behøver jeg Hest eller Kago, heller ikke nogen Tjenerinde. Jeg behøver kun en Pilgrims Klædning, Sandaler og Kappe — og en Tiggerkvindes Sæk.“

For Otohimé tænkte, at det var hendes Pligt at begive sig afsted ganske alene, ligesom Shuntoku havde gjort.

Saa sagde hun med Taarer i Øjnene sine Forældre Farvel og forlod sit Hjem. Hun havde knap saa megen Stemme, at hun kunde ytre Ordet: „Farvel!“

Over Bjerge og Klipper gik hun, og atter over Bjerge. Hun hørte kun de vilde Dyrs Skrig og de hvirvlende Strømmes Brusen.

Undertiden for hun vild; undertiden sneg hun sig ad ensomme Veje, ad stejle og farefulde Stier; altid rejste hun med Sorg i Hjertet.

Tilslidst saa hun foran sig — langt, langt borte — det Grantræ, som hedder *Kawama-matsu* og de to Klipper, der kaldes „Ota“***), og da hun saa

*) Bærestol.

**) Koban 文: Guldmønt.

***). En Betydning af „Ota“ er paa Japansk: „Har mødt hinanden“.

disse Klipper, tænkte hun paa Shuntoku med Kærlighed og Haab.

Nu skyndte hun sig fremad, og hun mødte fem eller seks Mænd paa Vejen til *Kumano*; og hun spurgte dem: „Har I ikke paa Eders Vej mødt en blind Yngling, som saa ud til at være en seksten Aar gammel?“

De svarede: „Nej, endnu ikke; men skulde vi møde ham noget Sted, vil vi sige ham, hvad I ønsker.“

Dette Svar skuffede Otohimé dybt, og hun begyndte at tro, at alle hendes Bestræbelser for at finde den Elskede skulde være spildte. Og hun blev saare bedrøvet.

Til sidst blev hun saa nedtrykt i Sindet, at hun besluttede ikke mere at lede efter ham i denne Verden, men straks at gaa hen og drukne sig i Dammen *Sawara*, saa at hun kunde blive i Stand til at møde ham i den næste Tilværelse.

Hun skyndte sig derhen saa hurtigt, hun kunde, og da hun naaede Dammen, stak hun sin Pilgrimsstav i Jorden og hængte sin Overkjole paa et Grantræ, samt kastede Sækken bort. Derpaa løste hun sit Haar og ordnede det i den Stil, der kaldes „Shimada“*).

Til sidst fyldte hun sine Ærmer med Sten**) og

*) Som man sætter døde Kvinders Haar.

**) De japanske Ærmer er vide, nedhængende og sammensyede, saaledes at de kan benyttes som Lommer.

var i Færd med at springe i Vandet, da pludselig en ærværdig Mand viste sig for hende. Han saa ud til at være firsindstyve Aar gammel. Han var klædt i Hvidt og havde en Tavle i Haanden.

Og den gamle Mand sagde: „Skynd Dig ikke saa med at dø, Otohimé! Shuntoku, som Du søger, er i Kiyomidzu. Gaa derhen, og mød ham.“

Dette var den bedste Tidende, hun kunde ønske sig, og hun blev paa engang meget lykkelig. Hun forstod, at hun var bleven frelst ved den beskyttende Guddoms naadige Forbarmelse, ja, hun begreb, at det var selve Guddommen, som havde talt hine Ord til hende.

Saa kastede hun de Sten bort, hvormed hun havde fyldt sine Ærmer, iførte sig atter sin Overklædning, satte sit Haar op og begav sig skyndsomst paa Vej til Kiyomidzu's Tempel.

Endelig naaede hun herhen. Hun steg op ad de tre nederste Trin, og idet hun kiggede ind gennem Porthvælvingen, fik hun Øje paa Shuntoku, som laa der og sov paa en Straamaatte. Og hun kaldte paa ham: „Moshi!*) Moshi!“

Shuntoku, der saaledes pludselig blev vækket, greb sin Stav, som laa ved hans Side, og raabte: „Hver eneste Dag kommer da ogsaa Børnene fra Nabolaget og plager mig, fordi jeg er blind.“

*) En høflig Maade at kalde paa nogen.

Otohimé, der følte dyb Sorg ved at høre disse Ord, nærmede sig og lagde sine Hænder paa sin ulykkelige Elskede, idet hun sagde:

„Jeg er ikke en af disse slemme, ondsksfulde Dreng. Jeg er Datteren af den rige Hagiya. Og fordi jeg fæstede mig til Dig ved Kitano Tenjins Festen i Kyôto, er jeg kommen her for at se Dig.“

Forbavset ved at høre sin Elskedes Stemme, sprang Shuntoku hurtigt op og raabte: „O — er Du virkelig Otohimé? Det er længe siden, vi sidst mødtes — men dette er saa utroligt! Er det ikke altsammen et Blændværk?“

Og han strøg med sine Hænder over hendes Ansigt; og begge kunde kun græde, ikke tale.

Men nu gav Shuntoku efter for sin heftige Sorg, og han raabte til Otohimé: „En Forbandelse er lagt paa mig af min Stedmoder; og mit Udseende er bleven forandret, som Du ser.

„Derfor kan jeg aldrig blive forenet med Dig som Din Ægtefælle. Som jeg nu er, maa jeg forblive, til jeg forgaar i Døden.

„Og Du maa straks gaa tilbage til Dit Hjem og leve i Lykke og Herlighed.“

Dybt bedrøvet svarede hun: „Aldrig! — Mener Du virkelig det? — Du maa være fra Sans og Samling!

„Nej, nej! Saaledes har jeg forklædt mig, blot

fordi jeg elskede Dig saa højt, at jeg vilde give mit Liv for Dig.

„Og nu vil jeg aldrig mere forlade Dig, i hvad der end i Fremtiden monne ske mig.“

Shuntoku blev beroliget ved disse Ord, men han var saa opfyldt af Medlidenhed med hende, at han maatte græde, og han var ikke i Stand til at mæle et Ord.

Da sagde hun til ham: „Siden Din onde Stedmoder forheksede Dig, blot fordi Du var rig, er jeg ikke bange for til Gengæld at hævne Dig ved at kaste en Trolddom over hende; thi ogsaa jeg er Barn af en rig Mand.“

Og da, udaf hele sit fulde Hjerte, talte hun saaledes til Guddommen inde i Templet:

„I syv Dage og syv Nætter vil jeg under Faste forblive her i Templet for at overholde min Ed; og dersom der er Barmhjertighed og Sandhed i Dig, saa besværger jeg Dig om at frelse os.

„For en saa stor Bygning som denne, er et Straatag ikke værdigt. Jeg vil omtække Templet med Fjerene af de smaa Fugle, og Tagryggen vil jeg skærpe med Falkenes Vingefjer.

„Disse Torier og disse Lanterner er hæslige. Jeg vil rejse en Tori af Guld; og jeg vil lade forarbejde et Tusinde Guld-Lamper og et Tusinde Sølv-Lygter, og hver Aften vil jeg tænde dem.

„I saa stor en Have som denne bør der være

Træer. Jeg vil plante et Tusinde Hinaki, et Tusinde Sugi og et Tusinde Karamatsu.

„Men hvis Shuntoku ikke skulde blive helbredet paa Grund af denne min Ed, vil baade han og jeg drukne os sammen i Lotus-Dammen derhenne.

„Og efter vor Død vil vi iklæde os Skikkelsen af to store Slinger, og vi vil martre Alle, som kommer for at bede i dette Tempel, og spærre Vejen for Pilgrimmene.“

Underligt nok hændte det, at Natten til den syvende Dag, efter at hun havde aflagt Eden, kom Kwannon*)-Sama**) til hende i en Drøm og sagde: „Den Bøn, Du bad, vil jeg opfylde!“

Otohimé vaagnede og fortalte sin Drøm til Shuntoku, og begge undredes. De stod op og gik ned til Floden sammen og vadskede sig, og de bad en Bøn til Gudinden.

Da skete det — underbart — at den blinde Shuntokus Øjne blev fuldt aabnede, og hans klare Syn kom tilbage, og Sygdommen svandt bort. Og begge græd paa Grund af deres Lykkes Storhed.

Tilsammen opsøgte de nu et Herberge og aflagde der deres Pilgrimsdragter og iførte sig nye

*) Kwannon 3: Barmhjertighedens Gudinde.

**) Sama 3: en Høflighedsbetegnelse (som Hr., Fru, Frøken); forkortes ofte til *San*, naar det henvendes til almindelige Dødelige.

Klædninger. Og de lejede Kago'er og Bærere, der skulde føre dem hjem.

Da Shuntoku kom til sin Faders Hus, raabte han: „Højtærede Forældre, jeg er kommen tilbage til Eder! I Kraft af den Amulet, jeg bar, er jeg, som I ser, bleven helbredet for min Sygdom. Hvordan staar det sig med Eder, kære Forældre?“

Og Shuntoku's Fader, som hørte Sønnens Stemme, løb ud og raabte: „Aa — hvor har jeg dog været bekymret for Din Skyld!

„Aldrig kunde jeg et eneste Øjeblik høre op med at tænke paa Dig; men nu — hvor glad er jeg ikke ved at se Dig og den Brud, Du har bragt med Dig!“ Og de glædede sig alle.

Men paa den anden Side var det saare mærkeligt, at den onde Stedmoder i samme Øjeblik pludselig blev blind, og at hendes Fingre og Fodfingre begyndte at visne, saa at hun var i stor Pine.

Da sagde Bruden og Brudgommen til den onde Stedmoder: „Se her! — Spedalskheden er kommen over Dig.

„Vi kan ikke beholde en Spedalsk i en rig Mands Hus. Du maa gaa bort!

„Vi vil give Dig en Pilgrims Klædning og Sandaler, en Siv-Hat og en Stav; for vi har alle disse Ting i Beredskab.“

Da forstod den onde Stedmoder, at dette stod

urokkeligt fast; at selv om det kunde frelse hende fra Døden, skulde det ikke ændres, fordi hun engang selv havde gjort noget, der var lige saa ondt. Men Shuntoku og hans Hustru var saare glade; hvor frydede de sig ikke!

Stedmoderen bad dem om blot at lade hende faa ét Maaltid om Dagen — netop ligesom Shuntoku havde gjort; men Otohimé sagde til den nedbøjede Kvinde: „Vi kan ikke beholde Jer her, — ikke engang i en Krog af et Udhus. Gaa bort straks!“

Ogsaa Nobuyoshi sagde til sin onde Hustru: „Hvad mener Du med at ville forblive her? Hvor længe skal det vare, inden Du gaar?“

Og han drev hende ud; og hun kunde ikke hjælpe sig selv, og hun gik grædende bort, idet hun stræbte at skjule sit Ansigt, for at Naboerne ikke skulde se hende.

Men Otowaka tog sin blinde Moder ved Haanden, og de gik sammen til Kyôto, til Kiyomidzu's Tempel.

Da de kom der, steg de op ad tre af Templets Trin, og de bad til Gudinden: „Giv os Magt til at udkaste endnu en Forbandelse!“

Men Gudinden kom pludselig til Syne for dem og sagde: „Var det en god Ting, Du bad om, vilde jeg opfylde Din Bøn; men med en ond Gerning vil jeg intet have at skaffe.

„Om Du skal dø, faar Du dø Døden! Og efter Din Død bliver Du sendt til Helvede og lagt paa Bunden af en Jern-Kedel for at sydes.“

Dette er Enden paa Shuntoku's Historie. Med et jublende Smæld med Viften slutter vi den. Frydefuldt! — frydefuldt! — frydefuldt!

*Balladen om O-Schichi,
Yaoya'ens *) Datter.*

Om Efteraaret lokker Jægeren Dyrene inden for Skudvidde ved Fløjtetoner, som ligner Lyden af deres Mages Stemme, og saaledes bliver de dræbte.

Næsten paa samme Maade har en af Yeddo's fem skønneste Piger — hvis yndefulde Aasyn fortryllede hele Hovedstaden i samme Grad, som Kirsebærtræernes Foraarsblomster gør det — kastet sit Liv bort i et Forblændelsens Øjeblik, dreven af Kærlighed.

Da hun, efter at have gjort en taabelig Ting, blev bragt frem for Dommeren i Yeddo's Stad, udspurgte denne høje Embedsmand den unge Forbryderske saalunde: „Er Du ikke O-Shichi, Datter af Yaoya'en? Og ung, som Du er, hvordan kom Du til at begaa en saa skændig Handling som Ildspaesættelse?“

Grædende og vridende sine Hænder gav O-Shichi dette Svar: „Saa sandt jeg lever, dette er den eneste

*) Yaoya 三: Grønthandler.

Brøde, jeg nogensinde har begaaet, og jeg havde ingen anden Grund dertil end denne:

„Sidste Gang, da den store Ildebrand var, den, der lagde næsten hele Yeddo i Aske, nedbrændte ogsaa vort Hus. Og vi tre — mine Forældre og jeg — som ikke vidste, hvor vi skulde ty hen, tog vor Tilflugt til et af Buddha's Templer for at blive dér, indtil vort Hus kunde blive bygget op igen.

„Sandelig er den Skæbne, der drager to unge Mennesker til hinanden, svær at forstaa! — I hint Tempel var der en ung Akolyt*), og Kærligheden voksede op imellem os.

„I Hemmelighed mødtes vi, og vi lovede aldrig at svigte hinanden; og som Borgen herfor sugede vi Blodet af smaa Saar, vi skar i vor Lillefinger, og vekslede skrevne Eder: „For stedse skulle vi elske hinanden!“

„Før vore Hovedpuder**) endnu havde faaet deres Plads, blev vort Hus i Hongo***) bygget op og gjort i Stand til os.

„Men fra hin Dag, da jeg bød et sorgfuldt Farvel til Kichiza-Sama****), til hvem jeg havde lovet mig selv for tvende Tilværelser, blev aldrig mit

*) Præstens Medhjælper ved visse Ceremonier.

**) Et japansk Ordsprog siger: „De Elskende bytter Hovedpuder“.

***) *Hongo* ∴ Bydel af *Yeddo* eller *Tokyo*, som Hovedstaden i Japan nu hedder.

****) *Sama* ∴ en Høflighedsbetegnelse (Hr., Fru, Frøken) forkortes ofte til *San*.

Hjerte trøstet ved saa meget som et eneste Brev fra ham.

„Alene paa mit Leje om Natten plejede jeg at grunde og gruble, og tilsidst stod i en Drøm den skrækkelige Tanke for mig: „Du maa stikke Ild paa Huset; det er det eneste Middel, hvorved du atter kan blive i Stand til at se Din skønne Elsker.“

„Saa tog jeg en Aften et Bundt tørre Siv og lagde nogle glødende Trækul deri; og hemmeligt stak jeg Bundtet ind i et Skur bag ved Huset.

„Ilden brød ud, og der var stort Opløb, og jeg blev fængslet og bragt herhen. Aa, — hvor skrækeligt var det dog!

„Jeg vil aldrig, aldrig begaa en saadan Brøde mere! Men hvad der end skal ske, saa bønfalder jeg Eder: Frels mig, min Bugyo*)! Aa, jeg beder Eder, hav Medlidenhed med mig!“

Det var hendes enkle Forsvar! — — Men hvad var vel hendes Alder? Ikke tolv Aar? — ikke tretten? — ikke fjorten? — Femten kommer efter fjorten. Ak, hun var femten Aar og kunde ikke blive frelst!

Og O-Shichi blev dømt ifølge Loven. Men først blev hun bunden med stærke Reb og blev i syv Dage udsat for offentlig Beskuelse paa den Bro, der kaldes Nihonbashi. Aa — hvilket sørgeligt Syn det var!

*) Bugyo ɔ: Gouverneur. Fordum ofte Dommer.

Hendes Fastre og Søskendebørn, endog Bekurai og Kakusuké, Husets Tjenere, maatte ofte vride deres Ærmer, saa vaade var de af Taarer.

Men fordi Brøden ikke kunde tilgives, blev O-Shichi bunden til fire Pæle, og Kvaset under Brændet blev tændt, og Flammerne slog op! — — Stakels O-Shichi midt i al den Ild!

Saaledes flyver den spæde Vaarflue ind i Flammen!

I

I enhver skyggefuld Allé, og i enhver gammel Lund, paa næsten hver en Høj og i Udkanten af hver eneste Landsby, kan Du, hvis Du rejser gennem Hondo, faa Øje paa et eller andet lille Shinto-Alter, foran hvilket, eller ved Siden af hvilket Du ser Stenfigurer af siddende Ræve. Sædvanligvis er der et Par, der sidder og ser paa hinanden. Men der kan ogsaa være et Dusin, eller en Snes, eller flere Hundrede, men i sidste Tilfælde er de fleste af Figurerne meget smaa. Og i mer end én af de større Byer vil Du kunne se i Gaarden til en eller anden stor Miya *) en taløs Skare af Sten-Ræve i alle Størrelser; lige fra Legetøjsfigurer, der kun er nogle faa Tommer høje, til de Kolosser, hvis Fodstykker alene taarner sig op over Dit Hoved; alle sidder de rundt om Templet i Tusindvis, ordnede i Rækker. Enhver véd, at saadanne Altre og Templer

*) Miya 卽: Shinto-Tempel; bogstaveligt: Ærværdige Hus.

er helligede Inari, Risens Guddom. Hvis Du har rejst meget i Japan, vil Du finde, at naarsomhelst Du i Erindringen forsøger at genkalde Dig en eller anden Egn, Du har besøgt, vil der altid i en Krog af den dukke frem Billedet af et Par grønlig-graa Sten-Ræve med brudte Næser. I mine egne Rejseminder fra Japan, staar disse Skikkelser uafviseligt fast, som maleriske Detailler.

I Nabolaget af Hovedstaden, og i Tokyo selv kan man faa Øje paa meget skønt idealiserede Ræveskikkelser, lige saa elegante som Mynder. De har grønne eller graa Øjne af Krystalkvarts eller af en eller anden gennemsigtig Masse, og de gør et stærkt Indtryk af at være Fostre af Mytologien. Men i det Indre af Landet er Ræveskikkelserne ikke nær saa kunstmæssigt formede. I Izumo især har saadanne Stenfigurer et ganske primitivt Ydre. Der er en forbavsende Mangfoldighed af og Afveksling i Rævefigurerne i Gudernes Provins, — de er snart komiske, snart sirlige, groteske eller vanskabte, men for det meste raat udhugne. Jeg kan imidlertid ikke se, at de er mindre interessante af den Grund. Tokkaido *) Billedhuggerne har gengivet den konventionelle Forestilling om let Ynde og Spøgelseagtighed hos Rævene; men Izumo's Ræve mangler denne Ynde; de er raat forarbejdede, dog forraader de paa utallige, sælsomme Maader deres Skabers

* Den store Vej, der gaar mellem Tokyo og Kyōto.

personlige Fantasi. De har mange Sind; — de er lunefulde, apatiske, nysgerrige, tungsindige, skemt-somme eller ironiske; de holder Vagt, de spotter, de skeler, de blinker og de haaner; de venter med lurende Smil, de lytter stjaalent med rejste Øren, med aaben eller lukket Mund. Der er en fornøjelig Individualitet over dem alle og en Mine af selv-bevidst Spotten over de fleste; endogsaa over dem, hvis Snuder er slaaede af. Desuden har Naturen prydet disse gammeldags Land-Ræve med visse Skønheder, som deres Tokyo Slægtninge ikke kan opvise. Tiden har prydet dem med et mangfoldigt, broget Dække af skønne, bløde Farver, medens de sad paa deres Fodstykker, lyttende til Aar-hundredernes Ebbe og Flod i hemmelig Haan over Menneskeheden. Deres Ryg er klædt med det fineste grønne Fløjel af gammelt Mos; deres Lemmer er plettete og deres Halespidser pyntede med de fine Svampes matte Guld eller duggede Sølv. Og de Steder, de oftest hjem søger, er de skønneste, — det er høje, skyggefulde Lunde, hvor Nattergalen synger i det grønne Tasmørke, der hvælver sig over det tavse Alter med dets Lanterner og Stenløver, som er saa mosbegroede, at de synes at være fødte af selve Jordbunden — ligesom Paddehattene.

Jeg kunde ikke ret forstaa, hvorfor de ni Hundrede af hvert Tusinde Ræve havde itubrudte Snuder. Matsue's Hovedgade kunde blive brolagt fra Ende til anden med de lemlæstede Izumo-Ræves

Snudespidser. En Ven besvarede mit forundrede Udraab med det enkle, men retledende Ord: „*Ko-domo!*“ som betyder: Børnene.

II

Opfattelsen af Ræven som et overnaturligt Væsen synes ikke at være kommen til Japan før i det tiende eller ellefte Aarhundrede, og skønt Altret for Inari's Guddom med hans Ræve findes i Gaardene af de fleste større Shinto-Templer, er det værd at lægge Mærke til, at der intet Rævebillede eksisterer ved det ældste Shinto-Alter i Japan — Kitzuki — eller paa dets store Domæner. Det er først i den mere moderne Kunst, at Inari fremstilles som en skægget Mand, der rider paa en hvid Ræv.

Dog bliver Inari ikke alene dyrket som Risens Gud; thi der er mange Slags Inari, som for den Lærdes Undersøgelser er én og for Folkets Fantasi en væsentlig anden. Inari er bleven mangfoldiggjort ifølge hans forskellige Attributer. Saaledes er der f. Eks. i Matsué en Inari, som er Guddom for Hoste og Forkølelse, Ildebefindender, der er baade hyppige og ondartede i Izumo's Land. Denne Inari har et Tempel i Kamachi, i hvilket han bliver dyrket som Stormens Guddom. Og de, som er blevet helbreddede for deres Forkølelse bringer Gaver af Fødevarer til Templet efter først at have gjort en Bøn til Guden.

I Oba er der ogsaa en særlig Inari af stort Ry. Ved Siden af hans Alter hænger paa Væggen et Skrin, der er fyldt med smaa Ler-Ræve. Pilgrimme, som har et Ønske paa Hjerte, putter en af disse smaa Ræve i sit Ærme og fører den hjem. Han maa beholde den og vise den al skyldig Ærefrygt, lige indtil hans Bøn er bleven opfyldt. Da skal han bringe den tilbage til Templet og atter lægge den i Skrinet samt — hvis han er i Stand dertil — give en lille Gave til Altret.

Inari dyrkes ofte som „Helbrederen“ og endnu hyppigere som en Guddom, der mægter at give Rigdom. (Maaske fordi Rigdommen i det gamle Japan altid regnedes i Koku'er 3: et Maal af Ris). Derfor fremstilles hans Ræve undertiden med Nøgler i Munden. Og fra at være den Gud, som skænker Rigdom, er Inari paa nogle Steder bleven den specielle Guddom for Jorô*)-Klassen. Der er f. Eks. et Inari-Tempel — som det vilde lønne sig at besøge — i Nærheden af Yokohama's Yoshiwara**). Det staar i samme Gaard som et Tempel, der er helliget *Benten****) og er usædvanlig stort af et Inari-Altet at være. Man kommer til det gennem en Allé af Tori'er****), den ene bag den anden i aftagende Størrelse, alt eftersom de staar nærmere ved Tem-

*) Jorô 3: en prostitueret Kvinde.

**) Den Bydel, hvortil letfærdige Kvinder er henviste.

***) *Benten* 3: Kærlighedens Gudinde. Hun henhører til de syv Lykke-Guder.

****) En Port, dannet af to Sidestolper, over hvilke der hviler et Par i Spidserne noget opsvingede Bjælker.

plet; ogsaa staar de tættere ved hinanden, jo mindre de bliver. Foran hver Tori sidder et Par uhyggelige Ræve, den ene til højre, den anden til venstre. Det første Par er saa stort som Mynder, det andet Par mindre, og Resten aftager efterhaanden i Størrelse ligesom Tori'erne. Ved Foden af Templets Trætrappe sidder der et Par meget yndefulde Ræveskikkelser, hugne i Sten og med et Stykke rødt Klæde om Halsen. Paa selve Trinene sidder Ræve af hvidt Træ, én paa hver Side af Trinet, og hvert Par mindre end det lavere siddende; og i Templets Døraabning møder man to ganske smaa Ræve — ikke mer end to Tommer høje — som er anbragte paa himmelblaa Piedestaler. Disse to Ræve har forgyldte Halespidser. Der er intet Billede af Inari, ja, jeg har aldrig nogensinde set noget Billede af ham i et Inari Tempel. Kigger man saa ind i Templet, ser man til venstre noget, der ligner et langt, lavt Bord, hvorpaa der staar Tusinder af Rævefigurer, endnu mindre end de i Døren og med helt hvide Haler. Paa Altret findes de sædvanlige Shinto-Emblemer, og foran det, netop lige for Døraabningen, staar en Slags Lanterne med Glas-Sider og en Træbund, besat med Sømspidser, paa hvilke Offerlysene sættes.

Og fra Tid til anden vil man her — dersom man da staar og spejder lidt — sandsynligvis faa Øje paa en smuk Pige med højt farvede Læber og i den skønne, antike Dragt, som hverken bæres af

Pige eller Hustru — komme hen til Foden af Trappen, kaste en Mynt i Pengekisten ved Døren og raabe: „O-rosoku!“ hvilket betyder: „et helligt Lys!“ Øjeblikkelig kommer da en gammel Mand ind i Alter-Hallen med et tændt Lys og stikker det paa et af Sømmene i Lanternen, hvorpaa han trækker sig tilbage. Saadanne Lys-Offre ledsages altid af hemmelige Bønner om Lykke og Held. Men denne Inari dyrkes ogsaa af mange Andre end af Jorô-Klassens Kvinder.

De røde Klædesstrimler om Rævenes Halse er ogsaa hellige Offre.

III

Rævebillederne synes at være talrigere i Izumo end i nogen anden Provins, og de er dér blevene Symboler paa noget, som i alt Fald, hvad Bøndernes store Hob angaar, er vidt forskelligt fra Dyrkelsen af Risens Guddom. Sandt at sige er den gamle Opfattelse af Rismarkernes Guddom hos den lavere Klasse bleven fordunklet, ja, næsten udslettet af en uhyggelig Kultus, der er ganske fremmed for den rene Shintoismes Aand — nemlig selve Ræve-Dyrkelsen. Tilbedelsen af Vasallen er traadt i Stedet for Tilbedelsen af Guden. I Aarhundredernes Løb har Ræven usurperet en Guddoms Rang. Og Stenbillederne af den er ikke det eneste Bevis paa denne Dyrkelse. I den bageste Del af Tempelbyg-

ningen vil man i næsten hvert Inari-Tempel i Almindelighed finde en cirkelrund Aabning, der er anbragt en Alen over Grunden, og som oftest har en Skydeplade til Lukke. Dette cirkelrunde Hul er en Rævehule, og dersom man finder det aabent og kigger ind i det, vil man sandsynligvis derinde se Tofu eller anden Føde, som Rævene antages at ynde. Ofte finder man ogsaa Risengryn strøede paa en lille Træhylde under eller ved Siden af Hullet eller paa selve Hullets Kant, og man kan undertiden se en eller anden Bonde klappe i Hænderne foran det, fremmumle en lille Bøn og synke et eller to Gryn af Risen i den Tro, at det enten vil helbrede ham eller forebygge Sygdom hos hans Familie. Men den Ræv, for hvilken et saadant Hul er gjort, er for det meste en usynlig Ræv, en Spøgelse-Ræv, som Bonden ærefrygtsfuld benævner „*O-Kitsune-San*“^{*)}. Hvis den nogensinde skulde finde paa at gøre sig synlig, vilde dens Farve være snehvid.

Ifølge Nogles Anskuelser er der forskellige Slags Spøgelse-Ræve. Andre derimod siger, at der kun er to Slags, Inari-Ræven (*O-Kitsune-San*) og den vilde Ræv (*Kitsune*). Atter Andre regner tre Slags Ræve: Mark-Ræven, Menneske-Ræven og Inari-Ræven. Det er vanskeligt at gøre Rede for Forviklingerne i disse Anskuelser, i Særdeleshed blandt Bønderne.

^{*)} Benævnelserne *O* og *San* er Høflighedsbetegnelser.

Der er gode og onde Ræve. Inari-Ræven er god. Den værste Ræv er *Ninko* eller Hito-Kitsune (Menneske-Ræven). Dette er den særlige Djæville-Besættelses-Ræv. Den er ikke større end en Væsel og ligner denne af Ydre undtagen paa Halen, der er som andre Rævehaler. Den ses sjældent undtagen af dem, som den slutter sig til. Den holder af at leve i Menneskers Boliger, og den bringer Velstand til de Hjem, hvor man sørger godt for den; men bliver den vred, bringer den Ulykke over Huset og ødelægger Høsten. Den vilde Ræv, *Nogitsune*, er ligeledes ond. Ogsaa den kan besætte Folk; men den er især trolddomskyndig og holder af at øve sine Heksekunster. Den har Magt til at paatage sig enhver Skikkelse og til at gøre sig usynlig; men Hunden kan altid se den, hvorfor den er saare bange for dette Dyr. Dens Skygge vil dog — selv naar den har paataget sig en anden Skikkelse — altid være som Rævens Skygge, naar denne falder paa det stille Vand.

Ræve-Overtroen stammer fra Kina; men i Japan er den paa en underlig Maade bleven blandet sammen med en Shinto-Guddom og atter omændret og udvidet ved buddhistiske, mirakuløse Forestillinger. Hvad de lavere Klasser angaar, kan man sikkert sige, at deres Dyrkelse af Ræven foranlediges ved deres Frygt for den. Bonden tilbeder endnu det, han frygter.

IV

Det er mere end tvivlsomt, hvorvidt de folkelige Begreber om de forskellige Ræveklasser og om Forskellen paa Inari-Ræven og Besættelses-Ræven nogensinde har været klarere, end de nu er, undtagen i de gamle Skribenters Bøger. Der eksisterer virkelig et Brev fra *Hideyoshi**) til Ræve-Guden, som synes at udvise, at i den store Taiko's Tid blev Inari-Ræven og Djævle-Ræven betragtet som identiske. Dette Brev opbevares endnu i *Nara* i det buddhistiske Tempel, som hedder Todaiji.

Kyôto, den 17de Dag i den 3die Maane.

Til Inari Daimyoin!

„Min Herre, — jeg har den Ære at underrette Eder om, at en af Rævene under Eders Jurisdiktion har forgjort en af mine Tjenerinder og forarsager baade hende og andre megen Ulempe. Jeg maa anmode Eder om, at I foranstalter nøjagtige Undersøgelser desangaaende og bestræber Eder for at udfinde Grunden til denne Eders Undersaats slette Opførsel, samt at I derpaa lader mig vide Udfaldet heraf.

Hvis det viser sig, at Ræven ikke har nogen beføjet Grund at give for sin Handlemaade, maa I

*) Hideyoshi var Enehersker i Japan. Han undertvang Korea og havde lagt Planen til at erobre Kina, da han pludselig døde 1592.

straks fængsle den og straffe den. Dersom I tøver med at skride ind i denne Sag, udsteder jeg øjeblikkelig Befaling til Ødelæggelse af hver eneste Ræv i Landet.

Enhver nærmere Underretning om, hvad der ellers er hændet i det enkelte, vil I kunne faa hos Præsten Yoshida.

Eders lydige Tjener

Hideyoshi Taiko*).

Den gamle Shinto Mytologi omhandler meget udførligt: „Den ophøjede Aand for Føden“ (Risen); den forholder sig derimod ganske tavs over for Rævene. Men Izumo's Bondestand laver selv sin Mytologi. Hvis man spørger Bønderne, om de beder til Inari som til en ond eller god Guddom, vil de svare, at Inari er god, og at Inari-Rævene er gode. De vil fortælle Dig Historier om hvide Ræve og om mørke Ræve — om Ræve, der maa æres, og Ræve, der bør dræbes — om den gode Ræv, der raaber: „Kon-kon!“ og om den onde Ræv, der glammer: „Kwai-kwai“.

V

Spøgelse-Rævene er særlig frygtede i Izumo paa Grund af tre Ejendommeligheder, der bliver

*) »Taiko« 太刀: en Ærestitel, der sjældent anvendes paa andre end Hideyoshi, og som er kommen til at danne en Del af hans Navn.

dem tillagte. Den første er, at de narrer Mennesker ved Trolddom enten af Hævn eller af pure Ondskab. Den anden er, at de indlogerer sig som Vasaller hos en Familie, og derved gør denne til en Skræk for hele Nabolaget. Men den tredie Egenskab, og den værste af dem alle, er, at de gaar ind i Folk og ligesom sætter sig i Besiddelse af dem og piner dem indtil Vanvid. Denne Djævle-Besættelse hedder: *Kitsune-tsuki*.

Den Skikkelse, som Trold-Ræven helst paatager sig for at forlokke Mennesker, er en skøn Kvindes*); det er langt sjældnere, at den omskaber sig til Mand for at bedrage nogen af det andet Køn. Utallige er de Historier, der skrives og fortælles om Ræve-Kvindernes List. Og en farlig Kvinde af den Slags, hvis Kunst det er at gøre Mænd til deres Slaver og berøve dem alt, hvad de besidder, bliver i Folkesproget kaldet for: *Kitsune*, et Ord, der rummer en dødelig Fornærmelse.

Som alle onde Aander foretrækker Trold-Ræven at hjem søge ensomme Egne Om Natten tænder den spøgelseagtige Lys (Ræve-Ild), som flakker over farlige Steder. For at beskytte sig mod slig Trolddom, behøver man imidlertid kun at lægge Hænderne saaledes sammen, at der bliver et firkantet Hul gennem de krydslagte Fingre. Ved at blæse herigennem i Retning af Lyset, kan dette slukkes i

*) Se: „Fra Morgenrødens Rige“. Side 100.

en hvilkensomhelst Afstand, naar man blot samtidig fremsiger en bestemt buddhistisk Bøn.

Men det er ikke alene om Natten, at Ræven aabenbarer sin Ondskab; ved højlys Dag prøver han paa at lokke Folk hen paa Steder, hvor de kan være visse paa at gaa til Grunde; eller han forskrækker en ved at frembringe Symptomerne af et Jordskælv. Selvfølgelig er den gammeldags Bonde, som ser noget usædvanligt, kun langsom til at tro sine egne Øjne. Det mest interessante og troværdigste Vidne ved *Bandai-San's* frygtelige Udbrud i 1888 — som sønderrev den høje Vulkan og ødelagde et Areal af syv danske Kvadratmil, som sløjfede Skove, som tvang Floderne ud af deres Løb, og som begravede en Mængde Landsbyer med alle deres Indbyggere — var en gammel Bonde, som havde iagttaget hele den frygtelige Begivenhed fra en nærliggende Bjergspids, ligesaa ubekymret, som om han havde set paa et Drama. Han saa en sort Søjle af Aske og Damp stige op i en Højde af tyve Tusinde Fod og brede sig ud fra sit Toppunkt i Form af en Paraply, som formørkede Solen. Derpaa følte han en forunderlig Regn udgyde sig over ham, hedere end Vandet i et varmt Bad. Saa blev alt mørkt, og han følte Bjerget under sig ryste i sine Rødder, og han hørte et Tordenbrag, der syntes at bebude Verdens Undergang. Men han stod ganske stille, til alting var forbi. Han havde gjort op med sig selv, at han ikke skulde være

bange — idet han antog alt, hvad han saa og hørte, for et Blændværk — forårsaget ved en Rævs Heksekunster!

VI

Vi hørte altsaa, at der var tre Ejendommeligheder, som blev Spøgelse-Rævene tillagte. Vi har set Eksempler paa den første: „Naar de narrer Mennesker ved Trolddom“. Vi vil nu gaa over til den næste: „Naar bemeldte Ræve indlogerer sig som Vasaller hos en Familie“, og her vil vi give Prof. Chamberlain Ordet, som i sin Bog: „Things Japanese“ har gengivet et Uddrag af en Avis-artikel. (Nichi-Nichi-Shimbun, 14de August 1891).

„I Izumo's Provins, især i dens vestlige Del, eksisterer der en mærkelig Vedtægt, kaldet: „Ræve-Eje“, som spiller en vigtig Rolle ved Indgaaelsen af Ægteskaber og ved Overdragelsen af Landejendomme. Naar et Ægteskab er i Færd med at blive lavet i Stand mellem to Parter, der bor adskillige Mil fra hinanden og ikke kender noget videre til hinanden, er Spørgsmaalene om saadanne Punkter som mulig Spedalskhed eller Lungesygdom i Familien aldeles underordnede det store Spørgsmaal: „Er den anden Part Ræve-Ejer eller ikke?“ — For at forklare denne Benævnelse maa vi fortælle, at „Ræve-ejende“ Familier menes at have bosiddende hos sig en Stamme smaa, væsel-lignende Ræve, de

saakaldte Menneske-Ræve, i et Antal af fem og halvfjerdsindstyve, af hvilke de ledsages og beskyttes, hvor de saa end gaar, og som vaager over deres Rismarker og forhindrer Udenforstaaende i at gøre dem Skade. Skulde Familien imidlertid lide nogen Mæn ved Andres Ondskab eller Uvidenhed, bliver Fornærmeren besat af en Ræv, som straks faar ham til at bekende sin Brøde, men som undertiden ogsaa foraarsager hans Død. Saa stor er den folkelige Frygt for Ræve-ejende Familier, at Enhver, som gifter sig ind i dem eller køber Land af dem eller ikke tilbagebetaler laante Penge til dem — ogsaa betragtes som Ræve-Ejere. Disse undgaas, som var de Slinger eller Øgler. Imidlertid kan Ingen rent ud spørge en Anden: om hans Familie ejer Ræve. Et sligt Spørgsmaal vilde krænke den adspurgte dybt, og Resultatet kunde let for Spørgeren blive en Hjem søgelse i Form af en Ræve-Besættelse. Man maa aldrig berøre dette Spørgsmaal over for den mistænkte Part. Alt, hvad man kan gøre, indskrænker sig til høfligt at søge at undgaa ham.

Desuden maa man lægge Mærke til, at Ræve-ejerne kan være permanente eller midlertidige. De permanente søger i al Stilhed at blive giftede ind i Familier, der er ligedan stillede; og de kan aldrig paa nogen Maade indgaa Ægteskab med Udenforstaaende, hvor stor saa end Fristelsen maatte være ved Skønhed og Rigdom. Deres

Stilling er ganske den samme som de Udstødtes eller Pariaernes fra tidligere Tider. Men endogsaa den strengeste Regel bliver ofte brudt; thi Lidenskaben eller Kærligheden er noget ganske for sig, og Forbindelser indgaas af og til mellem Ræve-Ejere og Udenforstaaende. Naar en saadan uoprettelig Ulykke finder Sted, fornægter Forældres deres eneste, dyrebare Søn og forbyder ham at overskride deres Dørtærskel for Resten af Livet. De midlertidige Ræve-Ejere derimod er dem, der bliver forviste af Familien paa Grund af, at de har købt Land af en permanent Ræve-Ejer. Disse Omstændigheder samvirke til at give Ræve-Ejerne en sikker Stilling; thi intet Menneske vover at gøre dem et Gran af Ondt. Derfor staar de dem godt; flere af dem siges at høre til Provinsens rigeste Familier. Endog de fattigste Folk, som har laant Penge af dem, vil anstrenge sig af yderste Evne for at rejse Penge og tilbagebetale Laanet; thi de véd, at dersom dette skulde slaa fejl, vilde Andre betragte dem som Ræve-Ejere og sky dem. Resultatet af alt dette er, at en nervøs Sygdom, som ligner Besættelse, er meget almindeligere i denne Provins end andetsteds, og Dr. Shimamura, den assisterende Professor ved det kejserlige Universitet, har under sin Inspektionsrejse i denne Sommer truffet paa ikke mindre end en og tredive Tilfælde heraf.“

Intet Under da, at man er bange for at gifte

sig ind i en af de omtalte Familier; thi den af fem og halvfjerdsindstyve Ræve bestaaende Koloni vil straks forgrene sig ind i alle de Familier, der ved Ægteskabet kommer i Slægt med Ræve-Ejerne.

VII

Den tredie og værste Form af Rævens Magt er dens Evne til at kunne „besætte“ et Menneske. Dr. Baelz fra det kejserlige Universitet i Japan har en enestaaende Lejlighed til at studere de Tilfælde, der forekommer paa det Hospital, han har Opsyn med, og han har tilstillet Prof. Chamberlain følgende Oplysninger*):

„Ræve-Besættelsen er en Form af nervøs Sygdom eller Indbildning, som ikke er usædvanlig at iagttage i Japan. Efter at være trængt ind i et Menneske — undertiden gennem dets Bryst, undertiden gennem det Sted, hvor Neglen og Kødets mødes — lever Ræven sit eget Liv borte fra det egentlige Jeg i den Person, som huser den. Saaledes opstaar et Slags Dobbelt-Væsen eller Dobbelt-Bevidsthed. Den besatte Person forstaar alt, som Ræven inde i ham siger eller tænker; og de to kommer ofte i højrøstet og heftig Trætte, idet Ræven taler med en Stemme, der er helt forskellig fra Personens naturlige Organ. Den eneste Forskel

*) Prof. Chamberlain: „Things Japanese“.

mellem de Besættelser, der omtales i Bibelen, og dem, der iagttages i Japan, er, at her er det næsten udelukkende Kvinder, som bliver angrebne, og det mest Kvinder af de lavere Klasser. Blandt de prædisponerende Vilkaar kan nævnes svag Forstand, overtroisk Sind og visse svækkende Sygdomme som — f. Eks. — tyfoide Febre. Besættelse indtræffer aldrig uden hos Folk, som i Forvejen har hørt Tale derom og tror paa dens virkelige Eksistens.

Forklaringen af denne Sygdom ligger ikke saa fjernt, som formenes kunde. Besættelse er i det øjensynligste Slægtskab med Hysteri og med de hypnotiske Fænomener, som Fysiologerne i senere Tider har studeret med saa megen Omhu. Den fælles Aarsag er det Faktum, at medens i sunde Personer kun den ene Halvdel af Hjernen er aktivt optaget — hos Personer, som sædvanligvis bruger højre Haand, den venstre Halvdel af Hjernen, og hos den, som bruger Kejten, den højre Hjernedel — idet den overlader til den anden Halvdel blot paa almindelig Vis at bidrage til Tankens Funktioner, saa vækker nervøs Ophidselse den anden Halvdel; og de to — den ene Organet for det sædvanlige Selv, den anden Organet for det nye, sygeligt angrebne Selv — staar saa imod hinanden. Grunden til Besættelsen er en Selvindskydelse, en Idée, som opstaar enten med tilsyneladende Spontanitet eller ogsaa fordi Sagen omtales af Andre i Patientens Nærværelse og derpaa over-

vælder hendes svage Sind, netop ligesom det hænder med Hypnotisme. Paa samme Maade vil Tanken om en heldbringende Kur ofte bevirke Helbredelse. Lægen maa være en Person, der har en stærk Sjæl og stor Villieskraft, og han maa være i Besiddelse af Patientens fulde Tillid. Af den Grund er Præsterne af Nichiren-Sekten, som er den mest overtroiske og bigotte af de japanske buddhistiske Sekter, de heldigste Besværgere. Ræve-Uddrivelsen ledsages ofte af Krampe og Skrig. I alle Tilfælde — ogsaa naar Ræven fjerner sig stilfærdigt — paafølger en stærk Udmattelse i en eller to Dage, og undertiden aner Patienten intet af, hvad der er foregaaet.

For at nævne ét Tilfælde mellem mange, saa blev jeg engang kaldet til en ung Pige, der havde Tyfus. Hun var i Bedring; men under hendes Rekonvalescens hørte hun Sygplejerskerne rundt om sig tale om en Kvinde, som var rævebesat, og som uden al Tvivl vilde gøre sit Bedste for at drive Ræven over paa en anden for selv at slippe for den. I samme Øjeblik fik Pigen en underlig Fornemmelse. Ræven havde taget hende i Besiddelse. Alle hendes Bestræbelser for at blive den kvit var forgæves. „Han kommer! Han kommer!“ skreg hun, efter som Ræve-Anfaldene nærmede sig. „Aa, hvad skal jeg gøre? Der er han!“ Og saa talte Ræven ud af hende med en underlig tør, fremmed, rusten Stemme og spottede sin ulykkelige Værtinde. Dette

vedblev i tre Uger, indtil man sendte Bud efter en Præst af Nichiren-Sekten, der efter en længere Kamp uddrev Ræven.

VIII

Men blandt de udpegede Ræve-Ejere (Kitsune-mochi) er der Folk, som forstaar at udnytte Overtroen til Gavn for sig selv. Befolkningen paa Landet er som Regel bange for at fornærme en Kitsune-mochi, for at han ikke skal udsende sine usynlige Tjenere til en Besættelse. Som Følge heraf har flere Kitsune-mochi'er faaet stor Indflydelse over de Kommuner, i hvilke de lever. I Byen Yonago er der f. Eks. en vis velhavende Chônin, hvis Villie næsten er Lov, og hvis Meninger aldrig bliver mod-sagte. Han er i Virkeligheden Stedets Regent og paa Vej til at blive en hovedrig Mand. Altsammen fordi man tror, han er Ræve-Ejer.

Jorden, som tilhører en Familie, der formodes at have Ræve, kan ikke blive solgt til antagelig Pris. Folk er bange for at købe den, thi de mener, at Rævene vil ødelægge den nye Ejer. Størst Vanskelighed har man ved at finde en Køber, saafremt Jorden ligger i Terrasser, som f. Eks. til Risdyrkning i Bjerg-Distrikterne. Den første Betingelse for en saadan Agerdyrkning er Overrislinger — en Vanding, der skaffes tilveje ved hundrede snedige Paafund, altid i Kamp med Vanskeligheder. Der er

Aarstider, hvor Vandet bliver frygtelig knapt, og hvor Bønderne er nærved at slaas om det. Nu frygter man, at paa de Landstrækninger, hvor Rævene holder til, vil de lede Vandet fra én Mark over paa en anden, eller af Ondskab bryde Hul i Digerne og saaledes ødelægge Høsten.

Det skorter ikke paa fiffige Folk, der forstaaer at drage Fordel af denne Tro. En Mand i Matsué, en dygtig Agerbruger af den nye Skole, spekulerede i Ræve-Skrækken for femten*) Aar siden og købte et stort Stykke Jord i det østlige Izumo, som ingen anden vilde byde paa. Dette Areal har nu en seksdobbelte Værdi, ikke mindst fordi hans Agerdyrkingssystem er kommet det til Gode, og hvis han nu vilde sælge det, kunde han komme i Besiddelse af en umaadelig Formue. Hans Held og den Kendsgerning, at han har været en af Regeringens Embedsmænd, har brudt Fortryllesen. Man mener ikke længer, at hans Ejendom er hjemsøgt af Ræve. Men Heldet alene kunde ikke have befriet Jordbunden fra Overtroens Forbandelse. Denne Landmands Magt til at banlyse Rævene skyldtes hans officielle Værdighed. Lige over for Bondestanden er Ordet „Regeringen“ en Talisman.

Det kan ikke nægtes, at den rigeste og heldigste Agerbruger i Izumo, hvis Ejendom anslaas at være mere end hundrede Tusinde Yen*) værd, antages

*) Skrevet i 1899.

**) En Yen er nu circa to Kroner, før det dobbelte.

almindelig for at være en Kitsune-mochi. Der fortælles mærkelige Historier om ham. Nogle siger, at da han var en saare fattig Mand, fandt han en Dag ude i Skoven en lille, hvid Ræveunge, som han tog hjem og kælede for; og da han gav den fuldt op af Tofu og anden lækker Ræveføde, kom fra hin Dag Velstanden over hans Hus. Andre mener, at der i dette er et særligt „*Zashiki*“ eller Gæstekammer for Ræve; og at han engang om Maaneden giver et stort Gæstebud for Hundreder af Ninko-Ræve. Men Chinomiya-no-Wakuri, som Manden hedder, kan le af alle disse Historier. Han er en Mand med den bedste Opdragelse og højt anset i dannede Kredse, hvor Overtroen ikke har sit Indpas.

IX

Naar en Ninko (Menneske-Ræv) kommer til Dit Hus ved Nattetide og banker paa, er der en særegen, dæmpet Lyd ved Bankningen, saa Du kan straks kende — om Du har erfarne Øren — at den Besøgende er en Ræv. Thi Ræven banker paa Døren med sin Hale. Dersom Du lukker op, ser Du en Mand eller maaske en smuk Pige, der taler til Dig i afbrudte Sætninger, men dog saaledes at Du fuldkommen vel kan forstaa det. Og hvis Du saa er en Ven af Ræve, vil den Besøgende overrække Dig en lille Gave og pludselig forsvinde i Mørket. Hvilken saa end Gaven monne være, altid vil den

forekomme Dig meget større samme Nat end den paafølgende Morgen. Kun en Del af Ræve-Gaven er virkelig.

Men Fordelene, der drages af Ræveovertroen, kan ogsaa ofte fremkalde Historier af en vis komisk Virkning.

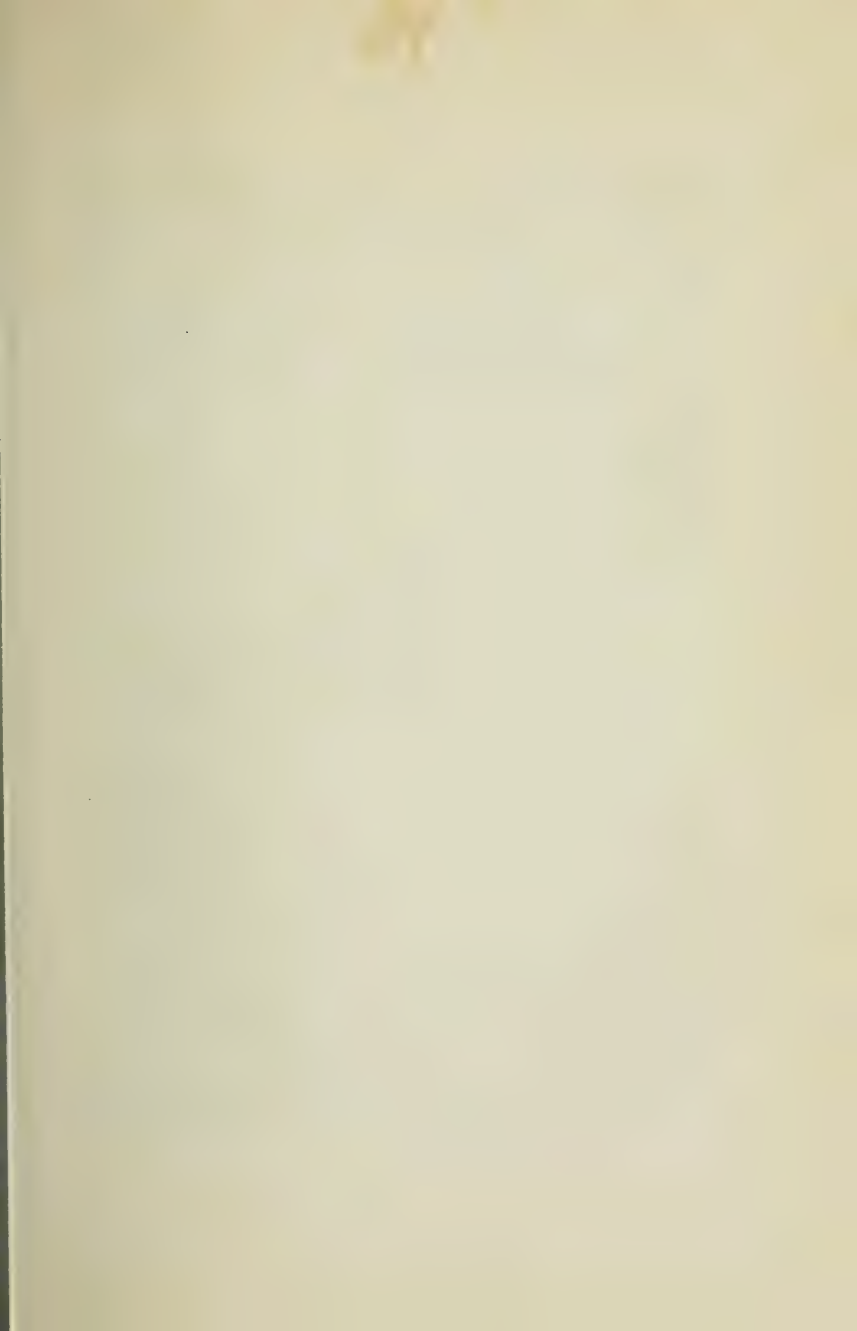
For flere Aar siden var der i Matsué en Tofuya, som kunde rose sig af en usædvanlig stor Kunde-kreds. En Tofuya er en Butik, hvori der sælges Tofu — en stivnet Masse, der laves af Bønner. Af alle spiselige Ting holder Ræven mest af Tofu og Soba, hvilket sidste er en Ret tilberedt af Boghvede. — Der er endog et Sagn om en Ræv, der i Skikkelse af en elegant klædt Herre engang kom til en stærkt besøgt Sobaya*) og spiste en god Portion Soba. Men efter at Gæsten var gaaet, forvandlede de Penge, han havde betalt med, til Træspaaner. — Men Ejeren af Tofuya'en oplevede noget ganske andet. En Mand i pjaltede Klæder plejede hver Aften at komme til hans Butik for at købe for nogle Skillinger Tofu, hvilket han fortærede paa Pletten med et Hastværk, som om han havde hungret længe. Hver Aften i flere Uger kom han, og aldrig talte han et Ord; men Værten saa en Aften Spidsen af en hvid, busket Hale hænge ned under den Fremmedes Pjalter. Synet vakte selsom Mistanke og bange Haab. Fra hin Aften begyndte han at be-

*) Bod, hvor der sælges Soba.

handle den hemmelighedsfulde Fremmede med ud-
 søgt Artighed. Men endnu forløb en Maaned, inden
 Gæsten talte. Hvad han sagde, var omtrent følgende:
 „Skønt jeg i Dine Øjne synes at være en Mand, er
 jeg dog ingen Mand. Jeg har paataget mig menne-
 skelig Skikkelse alene for at søge Dig. Jeg er fra
 Taka-machi, hvor mit Tempel staar, det, som Du
 saa ofte kommer til. Og da jeg ønsker at belønne
 Din Gudstrygt og Dit gode Hjerte, er jeg i Aften
 kommen for at frelse Dig fra en stor Fare; thi paa
 Grund af den Magt, jeg besidder, véd jeg, at denne
 Gade skal brænde i Morgen, og at alle Huse skal
 ødelægges undtagen Dit. For at frelse det, vil jeg
 anvende et Tryllemiddel. Men for at jeg kan gøre
 det, maa du aabne Din Kura*), saa at jeg kan gaa
 derind, og Du maa ikke tillade nogen at passe paa
 mig, thi skulde noget levende Væsen se mig der-
 inde, er Tryllemidlet magtesløst.“

Købmanden aabnede sit Varelager med Ord, der
 var gennemtrængte af den mest glødende Taknemme-
 lighed, og lukkede ærbødigt den formodede Inari
 ind i Kura'en og gav derpaa Ordre til, at ingen af
 Husets Beboere eller Tjenestefolk maatte holde Øje
 med ham. Og Ordren blev saa godt overholdt, at
 alle Oplagene i Pakhuset og alle Familiens Værdi-
 sager blev bortførte i Løbet af Natten, uden at
 Tyven mødte nogen Hindring. Næste Dag blev hele

*) Pakhus, hvori Familien har sine Ejendele og Købmanden sit
 Lager.

Tamamoumae.

Kura'en befunden tom. Og der kom ingen Ildebrand i Gaden!

X

Omfattende er den Litteratur, hvis Enme er Ræve, — Spøgelse-Ræve. En Del af den stammer allerede fra det tiende eller ellefte Aarhundrede. I de gamle Digte og i den moderne, godtkøbs Roman, i historiske Traditioner og i historiske Fé-Eventyr spiller Ræven en forbavsende Rolle. Der er Sagn om Ræve, som diskuteres af store Lærde, og Legender, som kendes af hvert Barn i Japan — som f. Eks. Historien om Tamamonomae, Kejser Toba's skønne Favoritinde, — Tamamonomae, hvis Navn er bleven et Mundheld, og som tilsidst viste sig at være en Djævl-Ræv med ni Haler og Peltsværk af Guld. Men den mest interessante Del af Ræve-Litteraturen hører til den sceniske Digtning, hvor den folkelige Tro ofte humoristisk belyses som i følgende Uddrag af Komedien: Hiza-Kuruge, der er skrevet af Jip-pensha Ikku*):

Kidahachi og Jyaji er paa Vej sammen fra Yeddo til Osaka. Da de nærmer sig Akasaka, skynder Kidahachi sig i Forvejen for at sikre dem god Behandling i det bedste Værtshus. Iyaji, der mægtig slentrer afsted, standser en Stund ved en lille Landevejs-Bod, der indehaves af en gammel Kvinde.

*) Humoristisk Forfatter i Japan i Slutningen af det attende og Begyndelsen af det nittende Aarhundrede.

Gammel Kvinde. Vil I ikke have nogen The, gode Herre?

Iyaji. Nej Tak! Hvor langt er der herfra til næste Landsby, — til Akasaka?

Gammel Kvinde. Omtrent en Mil. Men dersom I ikke har Nogen med Jer, skulde I hellere blive her; thi her i Egnen huserer en slem Ræv, som forhekser de Rejsende.

Iyaji. Ja, den Slags Ting er jo ikke saa behagelige. Men jeg er nødt til at gaa videre, thi min Ledsager er gaaet i Forvejen og venter nu paa mig.

Efter at have betalt nogle Forfriskninger, som han dog har nydt, begiver Iyaji sig videre paa Vej. Natten er bælgmørk, og han føler sig ilde til Mode paa Grund af, hvad den gamle Kvinde har fortalt ham. Efter at have vandret et godt Stykke, hører han pludselig en Rævs Galpen: „Kon-Kon!“ Endnu mere angest raaber han saa højt, han kan:

Kommer Du mig nær, saa slaar jeg Dig ihjel!

Men Kidahachi, som ogsaa har truffet den gamle Kone og ligeledes er bleven angest over hendes Historier, har bestemt sig til at vente paa Iyaji; han siger til sig selv:

Hvis jeg ikke venter paa ham, farer vi sikkert vild begge to!

Pludselig hører han Iyajis Stemme, og nu raaber han højt til ham:

O, Iyaji, San!*)

Iyaji. Hvad, er Du der?

*) Benævnelserne *O* og *San* er begge Høflighedsbetegnelser.

Kidahachi. Jeg havde i Sinde at gaa i Forvejen;
men jeg blev bange, og saa besluttede jeg at
blive her og vente paa Dig.

Iyaji (som bilder sig ind, at Ræven har taget Kidahachi's Skikkelse
for at skuffe ham). Du tror da ikke, det skal lyk-
kes Dig at narre mig?

Kidahachi. Hvad er nu det for noget Snak! — Jeg
har her nogle udmærkede Riskager, som jeg
købte til Dig.

Iyaji. Tak! Jeg spiser ikke Hestemøg!*)

Kidahachi. Hvor er Du dog mistænksom! — Jeg er
virkelig Kidahachi.

Iyaji (kaster sig rasende over ham). Javist! — Du iførte
Dig Kidahachis Skikkelse for at narre mig!

Kidahachi. Hvad mener Du? — Hvad har Du i
Sinde at gøre ved mig?

Iyaji. Jeg vil slaa Dig ihjel! (Kaster ham til Jorden.)

Kidahaschi. Av! Hvor Du dog slog mig. — Vær saa
god at gaa Din Vej!

Iyaji. Dersom Du har faaet et ordentlig Slag, saa
vis Dig for mig i Din sande Skikkelse! (De
brydes.)

Kidahachi. Hvad er det, Du gør? — Hvorfor tager
Du med Haanden der?

Iyaji. Jeg føler efter Din Hale. Hvis Du nu ikke
straks kommer frem med den, saa skal jeg
faa Dig dertil, kan Du tro! (Tager sit Tørklæde,

*) Et af de Puds, man antager, at Rævene spiller Folk, er at faa
dem til at spise dette i den Tro, det er Riskager.

binder Kidahachis Hænder bag paa Ryggen af ham og driver ham derpaa frem foran sig.)

Kidahachi. Aa, løs mig! — løs mig først!

Nu har de næsten naaet Akasaka, og Iyaji, der ser en Hund, kalder paa Dyret og trækker Kidahachi tæt hen til den; thi man mener, at en Hund er i Stand til at opdage en Ræv under hvilken som helst Forklædning. Men Hunden tager ingen Notits af Kidahachi. Iyaji løser derfor hans Hænder og gør mange Undskyldninger, hvorefter de begge to brister i Latter over deres utidige Frygt.

XI

Men denne mærkelige Ræve-Overtro er nu i Færd med at svinde. Aar for Aar falder det ene efter det andet af Inari's Altre sammen for aldrig mere at blive genopbyggede. Aar for Aar meisler Billedhuggeren færre Ræve-Statuer. Aar for Aar aftager Antallet af Offre for Ræve-Besættelsen paa Hospitalerne. Aarsagen maa ikke søges i de gamle Forestillingers Forfald, — thi Overtro er sejgere end Religionen. Endnu mindre maa den søges i Missionairernes Anstrengelser for at gøre Prose-lyter, Missionairer, hvoraf de fleste selv er overbeviste om Djævlens Eksistens. Nej, det ligger helt og holdent i Opdragelsen. Overtroens mægtigste Fjende er den offentlige Skole, hvor Undervisningen i de moderne Videnskaber er uberørt af alt Sektvæsen, al Fordom, hvor de Fattigstes Børn kan lære Vestens Visdom; hvor der ikke er en fjortenaars Dreng eller Pige, som er uvidende om Tyndall's,

Darwin's, Huxley's og Herbert Spencer's store Navne. De smaa Hænder, som brækker Rævegudernes Næser af i skadefro Leg, kan ogsaa skrive Afhandlinger om Planternes Evolution og om Izumo's Geologi. Der er ikke Plads for Spøgelse-Ræve i den skønne Naturens Verden, som gennem Studier aabenbares for den nye Generation. Den almægtige Heksemester og Reformator er: „*Kodomo*“^{*)}).

^{*)} Kodomo 3: Børnene. Se Side 104.

JAPANS BLOMSTER OG SANGE

KARMA

For at forstaa Tankegangen i de efter Blomsterne følgende Smaadigte, i hvilke man finder buddhistiske Hentydninger, er det nødvendigt at vide, at Buddhaismen er Læren om, at Mennesket efter sin Død og efter en aandelig Hviletid atter fødes igen i Kødet — reincarneres. Denne Reincarnation foregaar ifølge det aandelige Udbytte han har indsamlet sig af sine Gerninger i det foregaaende Liv 3: efter hans „Karma“. Til denne Karma finder vi idelige Hentydninger i Digtene. Karma kaldes paa japansk: „Ingwa“, — „En“, — „Kwaho“ eller „Hjulets Drejen“, som alt er forskellige Nuancer af samme Tanke.

Prof. Chamberlain — en Videnskabsmand, der har levet sammen med Buddhaismen i flere Aartier — forklarer Karma-begrebet i sin bekendte Bog, „Things Japanese“, saaledes:

„Alt i dette Liv er Udbyttet af Handlinger i en tidligere Eksistens. Lad os for Eksempel sætte, at en Mand er blind. Dette har sin Aarsag i, at han har begaaet en eller anden Brøde i en tidligere Tilværelse. Han angrer i dette Liv og hans næste vil blive lykkeligere. Eller har angrer ikke, og han vil gaa fra ondt til hvad der er endnu værre i en Række af Genfødsler.

Med andre Ord: Det er Evolutionslæren anvendt paa Etiken.

Denne bestandige Skiften af Aarsag og Virkning ligner et Hjuls Drejen, og Hjulet bliver saaledes Symbol paa den menneskelige Skæbne“.

*Japans mest populære
Blomster.*

I Japan findes af kendte Træer og Planter (heri Mosser og andre lavere Planter ikke indbefattede) det store Tal: to Tusinde, syv Hundrede og tre og fyrretyve*); af Skovtræer: et Hundrede og otte og tresindstyve Slags. I Europa maa vi nøjes med fem og firsindstyve. Vegetationen er saaledes overordentlig rig og forskelligartet. Vi ser Nordens Gran vokse Side om Side med Tropernes Bambustræ. Til højre strækker sig en Rismark aldeles som i Indien; til venstre staar en Hvede- eller Bygmark, der minder om Europa; maaske staar man samtidigt i Skyggen af et Kæmpe-Kamfer-Laurbærtræ, hvis Mage kun vokser paa Formosa. Plantevæksten har stor Lighed med den, der findes paa Asiens nærliggende Kyst. Naar Korea's Flora engang bliver tilstrækkelig undersøgt, vil man der sandsynligvis finde mange af de Arter, som nu betegnes med Til-lægsnavnet „japonica“. Mange er indførte i den hi-

*) Disse Angivelser er efter Prof. Chamberlain.

storiske Tid, saaledes The-Planten i det sjette Aarhundrede sammen med Buddhaismen; Appelsintræet indførtes først i det ottende. —

At Japaneserne udryddede de indfødte Kristne samt deres Lærere, Portugiserne, at Nagasakis ni Kirker ødelagdes tillige med de mange, der laa spredte om i Landet, og at Jesuiterskolerne lukkedes, var Udslaget af en stigende Forfølgelse, der endte med Blodbadet i Arima (1637). Det var en voldsom Kamp, og de katolske Kristne forsvarede sig haardnakket under en tre Maaneders Belejring. Men da Hollænderne anbragte 800 Kanoner, som de havde medbragt i dette Øjemed, paa Bjergskraaningen, var Modstanden brudt, og 40,000 Mennesker dræbtes. Herefter blev Japan lukket for Europa. Kun Hollænderne, der snildt havde forstaaet at ophidse Japans Regering mod Portugiserne, fik den lille Ø Deshima, hvor de turde opholde sig, og over denne gik der i lange Tider Handel mellem Nederlandene og Japan. Lægen og Videnskabsmanden Franz von Siebold boede her fra Aaret 1823, og i 1826 ledsagede han de hollandske Gesandter til Yeddo*), hvorhen de drog for at bevidne den ny indsatte Shogun deres ydmyge Underkastelse og for om muligt at opnaa nogle Fordele. Siebold fik Tilladelse til at forblive i Staden under Paaskud af at ville undervise Læger og Kirurger i de for dem

*) *Yeddo* er det senere *Tokyo*.

mere ukendte Grene af Lægevidenskaben. Skønt eneste Europæer i den japanske Hovedstad forstod han saa godt at skaffe sig Venner her, at selv de højest stillede var ham behjælpelige med hans Undersøgelser. Men da han fandtes i Besiddelse af et Kort over Japan, blev han kastet i Fængsel, hvor han forblev indtil 1830; dog, den Lejlighed han havde haft til at studere Landets Zoologi, Botanik, Sprog og Literatur blev frugtbringende for Omverdenen. Vore Haver staar i Gæld til ham for de japanske Lilier, Pæoner, Araliaer, Kamelliaer, Chrysanthemumplanter og Snese af andre skønne og interessante Vækster, hvormed de nu er prydede; og i den botaniske Navneliste over japanske Planter finder man *Jasminum Siboldianum* og *Deutzia Sieboldiana* med flere.

I Japan finder man ikke de fløjelsagtige, græsklædte Enge, der saa skønt fremhæver vore Markblomster. I det grove, høje Bambusgræs aner man Nærheden af en Lilie paa Grund af dens stærke Duft, og naar man søger, finder man dens Skarlagene gemt under det høje Siv. I Skov-Regionen derimod finder man flere Blomster. Vejene kantes undertiden af blomstertunge Hortensiabuske, og man staar ofte raadvild lige over for ukendte Vidundere. Hvad vi Europæere mest beundrer, er de skønne Kamelliaer paa mægtige, frodige Buske. De blomstrer i Februar Maaned; ja, man kan endog finde dem snedækte om Morgen, hvilket ikke hindrer Blomsten

i at være lige skøn, naar Sneen rystes af eller blæses bort. Men denne Plante finder ikke Naade for Japanesernes Øjne; thi det, at Kamelliaen, naar den visner, falder *hel* til Jorden og ikke som andre Blomster drysser sine Blade enkeltvis ned, minder dem om afhuggede Hoveder, og Planten anses for ulykkebringende.

Det er et indviklet Studium at sætte sig ind i lykke- og ulykkebringende Blomstersammenstillinger. Som bekendt, sætter en Japaneser kun én eller to Blomster eller Grene i en Vase. Disse klemmes ind i et afpasset, halvt spaltet Bambusstykke, og der bindes for den anden Side af Stykket, hvorpaa dette trykkes ned i Vasens Aabning. Herved staar Grenen saa rank, som voksede den op af Vasen. Ukyndige som vi er, kan vi imidlertid ikke vide, at om vi giver en Japaneser en Egegren sammen med en Asters, eller en Pilekvist sammen med en blomstrende Blommegren, eller en Ferskengren sammen med Kirsebærblomster, forsynder vi os mod alle Love. Kunsten at sætte Blomster kræver et aarelangt Studium, og Undervisning heri tør ikke forsømmes af nogen velopdragen eller højtstillet Japaneserinde.

Loven for Blomstersætning er en altfor indviklet Sag til at kunne gengives i faa Linier, og vi foretrækker derfor at henvende vor Opmærksomhed paa de Planter, der særlig yndes af Japaneserne, og

som derfor fortrinsvis dyrkes til Fryd for mange Skuelystne. Deres Blomstringstid følger saaledes efter hinanden, at næsten hver og én har sin egen Maaned. Vi vil gøre et lille Uddrag af I. Conder's berømte Værk: „The flowers of Japan“.

Blommetræet. (Ūme).

Nytaaaret, og dermed Foraaret, begynder i Japan omtrent i Februar, som regnes for at være Aarets første Maaned. Alt mod Slutningen af Januar ser man Blommetræets lyserøde eller hvide Knopper springe ud. Dette Træ er en Foraarsbebuder, og derfor er det saa meget mere kærkomment efter Vinterens Sne. Man elsker i Japan dets brune Grene med de faa Blomsterknopper hist og her. Denne Forening af kroget Alderdom — thi især de gamle Træer staar højt i Yndest — og frisk Ungdom gør det stærkeste Indtryk paa Japaneserne, og de foretrækker Træet lige i dets Udspring. Til Blommetræets Duftrigdom findes mange Hentydninger i Landets enkle Poesi. Som Eksempel følger dette lille Digt:

*„I Foraarstiden, i en skyløs Nat,
Naar Maanen kaster sine Sølvstraaler
Paa skovklædt Landskab, som den blødt omsvøber
Med lette Skyer af taaget Hvidhed; —*

*Forgæves er hvert Haab at kunne spore
Dig, Blommetræ, i yndigt Blomsterflor
Saa sølverhvidt. Nej, kun Din søde Duft
Mig leder til Dig hen“.*

I Japans tidligste Historie læser vi om et eneste, dobbeltblomstrende Blommetræ, der regelmæssigt plantedes foran den sydlige Fløj af Kejserens Palads i Nara. Senere fortrængtes det af et Kirsebærtræ, som efterhaanden vandt mere Yndest ved Hove. Angaaende dette Kejserlune fortælles en lille Historie, der forklarer Oprindelsen af Navnet „*O-shuku-bai*“ 3: „Det af Nattergalen beboede Blommetræ“. Dette Navn anvendes den Dag i Dag paa en egen Art Blommetræ med dobbelte, lyserøde Blomster og en fin, mandelagtig Duft.

O-shuku-bai.

„Engang i det tiende Aarhundrede visnede Kejserens Blommetræ, og da det maatte erstattes, søgte man overalt efter et andet, der kunde egne sig til saa høj en Hædersplads. Træet blev fundet, thi den berømte Digter, *Kino Tsurayuki*, havde en Datter, i hvis Have det groede, og nu forlangte Hoffets Embedsmænd det udleveret. Den unge Digterinde turde ikke modsætte sig det kejserlige Bud, og fuld af Sorg over at skulle skilles fra sit Yndlingsblommetræ, skrev hun et lille Digt, som hun hemmeligt fæstede paa Træets Stamme. Det lød saaledes:

*Blomster, som jeg elsket har saa saare,
 I begæres til min Kejsers Slot!
 Ak, kan jeg vel modstaa dette Bud?
 Men hvad skal jeg svare Nattergalen,
 Naar som vanlig den til Haven kommer
 For at synge i sit Blommetræ?
 Sig hvad Undskyldning kan jeg vel finde?*

Heldigvis opdagede Kejseren straks Sedlen; han læste Digtet og spurgte, fra hvis Have dette Træ var taget, hvorpaa han befalede, at det hurtigst muligt skulde sendes tilbage“.

I Blommetræernes Blomstringstid vibrerer Luften af den japanske Nattergals smeltende Toner, og i den dekorative Kunst er denne Fugl uadskilleligt forbundet med dette Træ. Lignende Sammenstillinger mellem Fugle og Blomster, ja, endog mellem Dyr og Blomster er i Japan talrige, og det engang vedtagne følges strengt i Landets Malerkunst; saaledes stilles f. Eks. næsten altid Spurven sammen med Bambustræet, Paafuglen med Pæonen og Raadyret med Ahorntræet.

I en senere Tid plantedes der en stor Mængde Blommetræer paa enkelte landlige Steder nær ved Hovedstaden, for at det kejserlige Hofs Damer kunde have et Maal for deres Lystture. Ved Bredden af Floden Kizu i Yamato's Provins staar en Dobbelt-række af duftende Blommetræer en halv Mils Vej

langs dens Løb. De moderne Hovedstæder har ogsaa Haver med Blommetræer, der besøges af store Skarer af Skuelystne i Slutningen af Januar. Sugita, en Landsby nær ved Yokohama, har en berømt Frugthave med over Tusinde Træer, af hvilke mange er firsindstyve eller hundrede Aar gamle. For halvtredsindstyve Aar siden eksisterede der et sjældent og mærkeligt Blommetræ ved Kameido; det var højt til Aars, havde en forvreden Stamme fuld af Grene, der borede sig ned i Jorden, og som paa fjorten Steder havde slaaet dybe Rødder. Paa Grund af dets bøjede Form fik det Navnet: „Den hvilende Drage“. Hvert Aar klædtes det med nye Skud og Blomster, og dets Frugter blev endog sendte til Shogunens Taffel. Men det bukkede under for sin Alder, og nye Træer er nu plantede ved Kameido, som særligt er udvalgte blandt de bøjede og krogede Eksemplarer; disse har arvet deres Forgængers Ry og opretholder Stedets Popularitet.

Saa vidt vides, findes der i Japan tresindstyve Varieteter af Blommetræet.

Kirsebærtræet. (Zakura).

Den tredie Maane efter japansk Tidsregning, som svarer til vor April Maaned, er Kirsebærblomsternes Tid. Blommetræet blomstrer frisk og kraftigt og uden Løv i det nøgne og ofte sneklædte Landskab. Kirsebærtræet har derimod en

langt større Blomsterrigdom, der ofte fremhæves ved Træets spæde, rødlige Løv og ved Vaarens almindelige, fintstemte Toner. Men Kirsebærtræernes Blomstringstid er kort sammenlignet med Blomme-træets, der ofte bevarer sin Blomsterpragt i en hel Maaned. Kirsebærtræernes Blomstring maa ses i de faa Dage, den staar paa, lige i det første Udspring; og hvis disse Dage er stormfulde, gaar det skønne Syn tabt. De mest begejstrede Beundrere af Kirsebærblomsterne forsikrer dog, at netop deres hurtige Svinden gør dem saa meget mere tiltrækkende.

Skønt man ofte finder Hentydninger til Blomme-træet i gamle Beretninger, finder vi ikke Kirsebærblomsten omtalt før *Richiu's* Tid, en Kejser i det femte Aarhundrede. Denne Kejser sejlede en Dag med sine Hofmænd i en Lystbaad paa Indsøen i den kejserlige Park, da nogle Kronblade fra de omliggende Højes vilde Kirsebærtræer flagrede ned i Vinbægeret, hvorefter han just skulde drikke. Der siges, at denne Tildragelse gjorde Kejseren opmærksom paa disse hidtil foragtede Blomsters Skønhed, og fra nu af blev det Mode at drikke Vin samtidigt med, at man nød Skuet af Kirsebærblomsterne. Dog opnaaede Kirsebærtræet ikke den Ære og Værdighed at blive Japans nationale Træ før under en Kejser, som levede i det ottende Aarhundrede.

Da Kejser *Shomu* var paa Jagt paa Bjerget *Mikasa* i Provinsen *Yamato*, blev han saa betagen af de dobbelte Kirsebærblomsters Skønhed, at han

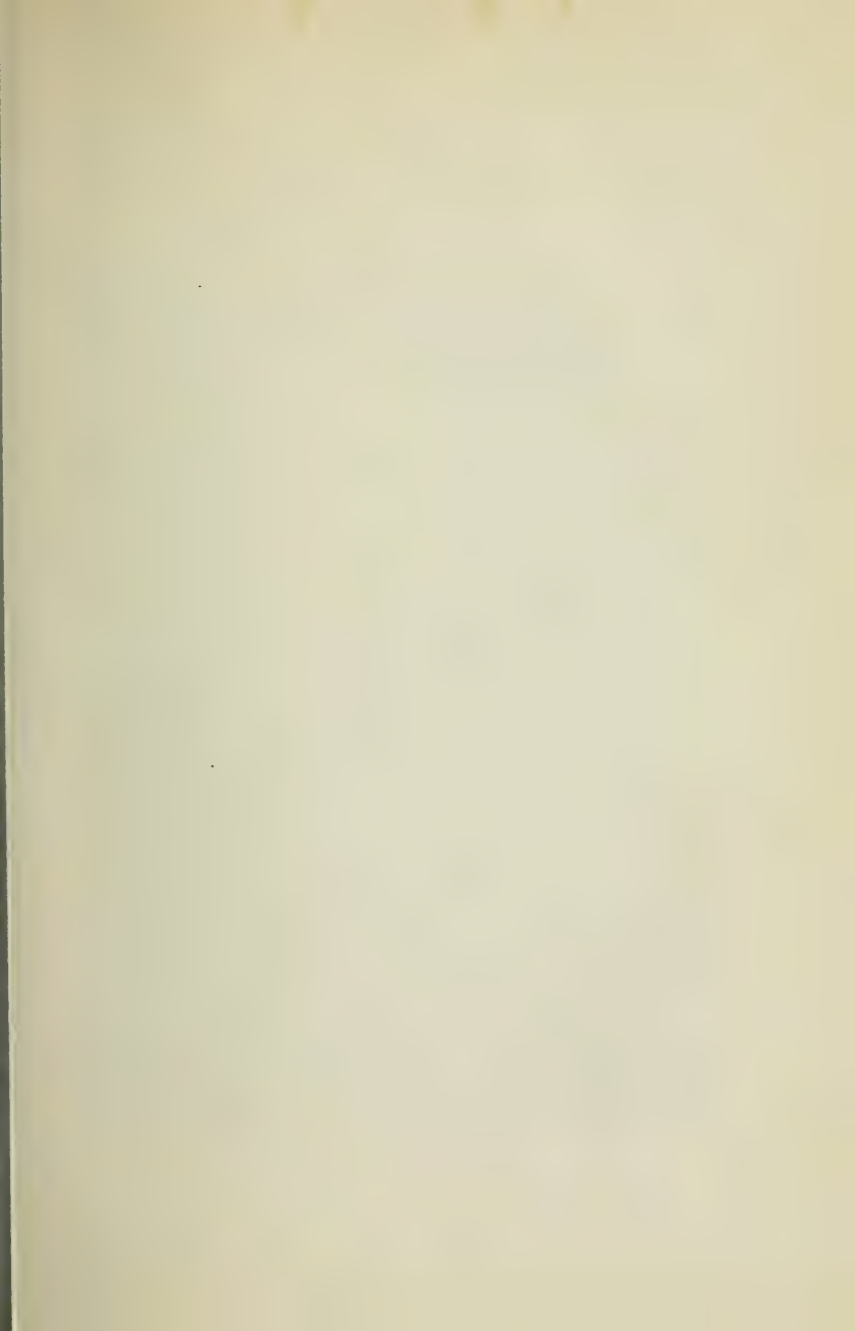
digtede følgende korte Strofer, som han sendte til sin Favorit-Hustru Komio Kago tillige med en blomstrende Kirsebærgren:

*„Se denne Gren jeg sender Dig; kun daarligt
Den giver Dig Begreb om disse Træer,
Der bugne under tusind Blomsters Fylde.
Naar Solen skinner, er de som et Lyehav!
Hvis Du blot kunde se dem, vilde Tanken
Om deres Skønhed jage Sønnen fra Dit Leje“.*

Hoffets Damer forlangte nu, at Kejseren skulde lade Kirsebærtræer plante ved Paladset i Nara, og fra det Øjeblik blev dette Skik og Brug ved ethvert kejserligt Slot.

Yamato, i hvilken Provins flere af de fordums store Hovedstæder laa, var mere end noget andet Sted berømt for sine Kirsebær-Lunde, og ved Yoshino kantes Vejen af Tusinder af Træer; ja, Højens Skraaninger dækkes endog af dem. Det var en yndet Tanke at sammenligne Udseendet af disse Træer i Blomst med Taage eller Sne paa Højene. („Kirsebærblomsterne paa Bjerget Yoshino faar mig til at tro, det er dækket af Snel“)

I det trettende Aarhundrede lod Kejser *Kameyama* en Mængde Kirsebærtræer flytte fra Yoshino til Arashiyama, en skøn, stærkt kuperet Egn ved Bredden af den rivende Bjergstrøm: Oi. Foraar og Efteraar besøgte det ene Kejserhof efter det andet

Wisteria. (Fujii)

dette yndige Sted, der blev end mere berømt ved et Digt, som en af samme Kejsers Efterfølgere skrev til dets Ære.

*„Arashiyama kan vel maale
Sig i Skønhed med Yoshino;
Thi her sprøjter vilden Bjergstrøm
Skum paa Kirs'bærtræets Blomster“.*

Koganei, der ligger en halv Dagsrejse fra Tokyo, er maaske den skønneste Plet, hvorfra man kan se den fulde Blomstring af de dobbelte Kirsebærtræer. En smuk Allé af disse strækker sig mer end en halv Mil langs med Vandledningen, der fører Floden Tama's Vand til Tokyo. Paa Befaling af Shogunen *Yoshimune* blev denne Allé i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede plantet her umiddelbart efter Vandledningens Fuldførelse, da man troede, at Kirsebærtræerne havde den Egenskab at holde al Urenhed fjern fra Vandet. Ti Tusinde Træer blev derfor bragte hertil fra Yoshino og fra Bredderne af Floden Sakura.

I den gamle Tempel-Lund ved Uyéno er der en Samling af de enkelte, tidligt blomstrende Kirsebærtræer, som paa Japansk hedder: „Kigan-Zakura“; her findes ogsaa nogle pragtfulde Eksemplarer af „Taare - Kirsebærtræet“. Denne Art har nedhængende Grene ligesom Grædepilen og bærer enkelte hvide Blomster — men ingen Frugt. Træerne i

Uyéno har alle en majestætisk Vækst og afgiver et pragtfuldt Skue i April Maaned med deres bleg-røde Blomster, der dels staar smukt mod den blaa Himmel og dels tegner sig paa den tætte Baggrund af de Graner og Cedre, som omgiver Shogunernes gyldne Altre og Mausoléer.

Wisteriaen eller Blaaregnen (Fuji).

Denne Sommerens første Blomst, som drager skuelystne Skarer til sig, blomstrer i Maj, straks efter at Kirsebærtræernes Blomster er faldne. Den kraftige Slyngeplante trækkes hen over store Espalier og anvendes til at dække Vægge, Broer eller Løvhytter i Lystanlæg eller Haver. En yndet Skik er at trække Planter hen over aabent Tremmeværk, som er anbragt over en lille Indsø eller Strøm. Paa Templet Kameido's Enemærker i Tokyo — tæt ved de berømte Blommetræer — findes Wisteriaer af overordentlig Størrelse, som bærer Blomster, der hænger i rige, blaalige Purpurklaser fra to til tre Fods Længde. Gallerier af Naturtræ, der staar i Forbindelse med Lysthuse, strækker sig over en kunstig Indsø, der vrimler af Kæmpe-Guldfisk, og Blaaregnen, der kryber langs dette Tremmeværk, danner som en Baldakin over Vandet. Almindelig udbredt er den Tro, at Blomsten vinder baade i Størrelse og i Skønhed, hvis Træet næres ved Landets Risvin, og der er i Kameido en Blaaregn, der

frembringer særlig skønne Blomster, paa Roden af hvilken de Besøgende plejer at udgyde Vin. I forskellige Dele af Japan findes andre skønne Eksemplarer, der bærer Klaser paa over tre Fods Længde; heriblandt kan nævnes et i Nada, i Provinsen Settsu; det kaldes „Shitose“ eller „det tusindaarige Træ“.

I forskellige Tegninger ser man Fasanen sat i Forbindelse med den purpurblaa Wisteria.

Irisen. (Hana-Shobu).

Nærmer man sig en Mose eller Bredden af en Indsø i Juni Maaned, ser man Irisen svaje med sine lange Blade og mangfoldigt farvede Blomster. Ved Tokyo er der en Plet, som kaldes Horikiri, ved Floden Sumida, hvortil man gør Udflugter tidligt i Juni, helst i Baade op ad Floden. Der er opført Lysthuse samt smaa Broer, fra hvilke man især kan faa et Overblik over Irisernes grønne Tæppe og brogede Blomsterflor. Visse Vandfugle faar altid Plads ved Irisen, naar den gengives i kunstnerisk Fremstilling.

Pæonen. (Botan).

I Sommerens hedeste Maaneder udfolder Pæonen og Lotusen sig. De hører ikke just til de mest populære Blomster i Japan, men spiller dog en

vigtig Rolle i Landets Kunst. Pæonen dyrkes i lange Bede, der ligger i Læ af Huset og danner Parterrer til de tilgrænsende Værelser, fra hvilke det pragtfulde Blomsterflor kan overskues. I de fornemme Folks Haver er Pæonerne Genstand for en omhyggelig Pleje, for at de kan frembringe Blomster af ualmindelig Yppighed og Fylde, ofte saa store og tunge, at de maa støttes ved Afstivere. Den bliver betragtet som Kinas Blomster-Dronning og er i Japan især de højere Klassers Yndlingsblomst. Pæonen blev indført i Landet i det ottende Aarhundrede og blev hovedsagelig dyrket i Yamato. Endog i vore Dage bliver de smukkeste Eksemplarer solgte til Tokyo fra den fordums Hovedstad Nara. De største Blomster maaler ni Tommer i Diameter. Et af Pæonens Tilnavne er: „Lykkeblomsten“, et andet: „De tyve Dages Blomst“, fordi det siges, at den enkelte Blomst kan bevare sin Skønhed og Friskhed saa længe. Af de store, dobbelte Træ-Pæoner er der halvfemsindstyve Arter, og af den lille, enkeltblomstrede fem Hundrede Varieteter. Den sættes i Forbindelse med Paafuglen og Shishi'en*), og i denne Sammenstilling danner den en staaende Dekoration paa Templernes og Paladsernes Vægge.

*) Shishi 卐: en stiliseret Form af en Løve efter kinesisk Model.

Lotusblomsten.

Denne Blomst har stor Betydning i den buddhistiske Religion og henleder derfor Folks Tanke paa Døden og Aandeeverdenen. Indsøerne ved Templerne — især de, der er helligede Vandenes Gudinde: Benten — er hyppigt beplantede med Lotus. De smukke Slotsgrave om Tokyo Slot er dækkede med denne Plante, som, naar den blomstrer, i høj Grad forhøjer deres Skønhed. Hvorsomhelst der eksisterer en stille Dam eller Kanal med mudret Vand, finder man Lotusplanten, og endog i Grøfterne langs Jernbanen, der forbinder Tokyo med dens Havnestad, skinner de hvide Lotusblomster den Rejsende i Møde. Ligesom Pæonen er Nationalblomsten i Kina, saaledes er Lotusplanten det i Indien, det Land, hvor Buddhaismen har sit Udspring og sin Hjemstavn. Lotusblomsten kan ikke benyttes ved festlige og glade Lejligheder; thi den henleder altid Tanken paa Aandelivet; derfor er ogsaa dens Plads selvskreven ved Ligbegængelser og andre hellige Ceremonier. Den er Yndlingsblomsten ved Templer og Klostre, og dens rigeste Udfoldelse ser man i Søerne ved de gamle Tempel-Lunde ved Kyôto og andre Byer. Endskønt Planten gror op af mudret og stagnerende Vand, er Blomsterne altid friske og skære i deres Hvidhed. Dog er den yderst følsom og visner straks, dersom den bringes

i Berøring med de frugtbargørende Stoffer, hvorved andre Planter næres. Denne Renhed, som Lotusen bibeholder trods det den omgivende Smuds, gør den anvendelig som Symbol paa et religiøst Liv, og i en velkendt Bog med buddhistiske Forskrifter hedder det: „Om Du er født i den fattige Mands Hytte, men har Visdom, saa ligner Du Lotusblomsten, der vokser op af Dyndet.“

Den hvide Lotus har en bedøvende og sødlig Duft; den røde Art derimod ejer større Skønhed, men mindre Duft. En indisk Lotusplante, som undertiden findes i Japan, har dobbelte, røde Blomster, som falder af efter fem eller seks Dages Forløb, men holder sig aabne om Natten, hvorimod den almindelige Lotus lukker sig efter Middag. Dens Blade er lige saa højt vurderede som dens Blomster; deres dybtgrønne, brede, i Randen noget oprullede Overflader tager sig godt ud i Lotusdammen og er et Yndlingsemne for Malerens Pensel.

Chrysanthemumblomsten. (Kiku).

Denne er Efteraarets Blomst og er Toppunktet af, hvad Blomsterkyndighed i Japan har kunnet udrette. Forbavsende Varieteter, hvad Skikkelse og Farve angaar, er efterhaanden frembragte, og de dyrkes især ved Hove og hos Adelen. Chrysanthemumblomsten mister her sin skiveagtige Form og frembyder Kombinationer af lange, ovale Kron-

blade, der dels strækker sig udad, dels krøller sig indad, ofte udvisende mærkelige Farvekontraster ideni og udenpaa. Undertiden fremtræder den som et Bundt af krøllede, traadlignende Kronblade, saa Blomsten bliver mere mærkelig end skøn. Japaneserne stræber ogsaa efter at frembringe en stor Mængde Blomster paa en enkelt Stamme, saaledes at Blomsternes Antal kan tælles i Hundredevis. Varieteterne af den japanske „Kiku“ eller Chrysanthemum er utallige; de rummer ikke alene de europæiske Arter, men udstrækker sig til nogle i Europa ukendte Slags; tillige har den indlemmet flere Astersgrupper i sine Rækker.

Den vilde Chrysanthemum, en lille, gul Blomst, har altid vokset i Japan og er stedse bleven holdt i høj Pris paa Grund af sine helbredende Egenskaber; derfor læser vi allerede i gamle Beretninger om, hvorledes denne Plante aarlig blev sendt til det kejserlige Hof fra de sydlige Provinser. Den store, dyrkede Blomst siges imidlertid at være bleven indført fra Korea eller Kina og først plantet i Hakata i Provinsen Chikugen. Paa den Tid kendtes fem Farver; Blomsterne beskrives som blaa, gule, røde, hvide og sorte, hvilken sidste Benævnelse antages at betegne den mørkviolette Farve. I Begyndelsen formeredes Planten gennem Aflæg-gere; men nu benyttes Frøet til Saaning, da man troer, at det giver Blomsterne en større Forskel-lighed. Chrysanthemumblomsten danner Vaaben-

mærke for det kejserlige Hus, hvilket undertiden har givet den Rang som Japans nationale Blomst, — en Ære, der imidlertid tilkommer Kirsebærblomsten.

Den har altid været højt hædret ved Hove, og allerede saa tidligt som under Kejser *Heizei*, i det niende Aarhundrede, holdtes Havefester i Paladset for at højtideligholde dens Blomstringstid, ligesom der endnu den Dag i Dag holdes en aarlig Chrysanthemumfest i de kejserlige Haver. De for-
dums Fester lader til at have været holdte i en vis „pastoral“ Stil; Hofmændene mødte med af-
skaarne Blomster i Haaret, og idet de drak Vin, improviserede de Digte til Blomsternes Forher-
ligelse. De nuværende Chrysanthemumudstillinger ligner vore egne Haveudstillinger og er ganske kon-
ventionelle; men den rige Afveksling af Farver og hver optænkelig Nuance danner et imponerende Skue, der neppe overgaas af nogen anden Blomster-
udstilling i hele Verden.

Ved den sidste Udstilling*) var en Del af Navnene saa poetisk tilpassede til Blomsternes særegne Ydre, at vi vil fremsætte nogle faa af dem: „Jordens Kugle“. — „Den lette Taage“. — „Maanens Led-sager“. — „Aftensolens Rødme“. — „Udslaget Haar“. „Bølger i Maaneskin“ o. s. v. Man siger, at der i Japan findes tre og tresindstyve gule, syv og fir-

*) Skrevet i 1891.

sindstyre hvide, to og tredive violette, tredive røde, en og tredive blegrøde og tolv gulrøde forskellige Chrysanthemumarter foruden fjorten spraglede.

Da denne Blomst holder sig længere end nogen anden, er den bleven Symbolet paa et langt Liv. I Provinsen Kai er der en Høj ved Navn: „Chrysanthemum-Bjerget“, der luder ud over en Flod med klart, rindende Vand, hvori Kronbladene drysser fra de paa Højen voksende Blomster, og den Tro er almindelig udbredt, at man ved at drikke Vand af denne Strøm kan sikre sig et langt Liv. Man ser ofte i de talrige, engang vedtagne Tegninger en Chrysanthemum, der svømmer i rindende Vand. I Malerkunsten stilles den forøvrigt ofte sammen med Tranen, Japans kongelige Fugl.

Ahorntræet. (Momiji).

Dette Træ ligner vort, men er meget mindre i Bladene, ligesom disse er dybere indskaarne og om Efteraaret bliver helt brunrøde. Hver Have har for det meste sin Gruppe Ahorntræer, foruden at der er berømte Steder, hvorhen Skuelystne drager for at se Ahornplantningernes røde Løvtæg tegne sig mod det sene Efteraars blaa Himmel. Mange Steder nær Tokyo lokker Folket ud i November Maaned for at nyde denne sidste Glæde over Naturen, inden denne lægger sig til Hvile i en lang Vintersøvn. I Oji er Skraaningerne i et Pas be-

plantede med meget skønne Ahorntræer, der danner et romantisk Skue. Fra Broer og Galerier har man udmærkede Udsigtpunkter, og Folket flokkes der for at drikke The og se paa Stedets Skønhed. Ogsaa Shinagawa og Meguro nær Hovedstaden er velkendte Maal for disse Udflugter.

I Landets Digte og Malerier er Ahorntræet sammenstillet med Raadyret. Et japansk Digt lyder saaledes:

*„Hvor fuldt af Sorg er ikke Efteraaret!
Naar jeg paa ensom Vandring strejfer om
Og gennem Passets røde Løvværk bryder Vej —
Da lytter jeg til Hjortens dumpe Kalden“.*

*Buddhaismen i den japanske
Folkesang.*

Det er maaske kun en japansk Repræsentant af den ældre Kultur, som fuldt ud kan underrette os om, i hvad Grad Folkets aandelige Jordbund er bleven gennemtrængt og frugtbargjort af buddhistisk Idealisme. I alt Fald kan ingen Europæer oplyse os derom; thi til at forstaa det hele Forhold mellem det fjerne Østens Religion og det fjerne Østens Liv vilde der kræves et saadant Studium og en saadan Livserfaring, som ingen Europæer kunde indvinde i hele sin Levetid. Alligevel finder endog de Fremmede fra Vesten overalt Tegn paa, hvad Buddhaismen har været for Japan i Fortiden. Al Kunst og den meste Industri fremstiller buddhistiske Legender for det Øje, der er øvet i Symbolisme; og der er neppe en eneste forarbejdet Genstand, hvis den da er i Besiddelse af idetmindste nogen Skønhed eller har nogen Betydning — lige fra Barnets Legetøj til Fyrstens Klenodier — som ikke paa en eller anden Maade viser, hvad Gæld Arbejdet staar i til Buddhaismen. Man kan ligesaa

tydeligt skelne buddhistiske Tanker i det billige, mønstrede Bomuldstøj fra en Osaka*) Fabrik, som i Kyôto's figurerede Silketøj. Relieffet paa en Jernkedel eller Elefanthovederne af Bronze, der danner Haandtagene paa Købmandens Hibashi**); — Mønstrene paa Skærmbredterne eller det almindeligste udskaarne Træarbejde paa en Port; — Ætsningerne paa en Metalpibe eller Emaillen paa en kostbar Vase — alt kan fortælle med lige stor Veltalenhed om Troens Traditioner. Der er Afspejlinger eller Genlyd af buddhistisk Lære i Anlægget af en Have; — i de talløse Skrifttegn paa de lange Rækker af Butiks-Skilter; — i de forunderlige, udtryksfulde Navne, der gives til særlige Slags Blomster og Frugter; — i Bjergkædernes, Forbjergenes, Vandfaldenes, Landsbyernes — ja, endog i de moderne Jernbanestationers Navne. Og den nye Civilisation synes ikke endnu at have svækket Buddhaismens Virkninger. Jernbaner og Dampskibe beforder nu aarligt et større Antal Pilgrimme til de berømte Templer, end der nogensinde før er blevet set; og til Trods for Taarnure og Lommeure markerer Tempelklokkerne den bortilende Tid for Millioner. I Folkets Tale er der den Dag i Dag poesirigt indvævet buddhistiske Udtryk; — Vers og Dramaer er

*) Stor Fabrikby i Japan. De tre Hovedbyer i Japan er: Tokyo, Osaka og Kyôto.

**) Stort Fyrfad, fyldt med glødende Trækul, som Japaneserne benytter til at varme sig ved.

fulde af buddhistiske Sentenser; — og Folkets Gadesprog, Børnenes Sang-Lege, og de arbejdende Haandværkeres Syngen i Kor, ja, endog de omvandrede Gadesælgeres Raab, genkalder ofte i ens Minde en eller anden Legende om Helgener og Bodhisattva'er*) eller Teksten til en eller anden Sûtra.

Da jeg var bleven opmærksom paa dette, fik jeg straks den Idé at udgive en Samling Sange, der indeholdt buddhistiske Sentenser og Hentydninger. Men hvor skulde jeg begynde? En overvældende Forskelligartethed af japanske Sange — en Forskelligartethed saa stor, at de blotte Navne vilde fylde hele Sider — frembyder sig for en, naar man rører ved dette. Af mere mærkelige Sager kan nævnes de af Ypperstepræster forfattede *Utai* ㄅ: dramatiske Sange, i hvilke man neppe finder ti Linier uden Hentydning til Buddhaisme, *Nagata-uta* ㄅ: Sange, der ofte er umaadelig lange, og *Joruri* ㄅ: Romancer i Verseform, hvormed de professionelle Sangere forlyster deres Publikum i fem til seks Timer ad Gangen. Alene Længden af disse Digte udelukkede dem med tvingende Nødvendighed af min Plan; men der blev en Masse af kortere Former tilbage at vælge imellem. Jeg besluttede tilsidst kun at holde mig til *Dodoitsu* ㄅ: smaa Sange paa seks og tyve Stavelser, ordnede i fire Linier

*) Bodhisattva ㄅ: en af Buddha's tidligere Eksistenser.

(7, 7, 7, 5). De er mere regelmæssige i deres Konstruktion end de almindelige Gadesange; men de er alligevel i det væsentlige populære og repræsenterer derfor mere vidtgaaende den buddhistiske Indflydelse, end mangan højere Verseform vilde kunne gøre det. Ud af det store Antal, der blev samlet til mig, har jeg udvalgt mellem fyrretyve og halvtredsindstyve som typiske for Arten.

Maaske hine Digte, som afspejler Tankerne om Præksistensen og om de fremtidige Genfødsler, vil vise sig specielt at interessere Vestens Læsere, — mindre paa Grund af deres poetiske Værd end paa Grund af deres forholdsvise Nyhed. Der myldrer af denne Slags Vers i den japanske Poesi, i saa høj Grad endog, at de bliver konventionelle og almindelige. Et saa fint lille Digt som Rossetti's: „Pludseligt Minde“ (Sudden Light), der hovedsagelig fortryller os ved den Smidighed, hvormed Tanken trænger sig ind paa os — en Tanke, som er banlyst af atten Aarhundreders Ortodoksi — kunde kun interessere en Japaneser ved den rent undtagelsesvisse Gengivelsesmaade hos en Vestens Digter af Følelser og Fantasier, der kendes endog af den uvidende Bonde. Sikkert vil ingen være i Stand til i de japanske Vers — eller snarere i den lemlæstede Skikkelse, hvori vor Prosa fremsætter dem her — at finde blot en Anelse af noget saa aandeagtig fint som Rosetti's Fantasi:

*Jeg har været her engang,
 Naar og hvor, det ved jeg ikke.
 Græsset for Din Dør jeg kender,
 Duften af det er som fordum;
 Lyden af Dit Suk jeg kender,
 Som jeg kender Vindvets Lyshav.*

*Du har været min engang,
 Tiden? — Naar? — Det ved jeg ikke.
 Svalen fløj mod Himlens Skyer,
 Du Dit Blik imod den løfted;
 Sløret bortgled fra Din Pande,
 Og jeg kendte Dig fra fordum.*

Hvilken besynderlig, levende Forskel er der ikke mellem saadanne gaadefulde Tankeforbindelser, der indtil for nylig klassificeredes som forbuden Frugt i Vestens Drømmesyner, og saa de dagligdags japanske Ytringer, der springer lige ud fra Østens gamle Tro!

*„Kærlighed *) er ofte sagt,
 Har ej med Forstand at gøre,
 Hvad er Aarsag da til vor? —
 Er det „En“ **) fra fordums Væren?“*

*„Endog Knuden af Rebet,
 Som vore Baade binde tilsammen,*

*) Se Side 132.

**) „En“ 卽: Forholdet mellem Aarsag og Virkning fra Liv til Liv.
 Et buddhistisk Ord.

*Knyttet den var af Elskov
I vort forrige Liv“.*

„Hvis vore Ærmers) Berøring
Er „En“ fra en fordums Fødsel,
Langt, langt dybere nu
„En“ os forener igen!“*

*„Kwaho**) dette Liv maa være,
Som mig stiller ved Din Side;
Er det Løn for fordums Gerning,
Som mig ydes her paa Jorden?“*

Mange Sange af denne Klasse hentyder til den sædvanlige Ed, som Elskende gør: „at de skal tilhøre hinanden for mer end én Tilværelse!“ — en Ed, som maaske i Almindelighed er inspireret ved den buddhistiske Læresætning: „Forholdet mellem Forældre og Børn varer gennem én Tilværelse; mellem Ægtefæller gennem to“. Skønt Kærlighedsforholdet saaledes er begrænset til blot to Tilværelser, gælder, hvad det japanske Drama godkender, og som ogsaa Selvmorderes Breve ofte bærer Vidne om — Eden, som er aflagt i Liden-

*) Heri findes en Hentydning til det buddhistiske Ordsprog: „Endog naar vore Ærmer berører hinanden i Forbigaaende, saa er det en Aarsagsvirkning fra tidligere Tilværelser.

**) *Kwaho* bruges i Almindelighed som Synonym for *Karma*, men anvendes snarere for gode end for slette Handlinger i vort forudgangne Liv.

skab, for *syv*. Følgende Udvalg viser en betydelig Forskel i Stemning — vekslende fra Pathos til Satire — i Behandlingen af dette Emne:

„Jeg afskar mit Haar for hans Skyld,
 Men vort dybere Forhold
 Afskæres ej i dette,
 Ej heller i kommende Liv“*).

„Hun ser paa et Billed af ham,
 Til hvem hun for to Liv er bunden;
 Glade Erindrings Strøm
 Bringer i Øjet et Smil!“

„Selv om i dette vort Liv
 Vi aldrig kan haabe Forening,
 Skal vi dog vist faa vort Hjem
 Hisset i Lotuspalads“.

„Har vi ej udtalt den Ed,
 Som binder i dobbelte Tilvær?
 Dersom man skiller os ad,
 Døden kun vorder mit Maal!“

„Se! — O, hvad skal vi gøre? —
 Løftet om dobbelte Tilvær

*) Vi forstaar, det maa være en Kvinde, der taler her, siden hun har skaaret sit Haar af. Hendes Ægtefælle eller Trolovede er død, og ifølge buddhistisk Skik fremsætter hun sit Ønske om at blive hans Minde tro, idet hun offerer sit Haar.

*Gav vi, og just som vi sad,
Brast jo Guitarens Streng!^{*)}*

*„Han bejler, visende Loven
For Aarsag og Virkning i tre Eksistenser.
Gør kun Kontrakt for de to,
Den snedigt smilende Præst!^{**)}*

Enhver Dødelig har levet og skal leve i talløse
Tilværelser; dog er de lykkelige Øieblikke i hver
enkelt Eksistens ikke mindre værdifulde i sig selv:

*„Ej at mødes i en Nat
Er i Sandhed Grund til Klage.
Aldrig i den samme Tilvær
Natten vende kan tilbage!“*

Men ligesom en Sommer, der er usædvanlig
varm, ofte indvarsler en desto strengere Vinter,
saaledes betyder altfor megen Lykke i dette Liv
ofte store Lidelser i det næste.

*„Altid lider jeg saa! —
Jeg tror, i min sidste Tilvær
Altfor sorgløs jeg var —
Kendte Lidelsen ej!“*

*) Blandt Geisha'erne menes det, at naar „Samisen“ — Strengen
brister under Forhold som de i ovenstaaende Sang, er det et
Omen for kommende Skilsmisse.

**) Dette fortæller om en Præst, som brød sit Coelibatløfte.

Nærmest beslægtede — i erotisk Henseende — med de Sange, der udtrykker Troen paa Præeksistensen og Genfødselen, staar de, der handler om *Karma* eller *Ingwa**) Jeg hidsætter nogle frie Oversættelser tillige med et Udvalg af en Klasse Digte, der er længere og mere stilfulde end *Do-doitsu*'erne; de kaldes *Hauta*. I Originalen, i det mindste, er mit Udvalg af de sidstnævnte Sange — der blandt andet indeholder en henrivende Lignelse om Ildfluen — sikkert de skønneste.

„Græd ej! — Vend Dig ej bort — —
 Nej, hver min Mistro er svunden,
 Tilgiv mig uvenligt Ord:
 En Ingwa styred min Tunge!“

Øjensynligt er her udtrykt en skinsyg Elskers Anger. De følgende Strofer kunde være Svaret fra den unge Pige, hvis Taarer han har faaet til at flyde:

„Jeg kan slet ikke forstaa,
 Ved hvilken forunderlig Ingwa
 Kærlighed greb mig til én,
 Der var saa uvenlig som Du!“

Eller hun kunde svare:

„Er dette en Drejen af „En“? — —
 Er jeg fangen i Hjulet**) af Karma?”

*) Japansk Navn for Karma.

**) Hjulet er et Symbol paa Transmigrationen. Se Side 132.

*Dette — ak! — er et Hjul,
Som aldrig rokkes af Spor!“(*)*

En end mere mærkelig Hentydning til Karma's
Hjul er følgende:

*„Fader og Moder forbød;
Min Elsker maatte jeg svigte; —
Hjulet hvirvler dog fort:
Tanken vil komme og gaa“.*

Her en Hauta:

*„Myriader af Insekter raabe højt fra Gry til Kvæld,
Raabe højt: „Jeg elsker! elsker!“ —
Dog Ildfluens tavse Elskov,
Som med Glød dens Legem fylder,
Større er end deres Længsel.*

*Netop saadan er min Elskov!
Dog jeg fatter ej, hvi Ingwa
Aa' nede mit Hjerte for Dig,
Du, hvis Tro øshed mig dræber“.*

Dersom det Foregaaende forekommer os at
være Frembringelser, der kun er mulige for vore

*) I det japanske Digt ligger et Ordspil, som Oversættelsen ikke har forsøgt at gengive. Tanken deri er en ulykkelig Forbindelse, enten Trolovelse eller Ægteskab — fra hvilken Kvinden ønsker at unddrage sig efter at det er for silde.

psychologiske Antipoder, er det modsatte Tilfældet med en Gruppe Folkesange, der afmaler Ubestændigheden. Angaaende alle materielle Tings Forfængelighed og alle jordiske Glæders Intethed er der en stor Overensstemmelse mellem den kristne og den buddhistiske Tanke. Den store Forskel imellem dem træder først frem, naar vi sammenligner deres Lære om Aandeverdenen og især om Jeg'ets Natur. Men Orientens Doktrin, at Jeg'et er en uvedvarende Sammensætning, finder sjældent Udtryk i disse folkelige Sange. For det brede Lag af Folket eksisterer Selvet; det er en virkelig (om end mangfoldigt sammensat) Personlighed, som vandrer fra Fødsel til Fødsel. Kun den dannede Buddhist forstaar den dybere Lære, at det, som vi indbilder os er Selvet, kun er en Illusion, — og at der intet Selv er uden det uendelige Selv, det evig Absolute.

I de følgende Dodoitsu vil der nærmest findes Tanker og Sindsbevægelser, der samstemmer med universelle Erfaringer:

*„Skyerne samles for Maanen, —
Storm og Regn over Blomster,
Saa denne Verden af Ve
Aldrig er det, som vi vil“.*

*) „Skymasser for Maanen, Storm over Blomster!“ samt „Skuffelser er uundgaelige i denne elendige Verden!“ To buddhistiske Tankesprog.

„Neppe har Blommetræet
 Aabnet de duftende Blomster,
 Før de for Vinden henvejres
 I denne Omskiftelsens Verden“.

„Du tror, at „Imorgen“ staar fast!
 Du Hjertets skøre Kirsebærblomst,
 Hvor véd Du, om denne Nat,
 Ej Stormen kommer til Dig!“

„Som Maanen den femtende Nat*)
 Er Hjertet i femtenaars Alder,
 Klarheden tager alt af,
 Mørke **) kommer med Elskov“.

„Alting forandrer sig her
 I denne Verden af Vekslen og Smerte,
 Elskovens Veje dog ej,
 Som evigt love: „aldrig at ændres“.

„Grusomt det skønne Blink, —
 Svidende grum er den Lynild,
 Før man den mægter at se,
 Svinder den, gemmer sig brat!“ (***)

„Selv hans bedaarende „Jeg“
 Gør mig mit Liv til en Byrde!

*) Ifølge den gamle japanske Kalender var det altid Fuldmaane den 15de.

**) Elskov er ifølge buddhistisk Anskuelse en Tilstand af aandeligt Mørke.

***) Denne Sang beklager det altfor korte Møde med den Elskende.

Ak! denne skiftende Verden

Rummer den evige Ve!“)*

„Hverken for Ung eller Gammel

Er fastsat Legemets Livstid;

Byde mig: „vente en Tid“

*Er Ord, der adskiller vor Vej“**)*

„Alt for vel jeg jo ved,

Taarer vil strømme ved Mødet;

Ikke at mødes, ak nej! —

Aldrig den Sorg jeg dog bar!“

„Altfor glad til at tænke,

Vi glemme i salig Forening,

Aftenens Glød altfor tidt

Blev Kilden til Morgenens Graad“.

Dog, uagtet al denne Lære om Ubestandighed,
fortælles der os i en anden Dodoitsu, at:

„Han, som aldrig blev tryllet

Af yndige Smil af en Kvinde,

Er som Buddha's Billed

*Meislet i Sten eller Bronze“***).*

*) Fortolket saaledes af en Japaneser: „Jo venligere han er, jo mere angst bliver jeg for, at han er lige saa venlig mod andre Piger, hvis Kærlighed han vil vække“.

**) Bede mig vente paa vort Bryllup betyder, at Du ikke elsker mig; thi hver af os kan dø inden den Tid, Du taler om.

***) Denne Sang høres overalt i Japan.

Og hvorfor er Buddha af Sten eller Bronze?
 Fordi den levende Buddha ikke var saa ufølsom;
 herom forsikkres vi i spøgende Uærbødighed i
 følgende Vers:

„,,Forsag den ustadige Verden!“
 Saa var den Herre Buddha's Lære!
 Glemte han da helt Ragora,
 Som var Sønnen af hans Lænder?“

„Selv naar Elskende med Andagt
 Knæle ned for Ane-Tavlen,
 Bønnerne fra deres Læber —
 Aldrig ment var for de Døde!“

Til alle, der forstyrrer deres Kærlighed:

„Hadefuld er Vind og Regnen,
 Som afblader Blomsterplanten!
 Mere hadefuld dog Den,
 Der forhindrer Elskovs Veje!“

Dog bliver Gudernes Hjælp inderlig anraabt:

„Min Tempelvandring jeg gør
 Ad Kærligheds mørke Stier*).
 Guderne beder jeg om:
 At mødes med Ejer af Hjertet!“

*) „Kærligheds mørke Sti“ er en buddhistisk Talemaade; Elskov, som oprinder af Mayoi og Illusionen, er en Tilstand af aandeligt Mørke.

Den Interesse, der kan afvindes følgende typiske Gruppe af Kærlighedssange, vil man finde hovedsagelig beror paa buddhistiske Hentydninger:

„At vente i Sjælenes Flodseng,
 At vente om Aftenen ene,
 Pinen ved begge er ens;
 Bjerge vokse af Stene“*).

„Koldt fra uden beset
 Vor Kærlighed ligner en Daarskab,
 Den som ej Mayoi har kendt,
 Aldrig dette forstaar“.

„Talløse Mænd de maa være,
 Som bo i tre Tusind Verd'ner,
 Ej blandt dem alle der er
 En, jeg vil bytte for Dig“.

„Selv om falsk jeg end synes,
 Mit Hjerte aldrig blev troløst;
 Ud af Dyndbunden selv
 Lotusen pletfri fremskød“.

„Blot at vi staa tilsammen,
 Ja, var det i Helvedes Blod-Sø**),
 Eller paa Sværdenes Bjerg —
 Ikke jeg ænse det skal“.

*) I „Sai-no-Kawara's“ tørre Flodseng i Skyggernes Rige maa de smaa døde Børn bygge Stenhøje op. Flodens Mumlen er Børnenes Graad.

**) Se: „Fra Morgenrødens Rige“ Side 133.

„Endnu er mit Legem ej klædt
 I Nonnens kulsorte Kutte,
 Dog mit saarede Hjerte
 Nonne alt længst det blev!“

„Mit Haar er ej afskaaret,
 Men mit Hjerte blev en Nonne,
 Og en Nonne skal forblive
 Til jeg ser ham igen“.

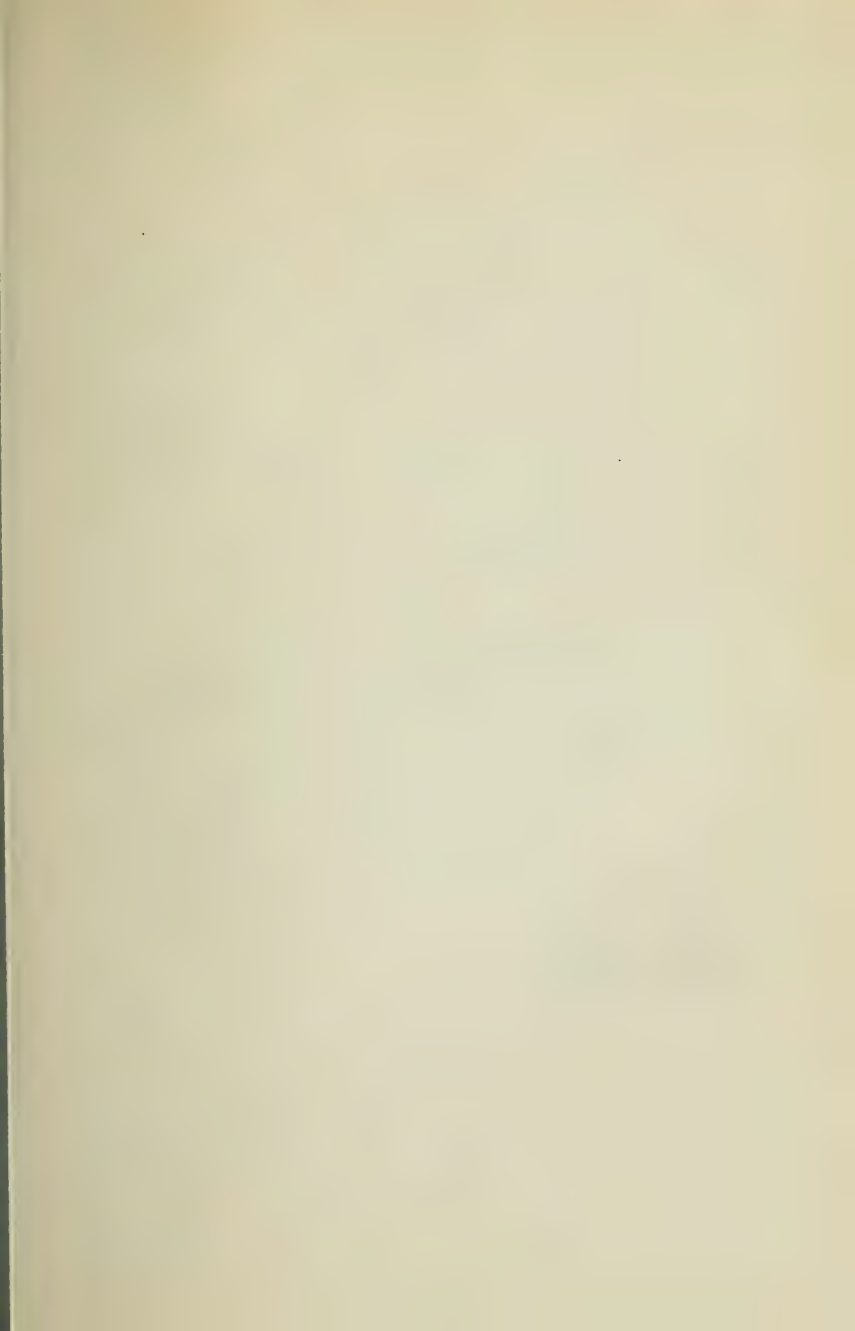
Endog Præster og Nonner er ikke altid Mayoi's
 Magt unddragne:

„Jeg bærer vel Munkekutten; —
 Og dog gennem Længselens Blændværk
 Vildsom jeg gaar —
 Kender ej hid eller did!“

„Skønt de glade er tilsammen,
 Under Baad Jigoku lur^{*)}.
 Storm, blæs op Du! Ras, o, Flodvind!
 Bliv til Tyfon, hør, jeg beder!“

„Blot for at standse hans Fod
 Jeg sagde, at Kragen var Nattens,
 Daggrøets Klokke da slog —
 Klokken, som ikke bedrog!“

*) *Jigoku* o: et buddhistisk Navn for et af de mange Helveder.
 Her sigtes til Ordsproget: „Under hver Baadsplanke er Helvede“. Sangen er en Satire over Skinsyge.

En Geisha.

*Gadens Viser
og Sange.*

I

Nær ved mit Hus er der en ledig Plads, hvor Vadskemændene arbejder paa gammeldags Vis: syngende, medens de banker løs paa de vaade Klæder, der ligger over store, flade Stene. Hver Morgen vækker deres Sang mig, og jeg holder af at lytte til den, skønt jeg kun sjældent kan opfange Ordene. Den er fuld af lange, besynderlige, klagende Toner. Igaar sang Læredrengen — en Knøs paa femten Aar — og Vadskemændenes Oldermænd skiftevis, som om de svarede hinanden. Kontrasten mellem Mandens Toner, klangfulde som en Malmklokke, og Drengens Alt var meget smuk at høre. Derfor kaldte jeg paa Manyémon og spurgte ham, hvad Sangen handlede om.

„Det, Drengen synger,“ sagde han, „er den gamle Sang:

*Intet er ændret fra Gudernes Tid,
Ej Vandenes Strøm eller Kærligheds Veje.*

Jeg har ofte hørt den, da jeg selv var Dreng.“

„Den anden Sang er vistnok ny:

*Tre Aar var min Tanke hos hende,
Fem Aar har jeg søgt efter hende;
Kun en eneste Gang har hun hvilet i min Arm!*

Det er en skrækkelig dum Sang!“

„Det ved jeg dog ikke,“ svarede jeg. „Der er berømte Romancer i Vesten, som ikke indeholder større Visdomsord. Og hvorledes er saa Slutningen af Sangen?“

„Der er ikke mere, det er det hele. Dersom I ønsker det, kan jeg godt nedskrive Vads kemændenes Sang og de Viser, der synges i denne Gade baade af Smedene og Tømmermændene, af Bambusfletterne og Risrenserne. Men de er næsten ens allesammen!“

Saaledes gik det til, at Manyémon sankede en Samling af Gadens Sange til mig.

„Se her,“ sagde Manyémon en Dag, idet han lagde en Rulle vidunderligt skrevne japanske Manuscripter paa Bordet, „det er Gadesange. Dersom de skal have den Ære at blive nævnte i en eller anden Bog, saa var det maaske ligesaa godt straks at tilføje, at det er Menigmands Viser, saa at Vestens Folk ikke bliver narrede!“

Ved „Menigmands Sange“ mente han altsaa, at de var skrevne i det simple Folks Talesprog. Han selv er en Tilhænger af den klassiske Poesi og foragter „Hayari-uta“ eller Dagens Viser; det skal

være noget meget fint, der skal finde Naade for hans Øjne. Og hvad der behager ham, er jeg ikke i Stand til at skrive om; thi man maa være meget kyndig i japansk Sprog for at befatte sig med den klassiske japanske Poesi. Hvis nogen ønsker at forstaa, hvor svær denne Sag er, saa maa han studere det Kapitel i Aston's Grammatik, der handler om det japanske skrevne Sprog, eller Prof. Chamberlain's Indledning til „Japans klassiske Poesi“. Japans Poesi er den eneste originale Kunststart, som Landet ikke har faaet fra Kina eller fra noget andet Land; og den japanske Poesis fineste Ynde er den uigen- givelige Duft af selve Sprogets Blomster. Deri ligger altsaa Vanskeligheden ved at overføre — om end blot delvis — paa et fremmed Sprog de subtilere Finheder i Følelse og Farve. Men til at forstaa Folkets Viser behøves ingen Lærdom; de er ejendommelige ved deres Enkelhed, Ligefremhed og Oprigtighed. Kort sagt, den virkelige Kunst i Viserne ligger netop i deres absolute Ukunstlethed. Det var derfor, jeg ønskede dem. Springende lige ud fra Hjerteroden af den evige Ungdom i Folket gengiver disse smaa Sang-Skvulp — ligesom ethvert Folks naturlige Poesi — snarere det, som ligger inden for al menneskelig Erfaring, end det begrænsede Liv hos en enkelt Klasse eller en Tid; ja, endogsaa i deres Melodier genlyder endnu et friskt og mægtigt Pulsslag, præget af samme Originalitet.

Manyémon havde nedskrevet syv og fyrretyve

Sange; og ved hans Hjælp fik jeg lavet frie Gengivelser af de bedste. De var meget korte; de varierede fra mellem sytten til en og tredive Stavelser. De hyppige Undtagelser fra denne Regel, som findes i de folkelige Sange, er kun at anse for Uregelmæssigheder, som den, der foredrager Sangene, kan glide let henover enten ved at sammentrække eller udvide nogle Vokallyde. De fleste Sange, som Manyémon havde samlet, var kun paa seks og tyve Stavelser, sammensatte af tre Linier paa syv Stavelser hver, fulgte af en paa fem, saaledes:

Ka-mi-yoko-no-ka-ta

Ka-wa-ra-nu mo-no wa:

Mid-zu no na-ga-ré to

Ko-i no mi-chi).*

Ordene „Jeg“ og „Du“ bliver sjældent benyttede. Kun ved de engang for alle vedtagne Sammenligninger, ved Benyttelsen af en mere inderlig Tone eller Omtalen af en eller anden Enkelthed i Klæde- dragten anede man den talendes Køn, saaledes som i dette Vers:

Som den drivende Tang,

Uden blivende Sted,

Spørger jeg: naar og hvor skal jeg blomstre?

*) Intet er ændret fra Gudernes Tid,
Ej Vandenes Strøm eller Kærligheds Veje.

Øjensynlig er den Talende en ung Pige, som ønsker sig en Elsker. Den samme Lignelse, fremsat af mandlige Læber, vilde for Japaneserens Øren lyde som, hvis vi hørte en Mand lignes ved en Viol eller Rose. Af samme Grund ved vi, at den talende ikke er Kvinde i følgende Sang:

*Blomster i begge mine Hænder,
 Blomster af Kirs'bær og Blomme,
 Hvilken vil blive — monstro —
 Blomsten, som giver mig Frugt?*

Kvindelig Ynde sammenlignes med Kirsebærblomsten, ogsaa med Blommeblomsten; men den Egenskab, der symboliseres ved den sidstnævnte, er mere sjælelig Skønhed end fysisk. Verset omhandler en Mand, der føler sig draget til to Piger; den ene er maaske en Danserinde, skøn at se paa, den andens Skønhed ligger i hendes Karakter. Hvilken skal han nu vælge til sin Livsledsagerinde?

Et Eksempel endnu:

*I Frygt, i Tvivl, med Pen i Haand altfor længe jeg
 sad;
 Min Sølvnaal paa Sivmaatten kaster jeg hen —
 Min Skæbne den raade skal.*

Her véd vi, at den talende er Kvinde, fordi hun nævner sin Haarpind, og vi kan antage, hun er Geisha; thi den Slags Spaadom, som kaldes „Tata-

mizan“, er især yndet hos Danserinderne. Sivfletningen, Tatami, som dækker det polstrede Gulv, væves over et Islæt af tynde Rørstreng, der ligger i regelrette Rækker omtrent tre Fjerdedels Tomme fra hinanden. Pigen kaster sin Haarpind hen ad Tatamien og tæller nu de Linier, den berører. Af disses Antal spaar hun, om hun skal blive lykkelig eller ulykkelig. Undertiden benyttes en lille Pibe — Geisha'ernes Piber er sædvanligvis af Sølv — i Stedet for Haarpinden.

Temaet for alle Sangene er Kærlighed, som det er Tilfældet med de fleste af de japanske „Chansons des rues et des bois“; endogsaa Sangene om de berømte Steder indeholder sædvanligvis indflettet Erotik. Jeg bemærkede, at hver enkelt lille Phase af Sindsbevægelsen — fra dens første Knop til dens sidste Fuldblomstren — var repræsenteret i Samlingen; og jeg forsøgte derfor at ordne Sangene efter deres naturlige Rækkefølge. Resultatet deraf fik en vis dramatisk Kolorit.

II

Sangene danner i Virkeligheden tre bestemte Grupper, hver svarende til en særlig Periode af Elskovs-Erfaringer, som er Emnet for dem alle. I den første Gruppe finder vi Overraskelse, Kærligheds-Smerte og Vaklen udtrykt; der begyndes med

bebrejdende Klage, og der endes med tillidsfuld
Hvisken.

I

*Du, hvem alle Andre hade,
Hvorfor skal af mig Du elskes?*

II

*Den Pine, hvorom jeg ej tale kan
Til Nogen i hele Verden,
Hvo skabte den, hvem kommer den fra? —
Hvis Fejl kan det mon være?*

III

*Skal det være Nat bestandigt?
Skal min Vej i Mørke svinde?
Kærlighedens Sti er vildsom,
Vejen ikke let at finde!*

IV

*Ej det lyseste Lys,
Ej selve Lynet fra Himlen
Mægter at lyse op
Kærligheds taagede Vej.*

V

*Skønt min Elskov stadig vokser,
Er den dog saa svær at sige,
Hvilken Fryd, i Fald min Elskte
Voved den at nævne først.*

VI

*Det lille Ord: „Jeg elsker Dig!“
 Er det saa svært at sige?
 Hvorfor, hvorfor kan Læben ej
 Det sagte stamme frem?*

VII

*Mit Hjertes Slaa er lukket til,
 Men Nøglen i mit Bryst jeg gemmer.*

Efter disse gensidige Tilstaaelser uddybes naturligvis Følelserne. LideIsen viger for en Glæde, der ikke kan beherskes, og HjertetsSlaa er aabnet. Dette er andet Stadium:

I

*Den Samme, som sagde før:
 „Jeg hader mit Liv fra jeg saa Dig!“
 Efter Foreningen nu
 Beder om tusinde Aar!“*

II

*Du og jeg tilsammen staa
 Som Lilierne i Dale;
 Midt i Blomstringtidens Fylde,
 Vokse vi i Løn.*

III

*Velkomstvinen han mig rækker,
 Bægret alt jeg holder;
 Før jeg det til Læben sætter,
 Rødmer jeg dog dybt.*

IV

*Hvor kan jeg i Hjertet gemme
 Alt, hvad jeg ved af Lykke!
 Beder jeg om ej at røbes,
 Røber jeg mig selv.*

V

*Alle Kragerne er sorte,
 Hvor i Verden du dem træffer.
 Han, som alle Andre lider,
 Hvorfor skulde jeg ham hade?*

VI

*Gaar jeg for at se min Elskte,
 Tusind Mil er én Mil;
 Gaar forgæves jeg; — min Hjemvejs
 Ene Mil er tusind.*

VII

*Om Du blev hundrede Aar,
 Om jeg blev halvfemsindstyve;
 Sammen vi være skal,
 Selv om vort Haar bliver hvidt.*

VIII

*Ser jeg Dit Ansigt — med ét
 Det Ord, jeg ønskede at ytre, —
 Alt smelter bort af min Hu,
 Taaren vil trænge sig frem!*

IX

Glædesgraaden i mit Øje

Tørrer jeg med Ærmet;

Glædesgraaden i mit Hjerte

Tørres ej saa let.

X

Til Himlen med hele min Sjæl

Jeg bad om at hindre Din Afsked;

Se, for at tvinge Din Bliven

Sendes velsignet Regn!

Saaledes forløber Illusionernes Periode. Resten er Tvivl og Pine; kun Kærligheden bliver tilbage for at udfordre selve Døden:

I

Adskilt fra min Elskte vandrer

Ene jeg ud til Ananas-Marken;

Der er Natte-Dug paa Blade,

Der ogsaa er Dug af Taarer.

II

Synet af de vilde Fugle,

Som i Frihed svæve om,

Bringer Smerten til at vokse —

Kalder mørke Tanker frem.

III

Kommer han? — Kommer han ikke?

Langt ned ad Floden jeg spejder.

*Sivenes Skygger sig røre,
Bæve paa Bølgens Seng.*

IV

*Ser jeg ikke Dit Ansigt,
Skal jeg med Breve kun nøjes,
Da var det tusindfold bedre
I Drømme Dit Billed at se.*

V

*Om hans Legem var hensmuldret,
Om hans Ben paa Strand laa hvide,
Fandt jeg dog min Vej til Havet
For at hvile ved hans Side.*

III

Saaledes gik det til, at disse smaa Sange, digtede i forskellige Dele af Japan af forskellige Personer, syntes at forme sig for mig som en Romance-Cyclus — som en Historie, der hverken behøver Navn eller Angivelse af Tid og Sted, fordi den evigt er den samme overalt paa Jorden.

Manyémon spørger mig, hvilken af Sangene jeg synes bedst om; og jeg blader atter Manuskripterne igennem for at se, om jeg kan træffe et Valg. Udenfor i den klare Foraarsluft arbejder Vadskefolkene, og jeg hører det tunge „Pum-Pum“ af Slagene paa

de vaade Klæder, ligesaa regelmæssigt som et Hjertes Banken. Pludselig, som jeg sidder og grunder, svinger Drengens Stemme sig op til mig i en lang, klart klingende, pragtfuld Tone; den brydes, og sagte skælvende synker den ned i et Spil af Triller; han synger den Sang, som Manyémon huskede, han havde hørt, da han selv var Dreng:

*Intet er ændret fra Gudernes Tid,
Ej Vandenæs Strøm eller Kærligheds Veje.*

„Jeg tror, det er den bedste,“ sagde jeg. „Det er ligesom Kvintessensen af hele Resten.“

„Hin no nosubito, koi no uta,“ mumlede Manyémon forklarende. „Ligesom Fattigdom gør Tyve, saaledes frembringer Kærlighed Sangene!“

YAEGAKI'S TEMPEL
OG KÆRLIGHEDSLUNDEN

*Templet Yaegaki-Jinja og
Kærlighedslunden.*

I

Op til Yaegaki-Jinja, som findes i Landsbyen *Sakusa* i Izumo's Land, gaar alle forelskede Ynglinger og Piger, som kan overkomme Pilgrimsfærden. Thi i Yaegaki i *Sakusa* er *Take-haya-susano-wo-no-mikoto* og hans Hustru *Inadahime* samt deres Søn *Sa-ku-sa-no-mikoto* skrinlagte. Og disse er Guddommene for Bryllup og Elskov; — og ved deres Magt sammenloddess Skæbnerne lige fra Fødselstimen. Man skulde jo rigtignok synes det uforment og tidsspildende at gøre Pilgrimsrejser til deres Tempel for at opnaa noget, der forlængst er uigenkaldeligt bestemt. Men i hvilket Land falder vel religiøs Praksis og Teologi sammen? — Lærde og Præster undfanger og opsætter Doktriner og Dogmer, men det gode Folk skaber selv Guderne, ganske som det passer for deres eget Hjertes Trang, og disse er ubetinget den bedste Slags Guder. Og desuden, betegner ikke Historien om *Susano-ô* *), at

*) *Susano-ô*, den fremstormende, mandlige Guddom er Broder til Solgudinden.

en Skæbne havde noget særligt at gøre med ham? — han blev jo øjeblikkelig forelsket i den „vidunderlige Inada Prinsesse“ saaledes som der staar i Kojiki*):

„Da steg Take-haya-susa-no-wo-no-mikoto ned paa et Sted, der hedder Tori-kami, ved Floden Hi's øvre Løb i Landet Idzumo. Og i samme Øjeblik kom en Spisepind flydende ned ad Floden. Saa tænkte Guden, at der maatte være Folk ved Flodens Udspring, og gik op for at se dem. Og han fandt en gammel Mand og en gammel Kvinde, og de havde en ung Pige imellem sig, og de græd. Da værdigedes han at spørge: »Hvem er I?« Og den gamle Mand svarede og sagde: »Jeg er en jordisk Guddom, Søn af Guden Oho-yama-tsu-mi-no-Kami. Man kalder mig Ashi-nodzu-chi; men min Datter hedder Kushi-Inada-hime.« Og han vedblev: »Hvad er Aarsagen til Eders Graad?« Den gamle Mand gav til Svar: »Jeg havde tilforn otte unge Døtre. Men Koshi's ottehovede Slange kom syv Aar i Træk og opaad hver Gang en af dem; og da det nu er paa den Tid, den plejer at komme, saa græder vi.« Da spurgte han ham: »Hvorledes ser den ud?« Den gamle Mand svarede og sagde: »Dens Øjne er som Rubiner, og dens Legeme har otte Hoveder og otte Haler. Mos gror der paa dens Krop, Sugi- og Hinoki-Træer har slaaet Rødder i den. Dens Længde strækker sig over otte Dale og otte Høje, og hvis man faar Øje paa dens Vom, da er den altid blodig og opsvulmet.« Da sagde Take-haya-susa-no-wo-no-mikoto til den gamle Mand: »Hvis dette er Din Datter, vil Du saa give mig hende?« Han svarede: »Med Ærefrygt; men jeg kender ikke Dit ophøjede Navn!« Da svarede han atter: »Jeg er Amaterasu**) oho-mi Kami's ældre Broder. Men nu er jeg kommen ned fra Himlen!« Da svarede de jordiske Guddomme Ashi-nadzu-chi og Te-nadzu-chi: »Om dette er saa, giver vi hende til Dig med Ærefrygt!« Saa forvandlede Take-haya-susa-no-wo-no-mikoto hende til en Kam med

*) Japans først skrevne Mytologi og Historie fra Aar 712.

**) Ogsaa kaldet: Amaterasu-Omi-Kami 3: Solgudinden. Om hendes Fødsel samt Broderens, Maanens Gud, se: „Fra Morgenrødens Rige“, Side 3—4. Denne Broder er imidlertid ikke Maanens Gud, men en anden Søn af Izanagi, der sprang ud af Gudens Næse. Ved sin voldsomme Karakter gjorde han Søsteren megen Fortræd; saa megen, at hun tilsidst gemte sig i en Klippehule og kun med megen Besvær blev lokket frem igen.

tætte Tænder, som han stak ind i sin fyldige Haarknude, og han sagde derpaa til Ashi-nadzu-chi og Te-nadzu-chi: „Bryg mig noget Vin af ottedobbelt Styrke. Sæt et stort Hegn heromkring, og gør otte Porte i Hegnet; lav en stor Forhøjning uden for hver Port, og sæt paa hver Forhøjning et Bryggerkar; gyd saa i hvert Kar den ottedobbelt-stærke Vin, og vent saa!“. Medens de nu ventede efter at have forberedt alt, saaledes som det var blevet dem paabudt, kom den ottelhovede Slange, stak et Hoved i hvert Bryggerkar og drak Vinen. Men straks blev den betyngtet af Vinen og lagde Hovederne ned og sov. Da drog Take-haya-susa-no-wo-no-mikoto sit tidobbelt store Sværd, hvormed han havde omgjordet sine ophøjede Lænder og huggede Slangen i Stykker, saa at Floden Hi's Strøm forvandlede til Blod.

Men Guden søgte sig en Plads ud, paa hvilken han kunde bygge et Palads. Medens Take-haya-susa-no-wo-no-mikoto byggede sit Slot, rejste Skyer sig op derfra. Han digtede da en ophøjet Sang: „Otte Skyer hæve sig op. Idzumo's *) ottedobbelte Hegn skal blive et ottedobbelt Hegn for Mand og Hustru at bo i. O! — det ottedobbelte Hegn!“.

Templet Yaegaki har laant sit Navn fra den ophøjede Sang: „*Ya-he-ga-ki*“, og det betegner derfor: „Det ottedobbelte Hegns Tempel“. Og fordums Fortolkere af hellige Bøger har sagt, at *Idzumo* betyder: „Skyernes Ophav“, hvilket Navn ogsaa er taget fra Gudens Sang.

II

Sakusa, den By, i hvilken Templet Yaegaki staar, er næppe mer end en Ri**) fra Matsué***). Men for at komme derhen, maa man følge slyngede

*) „Idzumo“ hedder nu „Izumo“.

**) En Ri er fem Ottendedel Mil (dansk).

***) Matsué er Hovedstaden i Izumo og ligger ved Havet.

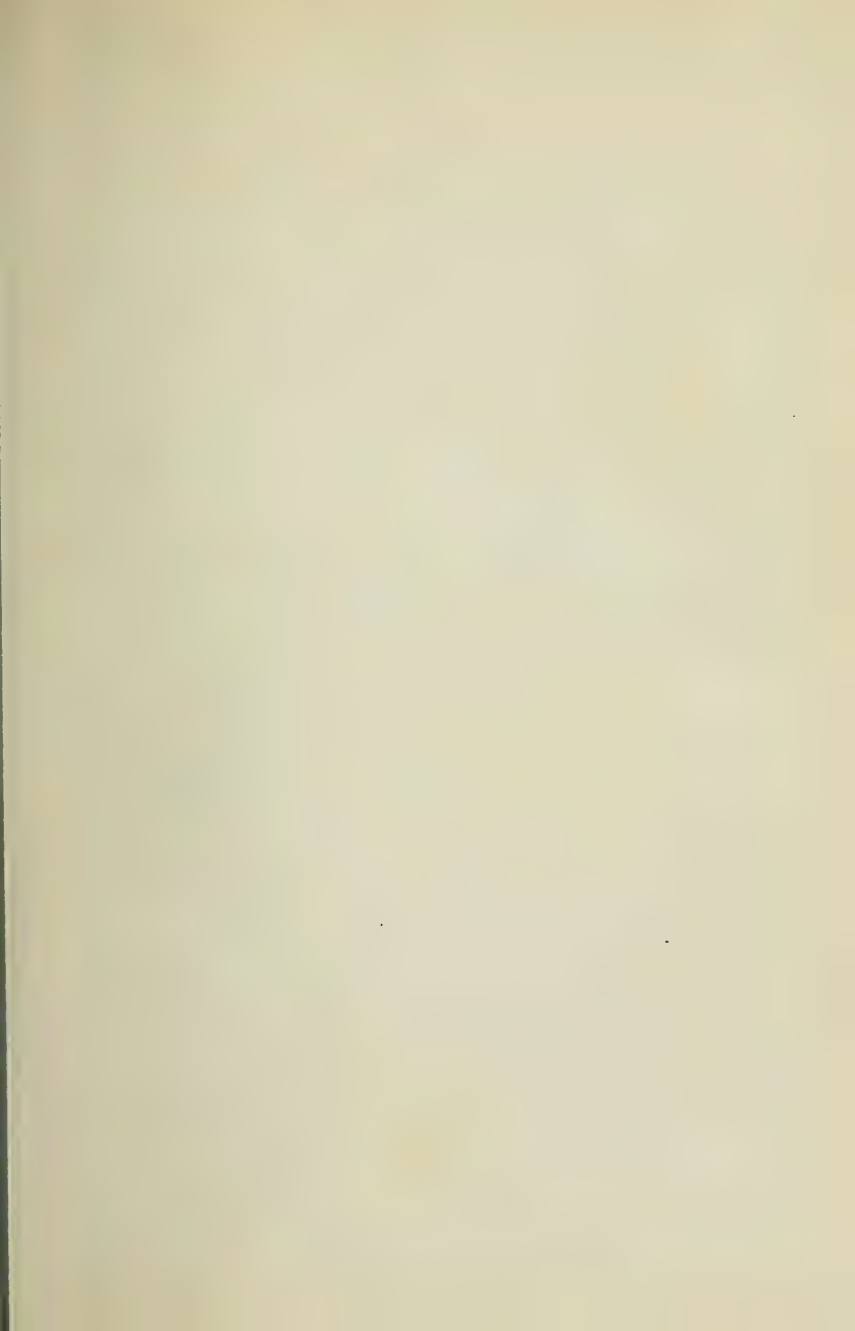
Fodstier, altfor ujævne og stigende for en Kuruma*), og af de tre Veje er netop den længste og stejleste den mest interessante. Den skraaner op gennem Bambus-Lunde og Urskove og snor sig derpaa forbi Ris- og Bygmarker, Indigo-Plantninger og Ginseng, hvorved Landskabet stedse bliver skønt og forunderligt. Og der er mange berømte Shinto-Templer, man kan besøge paa Vejen, saadanne som Take-uchi-jinja, der er helliget Kejserinde Jingo's**) ærværdige Minister, hvem Mændene beder om Helbred og en lang Levetid, og der er Manai-jinja indviet til Izanagi***), Gudernes Moder, hvor man ser de underlige Billeder af Verdens første Forældre, og Oba-no-miya, hvor Izanami er stedet til Hvile. Det kaldes ogsaa Kamo-shi-jinja, som betyder „Gudens Sjæl“.

I Gudens Sjæls Tempel gemmes mange sære Ting. Der er et mægtigt Risengryn, mer end én Tomme langt, som er bevaret fra Kamiyo's Periode, den Gang da Risen voksede saa høj som de højeste Træer og bar Frø, der var Guderne værdige; og der er en kæmpemæssig Toro, dannet af Klipper saa store, at man ikke forstaar, hvorledes det nogensinde er lykkedes at faa dem sat op paa hinanden; og der er Oba's Musik-Stene, der kime som

*) Kuruma 〇: tohiulet Vogn, der trækkes af en Mand (Kuli).

**) Som erobrede Korea Aar 200, efter hvad Kroniken paastaar.

***) Izanami og Izanagi. Gudernes Forældre, se: „Fra Morgen rødens Rige“ Side 3—4.

Izanami's og Izanagi's Fugl.

Kirkeklokker, naar man slaar paa dem. Sagnet fortæller, at de ikke kan føres bort uden til en vis Afstand; thi det siges, at den Gang Daimyo'en i Matsudaira befalede, at en af dem skulde føres til hans Slot i Matsué, blev Stenen af sig selv saaa tung, at et Tusinde Mand ikke kunde slæbe den længer end til Odashi Bro. Saa maatte den blive liggende dér foran Broen, og der ligger den den Dag i Dag nedsænket i Jorden.

Og rundt omkring Oba vil man altid kunne faa Øje paa mange Sekirei eller Vipstjerter, Fugle, som er Izanami og Izanagi helligede — thi en Legende fortæller, at af Sekirei'en lærte Guderne Elskovens Kunst. Og Ingen, ikke en Gang den gerrigste Landmand, vilde nogensinde fortrædige eller skræmme disse Fugle, saa de frygter ikke Befolkningen i Oba og heller ikke Fugleskræmmerne paa Marken.

III

Sakura bestaar af en lille Samling Bondehuse foran et Tempel, der ligger i Udkanten af en Skov. Det er Yaegaki's Tempel. Fodstiens flade Stene forsvinder i Gaardens Brolægning, netop foran dens høje Tori*). Mellem Tori'en og den indre Gaard, som man kommer til gennem en kinesisk Port,

*) En Tori er en Port, der plejer at staa foran Shinto-Templer en Toro derimod er en staaende Lanterne.

vokser nogle mægtige Træer, og man faar Øje paa besynderlige Monumenter. Paa hver Side af den store Port er et Alter-Rum, gemt bag tunge Træ-Gittere, og i disse to Rum staar to barske Figurer, fuldt rustede med Buen i Haand og Pilekogger paa Ryggen. Det er to Zuijin: Gudernes hemmelighedsfulde Tjenere og Vogtere af Porten. Næsten uden for alle Shintotemplerne i Izumo holder disse Zuijin en uhyggelig Vagt. Formodentlig er de af buddhistisk Oprindelse; men de har tilegnet sig en Shinto-Historie og Shinto-Navne.

Foran Porten tilvenstre staar et Stenmonument, i hvilket der er indhugget med kinesiske Skrifttegn et Digt i Hokku eller Vers paa sytten Stavelser. Det er digtet af Chô-un og lyder saaledes: „Hvor Efteraarets døde Blade sammenhober sig højt, dér er det hellige Sted paa Højene, hvor Guderne bor!“ Nærved er en Sten-Lanterne og Sten-Løver samt Monumenter for de Guder, der beskytter Jorden. Og en Statue i Sten af en Ræv sidder foran det Sted, hvor Navnet paa „Den ophøjede Aand for Føden“ er hugget ind.

Næst Kitzuki er dette det berømteste Tempel i Izumo. Hovedaltret — der er indviet til Susano-ô*), Inadahime og deres Søn, hvis Navn er det samme som den lille Landsbys: Sakusa — er paa alle Sider omgivet af forskellige mindre Altre. I et af disse

*) Den sædvanlige Forkortelse af Gudens Navn.

formodes det, at Inadahimes Faders Aand bor, i et andet huses hendes Moders. Der er ogsaa et lille Alter for Solgudinden. Men disse Altre har intet mærkbart. Derimod frembyder Hovedtemplet Ting af sjelden Interesse.

Paa de graa, vejrbidte Gittere for Altrets Døre hænger Hundreder og Hundreder af hvide, bløde Papirstrimler, sammenknyttede i Bundter; der er intet skrevet paa dem, skønt hver af dem forestiller et Hjertes Ønske og en glødende Bøn. Thi aldrig er Bønnen saa brændende som Kærlighedens. Der hænger ogsaa mange smaa Bambusstykker, snittede af lige under Leddet, saa at de danner Vand-Beholdere; disse er sammenbundne parvis med en lille Straasnor, som samtidig tjener til at fæste dem paa Gitteret. De er fulde af Søvand, som er bragt hid langvejs fra. Og i Flæng med det hvide Virvar af sammenbundtede Papirstrimler hænger der fra Gitteret mange Fletninger af unge Pigers Haar — Kærligheds-Offre; ogsaa er der bragt Gaver af Søtang, saa finttrevlet og saa sol-tørret, at man i en lille Afstand knap kan skelne dem fra de lange, afskaarne Fletninger. Dørenes Træværk samt Gitterne er baade under og imellem de ophængte Offre dækkede med skrevne eller udskaarne Skrifttegn: Pilgrimmenes Navne. Og min Ledsager læste for mig et velkendt Navn — en japansk Vens.

Hvis man tør bedømme de til de venlige Shinto Guder opsendte Bønners Virkekraft efter de Vidnes-

byrd, som de Bønfaldende afgiver, tror jeg sikkert, at min Ven har god Grund til at haabe. Rundt omkring Altrets Fod staar en Mængde Papir-Flag af underlig Form opklæbete paa Bambuspinde, som er stukne ned i Jorden. Hvert af disse smaa Bannere er et Sejrstegn — Bevis paa en Elskers Taknemmelighed. Man vil finde saadanne smaa Flag ved næsten alle Izumo's Shinto-Templer. Ved Kitzuki kan de ikke engang tælles; — de er talløse som Snefnuggene i en Vinterstorm!

Men der er ogsaa noget andet, som findes ved de fleste Miya'er i Izumo; — en Æske med smaa Bambuspinde, der er fastgjort til en Bjælke foran Døren. Tæller man Pindene, vil man finde, at der nøjagtigt er et Tusinde. Det er et Tælleapparat for Pilgrimme, som har gjort Guderne den Ed at udføre et *Sendo-mairi**), hvilket vil sige at besøge Templet et Tusinde Gange. Dette er imidlertid saa svært at gøre, at travle, men gudfrygtige Mænd gør et Slags Kompromis med Guderne paa følgende Maade: De gaar fra Altret ud af Templet og en halv Alen uden for Porten og tilbage igen til Altret et Tusinde Gange — alt paa én Dag, og samtidigt holder de Regnskab ved Hjælp af Bambusvindene.

Der er endnu en berømt Ting, som vi maa se, inden vi besøger den indviede Lund bag ved Templet, og det er den hellige „Tama-tsubaki“ eller

*) Se Side 54—55.

„Det dyrebare Kamelliatræ“ ved Yaegaki. Det staar paa en af en Vold omgiven lille Høj i en Rismark nær ved Præstens Hus. Et Gærde er bleven bygget rundt om Træet, og Offerlamper af Sten staar foran det. Det er højt til Aars og har to Kroner og to Stammer, der paa Midten er sammenvoksede. Dets enestaaende Skikkelse og dets sjælden lange Levetid — en Egenskab, som det imidlertid har tilfælles med flere andre Kamelliatræer — foraarsager, at det bliver dyrket som Symbol paa uforgængelig, ægteskabelig Kærlighed, og man antager, at Træet beboes af den Kami, som laaner Øre til de Elskendes Bønner.

En underlig Overtro klæber imidlertid ved Kamelliaen; og ene dette hellige Træ i Yaegaki gør en Undtagelse fra den almindelige Spøgelseagtighed, som alle Træer af dets Art ellers er i Besiddelse af. Tsubaki-Træerne er nemlig Hekse-Træer, siges der: *De vandrer rundt om Natten*. Der var saaledes et i en Matsué Samurai's Have, som havde denne Vane i en saa høj Grad, at det maatte kappes. Men dengang, man huggede det om, vred det sine Arme og stønnede, og Blodet sprøjtede ud for hvert dræbende Slag af Øksen.

IV

Man kan købe mange Talismaner (Ofuda) og Tryllemidler (O-mamori) i Tempelpræsternes rumme-

lige Bolig. Paa det mest interessante Tryllemiddel er paaklæbet en Seddel, hvorpaa staar: „Izumo-Yaegaki-jinjo-en-musubi-on-hina“, som betyder: „Ophøjet Bryllup-frembringende „Hina“ fra Yaegakis Tempel i Izumo.“ Dette aflangt sammenfoldede Papir med de paaskrevne kinesiske Skrifttegn og Tempel-Seglet købes kun af Forelskede og menes at kunne udvirke den attraaede Forening. Inde i Papiret finder man to ganske smaa bitte Dukker (Hina), der forestiller et Ægtepar i antikt Kostume, — den lille bitte Hustru omslynget af den lille bitte Ægtemands langærmede Arm. Hvemsomhelst, der køber denne Mamori, har den Pligt at sende den tilbage til Templet, hvis han eller hun faar Lykke til at ægte den elskede Person. Tryllemidlet kan dog kun bevirke Foreningen; det er ikke ansvarligt for Følgerne af denne. Nej, den, som attraar vedvarende Kærlighed, maa købe en anden Mamori, hvorpaa er paaklæbet Navnet: „Ophøjet Kærligheds-Amulet fra Klenodiet: det forenede Kamelliatræ.“ Denne Relikvie vedligeholder en staaende Temperatur paa Følelsens Termometer; den indeholder kun et Blad af det førømtalte sammenvoksede Kamelliatræ.

Men vi vil nu begive os til den hellige Lund — „Okuno-in“, ogsaa kaldet: „Yaegaki's mystiske Skygger“.

V

Denne gamle Lund — hvis Løv er saa tæt, at naar man fra Solen kommer ind under dets Skygger, synes alt sort — er dannet af Cedre og Graner, hvoremellem Bambustræer skyder frem samt Tsu-baki*) og Sakaki, Shintoreligionens hellige og mystiske Træ. Dunkelheden skyldes hovedsagelig de mægtige Bambustræer. I næsten alle hellige Lunde staar der tykt med disse mellem Træerne, og deres fjederagtige Løv, der fylder hver Lysning ud mellem de tungere Stammer, holder Solen fuldstændigt ude. Endog i de Lunde, der udelukkende bestaar af Bambustræer, hersker altid et dybt Tasmørke.

Efterhaanden som Øjet bliver vant til denne grønne Skumring, skimtes en Fodsti mellem Træerne, en Sti, der helt er dækket med Mos, fløjlsagtigt, blødt, og af den skønneste grønne Farve. I tidligere Tider, da det blev forlangt, at alle Pilgrimme skulde aftage deres Fodtøj, inden de betraadte den hellige Lund, var dette naturlige Tæppe spredt som en Gave til den Mødige. Det næste, man bemærker, er, at mange af de store Træstammer er bedækkede med tykke Sivmaatter, der naar op til en Højde af syv eller otte Fod fra Jorden, og at der er revet Hul i nogle af Maatterne.

*) Kamellia'er er i Japan ofte store Træer med høje Stammer.

Alle Lundens Kæmper er hellige, og Maatterne er bundne om dem for at hindre Pilgrimmene i at afskrælle Barken, som formodes at besidde mirakuløse Egenskaber. Men mange, som er mere ivrige end ærlige, har ikke taget i Betænkning at rive Dækket af for at naa ind til Barken. Den tredie Mærkelighed, man faar Øje paa, er, at de store Bambustræers Stammer er bedækkede med Navneziffre — med Elskeres Ønsker og Pigers Navne. Der eksisterer i hele Planteverdenen intet saa udmærket til at skrive sin Elskedes Navn paa som et Bambustræs blanke Bark; hvert Bogstav, hvor flygtigt det end straks er tegnet, vokser og mørknes med Barkens Vækst og svinder aldrig bort.

Den med højt Mos begroede Sti skraaner ned til en lille Dam, der saa at sige danner Lundens Hjerte, — en Dam, der er berømt i hele Izumo's Land. Her findes mange *Imori* eller Salamandre, omtrent fem Tommer lange, med røde Buge. Her er ogsaa Skyggen dybest, og Bambusstammerne stærkest tatoverede med Pigenavne. Kødet af den hellige Dams Salamandre antages at være i Besiddelse af visse kærlighedsvækkende Egenskaber, ja, Asken af de brændte Dyr anvendtes forud som Elskovs-Pulvere. Der er en lille japansk Sang, som hentyder til denne Praksis:

„Da Salamanderen blev spurgt, om der var noget andet Elskovs-Tryllemiddel, svarede den

„Kun dette!“ og dannede en Ring med to af sine Tæer. Tegnet betød Penge!“

Vandet er meget klart, og man faar let Øje paa mange af disse Salamandre. Det er da Brug blandt de Elskende at lave en lille Papirbaad, lægge en Rin deri, støde Baaden ud paa Vandet og iagttage den. Saa snart som Papiret bliver vaadt, og Vandet trænger ind, gaar Baaden til Bunds paa Grund af Kobbermyntens Vægt, og igennem det klare Vand ser man den ganske tydeligt. Hvis Salamanderen nærmer sig Pengestykket og rører ved det, tror de Elskende deres Lykke sikret ved Gudernes Velvillie; men dersom Dyrene ikke kommer den nær, er det et ulykkespaaende Varsel. Jeg saa en stakkels, lille Papirbaad, der slet ikke kunde synke; den flød bare over til den anden utilgængelige Side af Dammen, hvor Træerne rejser sig lige fra Vandets Kant som en sammenhængende Væg af Træstammer, og der blev den fanget i de nedhængende Grene. Den Elskende, som satte den ud, har sikkert forladt Stedet med Sorg i Hjertet.

Tæt ved Dammen, nær ved Fodstiens Munding, staar mange Kamelliabuske, hvis Grenspidser er bundne parvis sammen med Strimler af hvidt Papir. Dette er Varsels-Buskene. Den virkelig Forelskede maa være i Stand til at bøje to Grene mod hinanden og holde dem sammen med den ene Haands Fingre, med hvilke han ogsaa samtidig maa binde Papiret fast om dem. At kunne gøre

dette, bringer Lykke. Papirstrimlerne er ubeskrevne.

Men der er Skrift nok paa Bambustræerne til at holde Opmærksomheden fængslet mængden en Time, og det til Trods for Mosquitoerne. De fleste af Navnene er *Yobina*, — det vil sige smukke Pige-navne; men der findes ogsaa Mandsnavne — *Jitsumyo**); og underligt nok staar aldrig en Piges og en Mands Navn sammen. At dømme efter alle disse skrevne Vidnesbyrd, er Elskende i Japan — eller i det mindste i Izumo — endnu mere hemmelighedsfulde, end man er det hos os. Den forelskede Yngling skriver aldrig sit eget Jitsumyo og sin Elskedes *Yobina* sammen, og Familienavnet eller *Myoji* vover han sjældent at indridse. Skriver han sit eget Navn, nøjes han med at hviske sin Elskedes til Guderne og til Bambustræerne. Dersom han skærer hendes *Yobina* i Barken, sætter han i Stedet for sit eget Navn kun en svag Antydning af sin Tilværelse eller sin Alder, som i dette rørende Tilfælde:

„At det maa blive mig forundt at ægte Takaki-Toki, derom beder jeg ydmygt.

En Yngling paa atten Aar.“

Unge Piger vover naturligvis ikke at skrive deres Elskedes Navn. Men der er mange *Geimyo*

*) I Japan har man ikke mindre end elleve Slags Navne. *Jitsumyo* svarer til Døbenavnet.

eller Tilnavne, Navne, der er antagne af de farlige Geisha'er, der dyrker „Den gyldne Killing“, som er indridsede af deres egne smaa Personer. Der er „Lykkelige Daggy“ og „Velsignet Kærlighed“; der er: „Blomsterbarnet“ og „Glade Solopgang“, og der er: „Velsignelsens Blomst“ og „Tusindaarsliv som Storkens“. Ofte maa den Mand forbande den Dag, han blev født, han, som bliver forelsket i „Lykkelige Daggy“; tredobbelt ulykkelig han, som daares af „Velsignelsens Blomst“. Vê ham, der sætter sin Lid til „Blomsterbarnet“, og mer end én Gang skal han ønske sig død, hvis Hjerte er besnæret af „Tusindaarsliv som Storkens“. Og her ser jeg, at en har indskrevet sin Alder, sine tre og tyve Aar; det er ham, som er bleven forelsket i Wakagusa, hvis Navn betyder: „Foraarets spæde Græs“. Der er kun én endnu større Ulykke for Dig, min unge Ven, end den at elske Wakagusa, — og det er, om det skulde hænde, at *hun* blev forelsket i *Dig*. Thi da vilde I begge to komme til at skrive nogle rørende Breve til Eders Venner og saa drikke Døden og drage bort i hinandens Arme, idet I fremmumlede Eders Fortrøstning til Hvilen i den samme Lotusblomst i Paradiset. Nej! Bed Guderne, at de heller spreder den Fortryllelse, der er over Dig:

*Tag den ikke i Din Haand,
Gengebana'ens skønne Blomst!*

*Thi den er kun skøn at skue,
Naar den vokser frit paa Marken *).*

Her er en Forelskets Indskrift — — paa Engelsk!
Hvem er dog saa taabelig at tro, at Guderne kan forstaa Engelsk? En eller anden Student formodentlig, der af pure Skyhed har indristet sin Sjæls Hemmelighed i dette fremmede Tungemaal, og ikke drømmer om, at en Fremmeds Øje engang kommer til at se det. „Jeg elsker Dig, Haru!“ Ikke én Gang, men fire — nej, fem Gange! Bedende — i denne ærværdige Lund, i dette Fortidens Izumo-Land — til den ældste af alle Guderne, og paa Engelsk! — Ja, sandelig, selv den frygtsomste Kærlighed trækker store Veksler paa Gudernes Overbærenhed! Og stor maa den virkelig være, Take-haya-susa-no-wo-no-mikoto's Taalmod — eller er maaske det tidobbelt mægtige Sværd, hvormed han har omgjordet sine ophøjede Lænder, rustet fast i Balgen?

*) Te mi toru na,
Yahari, no ni oke
Gengebana.

Furisodè Kwaji.

Da jeg for kort Tid siden gik igennem en lille Gade, som hovedsagelig bebos af Handlende, der sælger gamle Sager, lagde jeg Mærke til en Furisodé eller en langærmet Klædning af rig Purpurfarve, der hang foran en af Butikerne. Det var en af den Slags Klædninger, der fordum bares af de fornemme Damer i Tokugawaernes Tid. Jeg standsede for at betragte de fem Vaabenmærker paa den; og i samme Øjeblik stod for min Erindring en Legende om en lignende Klædning, der sagdes at have forarsaget Yeddos Ødelæggelse.

For næsten to Hundrede og halvtredsindstyve Aar siden hændte det, at Datteren af en rig Købmand i Shogunens By, medens hun overværede en Tempelfest, i Mængden lagde Mærke til en ung Samurai af overordentlig Skønhed — og straks blev hun forelsket i ham. Uheldigvis forsvandt han i Trængslen, før hun gennem sine Ledsagere kunde faa at vide, hvem han var, eller hvorfra han var kommen. Men hans Billede var dybt indprentet i hendes Erin-

dring — endog mindedes hun den mindste Enkelt-hed af hans Dragt. Festdragten, som i hine Dage blev baaren af Samurai-Ynglinge, var neppe mindre pragtfuld end de unge Pigers; og den smukke Fremmedes Over-Klædning forekom den forelskede Pige vidunderlig skøn. Hun fik da den Tanke, at hun ved at bære en Dragt af samme Snit og Farve, samt med det samme Vaabenmærke, maaske ved en senere Lejlighed kunde tildrage sig hans Opmærksomhed.

Følgelig lod hun sig sy en Klædning med meget lange Ærmer, saaledes som Moden i den Periode fordrede det. Hun bar den, hver Gang hun gik ud, og naar hun kom hjem, hængte hun den op i sit Værelse og forsøgte at tænke sig den navnløse Elskedes Skikkelse i den. Undertiden kunde hun tilbringe hele Timer foran den, snart drømmende og snart grædende. Og hun anraabte Guderne og Buddha om, at hun maatte vinde den unge Mands Kærlighed, idet hun ofte gentog den Paakaldelse, der benyttes saa meget af Nichiren-Sekten: „Namu myô hô renge kyô!“

Men hun gensaa aldrig hin Yngling; og hun hentæredes af Længsel efter ham og blev syg og døde og blev begravet. Efter hendes Ligfærd blev den langærmede Klædning, som hun havde skattet saa højt, skænket til det buddhistiske Tempel, til hvis Sogn hendes Familie hørte; thi det var en

gammel Skik saaledes at uddele en Afdøds Klædningsstykker.

Men Præsten var saa heldig at faa denne Dragt solgt for en meget høj Pris; thi Silken var kostbar og bar intet Spor af de Taarer, der var faldne paa den. Den blev købt af en ung Pige, der var jævnaldrende med den Døde. Blot én Dag bar hun den. Saa blev hun syg og begyndte at te sig saa sælsomt, — hun græd og raabte, at Skyggebilledet af en skøn Yngling fulgte hende Dag og Nat, og at hun af Kærlighed til ham ikke kunde leve. Og efter en liden Stund døde hun; men den langærmede Klædning blev for anden Gang skænket til Templet.

Atter solgte Præsten den, og atter blev den købt af en ung Pige, som bar den kun en eneste Gang. Da sygnede ogsaa hun hen og fantaserede om en skøn Skygge; og hun døde og kom i Jorden. Og Klædningen blev for tredie Gang given til Templet; men Præsten undredes og begyndte at faa Mistanke.

Ikke destomindre vovede han atter at sælge den ulykkebringende Klædning. Endnu engang blev den købt af en ung Pige, og atter blev den baaren; men ogsaa hun tæredes hen og døde. Og Klædningen blev for fjerde Gang given til Templet.

Da følte Præsten, at en ond Skæbne var paa Spil; og han sagde til sine Akolyter, at de skulde tænde et Baal i Tempelgaarden og brænde Klædningen.

Saa gjorde de Ild og kastede Klædningen der-

paa. Men da Silken begyndte at knitre, viste der sig pludselig paa den en blændende Flamme-Skrift — Tegnene for Paakaldelsen: „Namu myô hô renga kyô“ — og disse sprang op paa Tempeltaget som store Gnister, det ene efter det andet; og der gik Ild i Templet.

Gløder fra den brændende Helligdom faldt ned paa Nabotagene, og hele Gaden stod snart i Luer. I det samme rejste der sig en Storm, som blæste Ødelæggelsen ned ad de andre Gader; og Flamme-havet bredte sig fra Gade til Gade, fra Sogn til Sogn, indtil næsten hele Byen var fortæret af Ilden. Den Ulykke, som hændte paa den ottende Dag i den første Maane i det første Aar af Meiréki (1655) mindes endnu i Tokyo som: „Furisodé Kwaji“, — den langærmede Klædnings store Brand.

*Et Spørgsmaal
i Zen-Teksten.*

I

Min Ven aabnede et tyndt Bind af den vidunderlige Tekst, som ved første Øjekast udviser den buddhistiske Stempelskærers Udholdenhed i Arbejdet. Bevægelige kinesiske Typer kan være meget nyttige, men det højeste, de naaar til, er dog hæsligt i Sammenligning med Skønheden af det gamle japanske Tryk.

„Jeg har en mærkelig Fortælling til Eder,“ sagde han.

„Japansk?“ spurgte jeg.

„Nej, kinesisk.“

„Fra hvilken Bog?“

„Efter japansk Udtale af Titlens kinesiske Skrifttegn kaldes den: „*Mu-Mon-Kwan*“, hvilket betyder: „Skranken uden Port“. Det er en af de Bøger, der især studeres af Zen-Sekten eller Dhyana's Sekt. Der er den Særegenhed ved Dhyana-Teksterne, at de ingen Forklaring giver, og denne er et godt Eksempel herpaa. De giver blot Tankerne. Spørgs-

maalet stilles, men Læseren maa selv udtænke Svaret. Han maa *udtænke* det, men ikke nedskrive det. I véd jo, at Dhyana repræsenterer den menneskelige Anstrengelse, der gennem Meditationen søger at naa hen til Tankezonar, der ligger hinsides al mundtligt Udtryk; og enhver Tanke, der engang er bleven indsnævret i Ordformen, taber sit Dhyana-Særkende. Nu vel, denne Fortælling er efter al Rimelighed sand; men den er kun benyttet som et Dhyana-Spørgsmaal. Der gives tre forskellige Versioner af den, og jeg kan give Eder det væsentlige af dem alle.

II

Pigen Ts'ing's Historie, som den er fortalt i „Lui-shwo-li-bwan-ki“ og kommenteret i Wu-mu-kwan (af Japaneserne kaldet Mu-mon-Kwan), hvilket er en af Zen-Sektens Bøger.

Der levede i Han-yang en Mand ved Navn Chang-Kien, hvis lille Datter, Ts'ing, var uforlignelig skøn. Han havde ogsaa en Brodersøn, der hed Wang-Chau, som var en meget smuk Dreng, Børnene legede sammen og holdt af hinanden. En Dag sagde Kien spøgende til sin Brodersøn: „Engang i Tiden vil jeg gifte Dig og min lille Datter sammen!“ Begge Børnene opfattede disse Ord, og de mente saaledes, at de var trolovede.

Da Ts'ing voksede op, udbad en Mand af Rang

sig hende til Ægte, og hendes Fader bestemte sig til at indvillige i Frierens Begæring; men Ts'ing blev saare forskrækket over denne Bestemmelse. Chau derimod blev meget vred og saa bedrøvet, at han besluttede sig til at forlade sit Hjem og vandre ud til en anden Provins. Næste Dag fik han en Baad lavet i Stand til sin Rejse, og efter Solnedgang begav han sig — uden at sige Farvel til nogen — op ad Floden. Men midt om Natten for han sammen ved at høre en Stemme, der kaldte paa ham: „Vent! — det er mig!“ Og han saa en Pige komme løbende langs Bredden hen imod Baaden. Det var Ts'ing.

Chau blev uudsigelig glad. Hun sprang ned i Baaden, og de Elskende fandt Vej sammen til Chuh's Provins.

Her levede de lykkeligt i seks Aar; og de fik to Børn. Men Ts'ing kunde ikke glemme sine Forældre og længtes ofte efter at gense dem. Tilsidst sagde hun til sin Ægtefælle: „Fordi jeg i tidligere Tider ikke kunde udholde at bryde det Løfte, der var givet Dig, løb jeg bort med Dig og forlod mine Forældre — skønt jeg vidste, at jeg skyldte dem al mulig Ærefrygt og Kærlighed. Mon det nu ikke vilde være rigtigt at forsøge paa at opnaa deres Tilgivelse?“ — „Sørg ikke derover“, sagde Chau, „vi vil rejse hen og se dem!“ Straks gav han Ordre til, at en Baad skulde sættes i Stand, og faa Dage

efter vendte han med sin Hustru tilbage til Han-yang.

Ifølge hvad der er Skik og Brug i slige Tilfælde, gik Ægtemanden først til Kien's Hus, idet han lod Ts'ing blive alene tilbage i Baaden. Kien bød sin Brodersøn et hjerteligt Velkommen med alle Tegn paa Glæde og sagde:

„Hvor jeg dog har længtes efter at se Dig! Jeg var ofte saa bange, at der skulde være tilstødt Dig noget!“

Chau svarede ærbødigt:

„Jeg rødmer over den ufortjente Godhed, I viser mig. Det er for at bede om Eders Tilgivelse, at jeg er kommen.“

Men Kien syntes ikke at forstaa, hvad han mente, og spurgte: „Hvad er det, I sigter til?“

„Jeg frygtede,“ svarede Chau, „at I var vred, fordi jeg i sin Tid løb bort med Ts'ing. Jeg tog hende med mig til Chuh's Provins.“

„Hvilken Ts'ing mener Du?“ spurgte Kien.

„Eders Datter Ts'ing,“ svarede Chau, der begyndte at fatte Mistanke om, at hans Svigerfader havde noget ondt i Sinde.

„Hvem er det, Du taler om,“ raabte Kien i største Forbavselse. „Min Datter Ts'ing har været syg og ligget til Sengs i alle disse Aar, — lige siden Du rejste bort.“

„Eders Datter Ts'ing,“ svarede Chau, der nu blev vred, „har ikke været syg. I seks Aar har hun

været min Hustru, og vi har to Børn; og begge er vi komne tilbage til dette Sted, ene for at forsøge paa at faa Eders Tilgivelse. Derfor beder jeg Eder, spot os ikke!“

Et Øjeblik betragtede de to Mænd hinanden i Tavshed. Da rejste Kien sig, og, idet han gav sin Brodersøn et Tegn, ledte han ham til et af de inderste Rum, hvor en syg Pige laa til Sengs. Og Chau saa til sin store Bestyrtelse Ts'ings Ansigt — dejligt, men forunderlig gennemsigtigt og blegt.

„Hun kan ikke tale,“ sagde den gamle Mand; „men hun forstaar alt.“ Og Kien sagde smaaleende til hende: „Chau fortæller mig, at Du løb bort med ham, og at Du har født ham to Børn.“

Den syge Pige saa paa Chau og smilede, men forblev tavs.

„Kom nu med mig ned til Floden,“ sagde den fortunlede Chau til sin Svigerfader; „thi jeg kan forsikre Eder om, at til Trods for, hvad jeg har set her i Huset, er Eders Datter Ts'ing i dette Øjeblik nede i min Baad.“

De gik da ned til Floden; og der stod virkelig den unge Hustru og ventede paa dem. Og da hun saa sin Fader, bøjede hun sig for ham og besvor ham om Tilgivelse.

Kien sagde til hende:

„Dersom I virkelig er min Datter, føler jeg kun Kærlighed til Eder. Men skønt I synes at være min

Datter, er der dog noget, som jeg ikke kan forstaa — kom med op til Huset!“

Saa vandrede de tre fremad mod Huset. Men da de nærmede sig det, saa de, at den syge Pige — som i flere Aar ikke havde forladt sin Seng — var i Færd med at gaa dem i Møde, og hun smilede til dem, som om hun var meget glad. Og de to Ts'ing'er nærmede sig hinanden. Men da — paa én Gang, Ingen kunde sige hvorledes — smeltede de pludselig sammen og blev til én Person, én Ts'ing — endnu skønnere end før og blomstrende uden Tegn til Sygdom eller Sorg.

Da sagde Kien til Chau:

„Lige siden den Dag, Du gik bort, var min Datter stum og den meste Tid som en, der har drukket Vin. Nu véd jeg, at hendes Sjæl har været borte.“

Og Ts'ing sagde selv:

„Jeg vidste i Sandhed ikke, at jeg var hjemme. Jeg saa Chau gaa bort i tavs Vrede; og samme Nat drømte jeg, at jeg løb efter hans Baad. — Men nu kan jeg ikke sige, hvilket Jeg, der var mit rigtige Jeg, — om det var det Jeg, som gik bort i Baaden eller det, som blev hjemme“.

III

„Det er hele Historien,“ bemærkede min Ven. „Men der er en Note desangaaende i Mu-mon-Kwan, som maaske vil interessere Eder; og denne Note

siger: „Zen-Sektens femte Patriark spurgte engang en Præst: „I det Tilfælde med Pigen Ts'ings Aands Udskillelse, hvilken var da den rette Ts'ing?“ Det er kun paa Grund af dette Spørgsmaal, at Historien er bleven fortalt i Bogen. Men Spørgsmaalet er ikke blevet besvaret. Forfatteren bemærker kun: „Dersom Du kan afgøre, hvilken der var den rigtige Ts'ing, saa har Du lært, at det, at gaa ud af et Hylster og ind i et andet, er kun som at slaa sig ned i et Værtshus. Men dersom Du endnu ikke har naaet til dette Trin af Oplysning, saa pas paa, at Du ikke vandrer om i Verden uden Maal; thi saa vil Du, naar Jord, Vand, Ild og Luft pludselig spredes, blive som en Krabbe med syv Hænder og otte Ben, der kastes i det kogende Vand. Og naar den Tid kommer, saa sig ikke, at Du aldrig har hørt tale om Tingen. — For Tingen —“

„Jeg bryder mig ikke om at høre om Tingen,“ afbrød jeg ham,“ heller ikke om Krabben med de syv Hænder og de otte Ben. Hvad jeg vil høre om, er om Klæderne.“

„Hvad for Klæder?“

„Den Gang de mødtes, maa de to Ts'ing'er jo have været forskelligt klædte — helt forskelligt endogsaa; thi den ene var Pige, den anden Hustru. Smeltede da ogsaa de to Skikkelsers Klæder sammen? — Lad os sige, at den ene havde en Silkeklædning og den anden en Bomuldsdragt, blev da disse til en Vævning af Silke og Bomuld? — Hvis vi antager,

at den ene bar et blaat Bælte og den anden et gult Bælte, blev da Resultatet et grønt Bælte? — Eller smuttede den ene Ts'ing simpelthen ud af sin Dragt og efterlod den paa Jorden, ligesom en Cikade kryber ud af sit Puppehylster?“

„Ingen af Teksterne siger noget om Klæderne,“ svarede min Ven, „saa jeg kan ikke sige Eder det. Men Sagen er aldeles intetsigende fra et buddhistisk Synspunkt. Det videnskabelige Spørgsmaal er Spørgsmaalet om Ts'ings Personlighed.“

„Og det er endnu ikke besvaret?“ spurgte jeg.

„Det besvares bedst ved ikke at besvares,“ svarede min Ven.

„Hvorledes det?“

„Fordi der gives intet saadant som Personlighed.“

I

Jeg er i Hakata, Bælte-Vævernes Stad — som er en meget stor By, med fantastiske, snævre Gader fulde af blændende Farver; og jeg standser ved Gudernes Bøns Gade, fordi der er et enormt Bronze-Hoved, Hovedet af en Buddha, der smiler til mig gennem Porten. Porten giver Adgang til et Tempel af Jôdô-Sekten, og Hovedet er skønt.

Men man ser kun Hovedet. Det, som bærer det oppe over Gaardens Brolægning, er skjult af Tusinder af Metalspejle, hobede op lige til Hagen af det store, drømmende Ansigt. En Plakat ved Siden af Porten forklarer Fænomenet. Spejlene er Kvinders Bidrag til Tilvejebringelsen af en kolossal, siddende Buddha-Figur paa fem og tredive Fods Højde, iberegnet den store Lotus, paa hvilken Guden tænkes at skulle tronsættes. Og det hele skal laves af Bronzspejle! Hundreder er alt benyttede til at støbe Hovedet; Tusinder vil gaa med, før Arbejdet bliver færdigt. Hvem vover at fastholde over for en saa-

dan Kendsgerning, at Buddhaismen er i Færd med at forsvinde?

Dog kan jeg ikke glæde mig over denne Udfoldelse af Gavmildhed, som, skønt den tilfredsstiller den kunstneriske Trang ved Løftet om en ædel Statue, dog snarere fylder en med Gru, naar man betænker den umaadelige Ødelæggelse, som Planen omfatter. Thi de japanske Metalspejle (der nu erstattes af skrækkelige Godtkøbsspejle fra Vestens Fabrikker) fortjener vel at kaldes skønne. Ingen, der er ubekendt med deres yndefulde Form, fatter det fortryllende i den orientalske Sammenligning mellem Maanen og Spejlet. Kun den ene Side er blank. Den anden er prydet med ophøjede Tegninger: Træer eller Blomster, Dyr eller Fugle, Insekter, Landskaber, Legender, Symboler paa „God-Lykke“ eller Gudeskikkelser. Saaledes er endogsaa de simpleste Spejle. Men der er mange Slags, og nogle af dem er lavede paa en underfuld Maade; det er dem, vi kalder: „magiske Spejle“, — fordi naar Refleksen af et af dem kastes paa en Skærm eller paa en Væg, saa viser der sig i selve Lyskiven *lysende Billeder af Tegningen paa Bagsiden*.

Om der er magiske Spejle i denne Hob af Bronze-Offre, kan jeg ikke sige; men der er sikkert mange skønne Ting. Og det er med Sorg i Sinde, at man beskuer alt dette vidunderlige og sælsomme Arbejde, som er bestemt til at forsvinde i Smeltediglen. Sandsynligvis vil Forarbejdelsen af Sølv-

og Bronze-Spejle inden et Decennium være ophørt for bestandig. Samlerne, der søger dem, vil da med andre Følelser end den blotte Bedrøvelse høre Historien om deres Skæbne.

Men dette er ikke den eneste sorgfyldte Tanke, man føler ved Synet af alle hine Hjemmenes Offre, som saaledes udsættes for Regn og Sol og Gadernes hvirvlende Støv. Sikkert har mangel rødmende Brud, leende Barn og smilende Moder spejlet sig i ikke faa af dem; — og mangt et stille Hjem Liv er tilvisse ofte blevet opfanget af den blanke Flade. Men en mere aandelig Værdi, end den blotte Erintring kan give, klæber ogsaa ved de japanske Spejle. Et gammelt Ordsprog siger: „Spejlet er Kvindens Sjæl“, — og det er ikke blot, som man kunde formode, i figurlig Betydning. Thi talløse Legender fortæller, at Spejlet føler hver Sorg, hver Glæde sammen med sin Herskerinde; og i sin Taagethed eller Klarhed aabenbarer det en hemmelighedsfuld Forstaaen af hver eneste af hendes Sindsbevægelser. Derfor anvendtes ogsaa ikke alene fordum, men ogsaa nu Spejlene i hine magiske Ritus, der menes at have Indflydelse paa Liv og Død; ja, de blev endog begravede med dem, hvem de tilhørte.

Og Skuet af alle disse irrede Bronzer skaber underlige Fantasier i Sindet om Rester af heden-gangne Sjæle. Det er endog vanskeligt at benægte, at der af alle de Bevægelser og Ansigter, som hine Spejle engang gengav, nu absolut intet skulde være

tilbage. Man kan ikke lade være at indbilde sig, at hvad der engang har eksisteret, maa vedblive at være et eller andet Sted; — — mon man ikke ved at nærme sig Spejlene ganske lydløst og pludselig at vende nogle af dem opad mod Lyset, vilde kunne være i Stand til at fange et Glimt af selve Fortiden i Færd med at udviskes og drage sig tilbage?

Endnu maa jeg bemærke, at den omtalte dybe Følelse ved Betragtningen af denne Udstilling blev særlig forstærket hos mig ved en Erindring, som Synet af et japansk Spejl altid kalder til Live — Erindringen om den gamle japanske Fortælling: *Matsuyama no Kagami*. Skønt fortalt paa den enkleste Maade og med de færrest mulige Ord kunde den vel nærmest sammenlignes med hine vidunderlige smaa Fortællinger af Goethe, hvis Indhold udvides ifølge Læserens Erfaringer og Opfattelsesevne. Der er mange Versioner af Sagnet, men ved Hjælp af følgende Skizze vil Læseren med Lethed selv kunne danne sig andre, der passer til det nittende Aarhundrede.

II

I ældgamle Dage levede der paa et Sted, der hed Matsuyama i Provinsen Echigo, en ung Samurai sammen med sin Hustru — men deres Navne er blevet helt glemte. De havde en lille Datter.

Engang gik Samurai'en til Yeddo — formodent-

lig som Vasal i Fyrsten af Echigo's Følge. Ved sin Hjemkomst medbragte han Gaver fra Hovedstaden: Kager, Sukkergodt og en Dukke til sin lille Pige, og til sin Hustru et Spejl af Sølv-Bronze. Den unge Moder syntes, at dette Spejl var en saare forunderlig Ting; thi det var det første Spejl, der nogensinde var blevet bragt til Matsuyama. Hun forstod ikke, hvad hun skulde bruge det til, og spurgte i barnlig Uskyld, hvis det smukke, smilende Ansigt var, som hun saa inde i det blanke Metal. Da hendes Ægtefælle leende svarede hende: „Det er jo Dit eget Ansigt! Hvor Du dog er dum!“ blev hun skamfuld og dristede sig ikke til at gøre flere Spørgsmaal, men skyndte sig at gemme Gaven bort; bestandigt tænkte hun dog, at det var en underlig, hemmelighedsfuld Ting. Og hun holdt det under Laas og Lukke i mange Aar, — Fortællingen siger ikke hvorfor. Maaske af den simple Grund, at i alle Verdens Lande gør Kærlighed endog den mindste Gave altfor hellig til at vises frem.

Men da hun laa paa sit Yderste, gav hun Spejlet til sin Datter, idet hun sagde: „Naar jeg er død, maa Du se i dette Spejl hver Morgen og hver Aften, og Du vil se mig. Vær ikke bedrøvet.“ — Og hun sov hen.

Hver Morgen og hver Aften saa nu den unge Pige i Spejlet, og hun vidste ikke, at Ansigtet derinde var hendes eget Billede, men hun tænkte, at

det var hendes kære Moder, hvem hun lignede meget. Saa talte hun til Skyggen, idet hun havde Følelsen af, eller hvad den japanske Original finere siger — „*havde Hjertet af*“ at møde sin Moder den ene Dag efter den anden; og hun skattede Spejlet højere end alt andet.

Tilsidst lagde Faderen Mærke til hendes Adfærd og tænkte, den var forunderlig, og han spurgte hende om Grunden dertil; — og saa fortalte hun ham alt. „Da“, siger den gamle japanske Fortæller, „tænkte han, at det var sørgeligt, og hans Øjne fordunkledes af Taarer“.

III

Saaledes lyder den gamle Fortælling.

Men var denne uskyldige Vildfarelse virkelig saa sørgelig, som den forekom Faderen? Eller var hendes Sindsbevægelse lige saa ørkesløs som min egen Sorg over alle hine Spejles Skæbne med alle deres Minder?

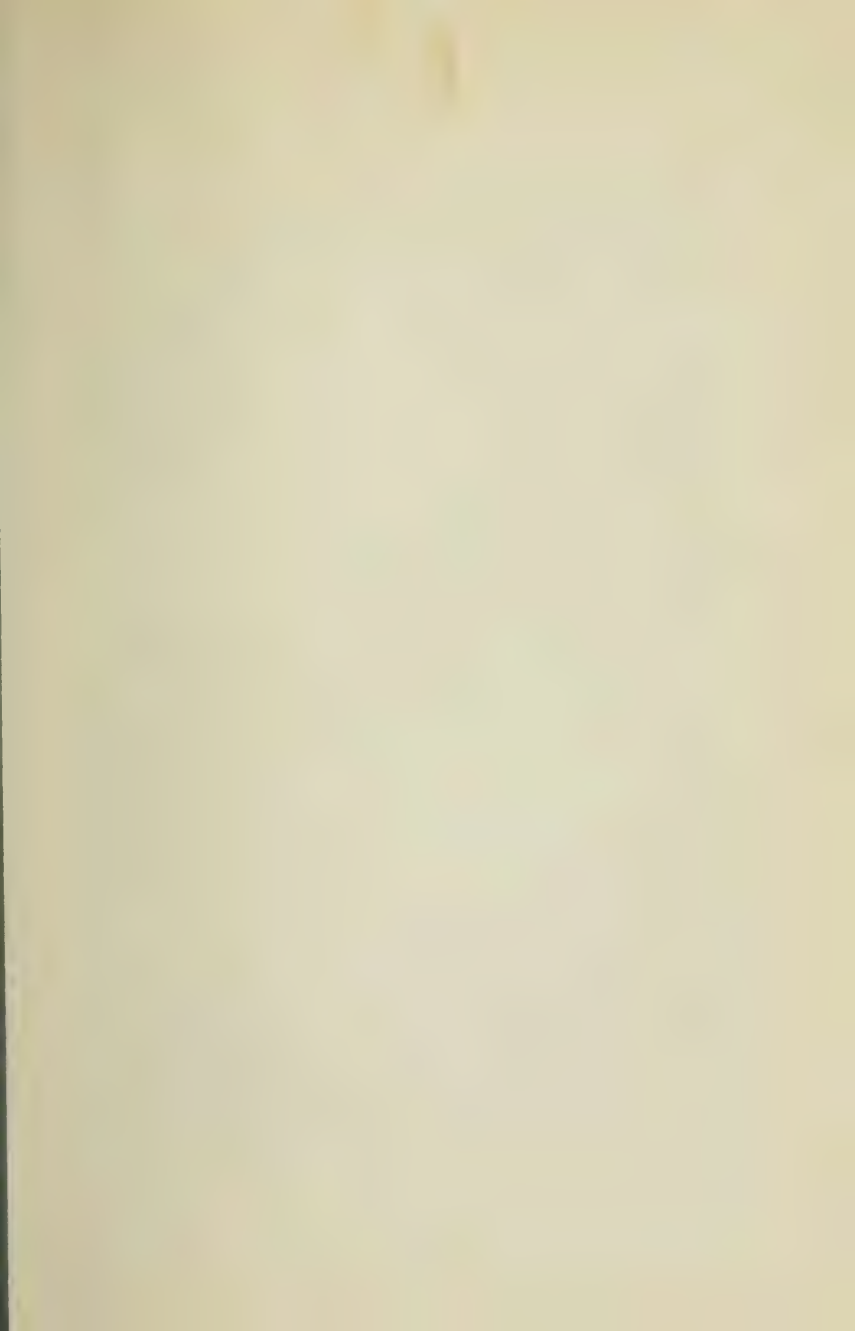
Jeg kan ikke lade være at tænke, at Pigens uskyldige Tanke var nærmere den evige Sandhed end Faderens Følelse. Thi i Verdensordenen er Nu'et en Afskygning af Fortiden, og Fremtiden maa blive Nu'ets Refleks. Vi er Alle Et ligesom Lyset, skønt de Vibrationer, hvoraf det bestaar, er unævnelige. Et er vi Alle, fordi Enhver er en Verden af

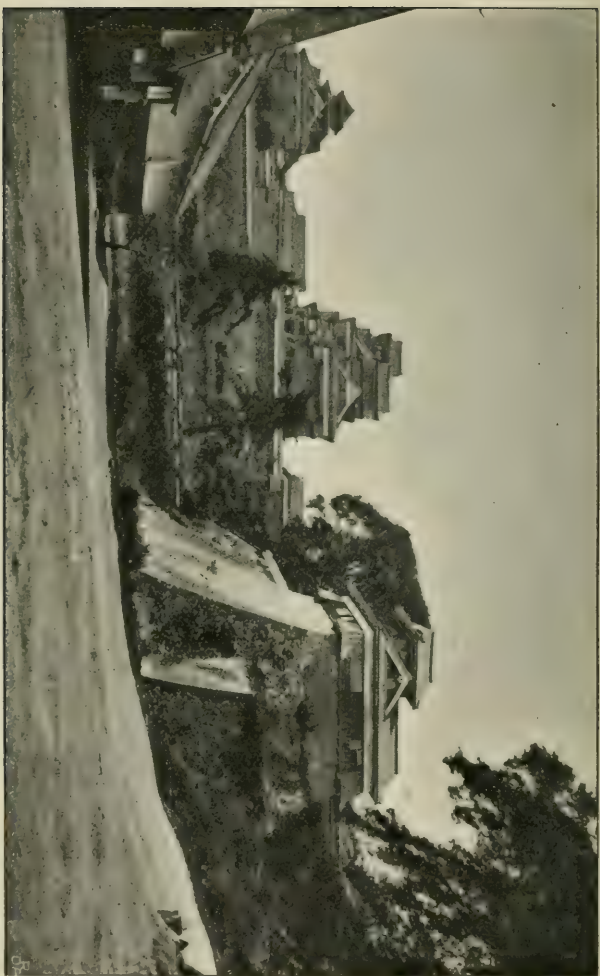
Aander*) Sikkert talte hin unge Pige til selve sin Moders Sjæl, medens hun saa den smukke Afskygning af sine egne unge Øjne og Læber, som hviskede Kærlighed!

Og med denne Tanke for Øje faar det underlige Skue i den gamle Tempelgaard en ny Betydning — bliver til Symbol paa et sublimt Haab. Enhver af os er i Sandhed et Spejl, der afspejler noget af Universet, alt imedens vi kaster en Afskygning af os selv paa hint Univers; og maaske det er Alles Skæbne at skulle sammensmeltes af hin skabende Mester, Døden, til en stor, ophøjet Enhed. Hvorledes et saa omfattende Værk skal gøres, vil muligvis kun hine kende, der kommer efter os. Vi fra Nutidens Vesten ved det ikke — vi drømmer kun. Men det gamle Østen tror. Her er det enkle Billede paa dets Tro. Alle Særformer maa tilsidst svinde for at blandes med hint Væsen, hvis Smil er uforanderlig Hvile, — hvis Kundskab er Uendelighedens Vision.

*) Hermed hentydes til vor Afstamning, hvorfra vi har taget aandelig Arv, der ligesom lever igen i os — til hvilken Tanke Lafe. Hearn i sine Skrifter ofte kommer tilbage.

FRA DET NYE JAPAN

Kumamoto's Festivity.

Et opfyldt Ønske.

„Da, naar Du forlader Legemet og fløver ud i den frie Æther, skal Du blive en Gud, udødelig og evig; — heller ikke skal Døden mere have noget Herredømme over Dig.“ — *De gyldne Digte.*

I

Gaderne var fulde af hvide Uniformer; Hornene kaldte, Artilleriet brummede. Japans Armée havde for tredie Gang i Historien underkuet Korea; og den kejserlige Krigserklæring mod Kina var blevet offentliggjort i Byens Aviser, trykt paa skarlagenrødt Papir. Hele Kejserrigets Militærmagt var paa Benene. Den første Reservelinie var blevet indkaldt, og Tropper strømmede ind i *Kumamoto*. Tusinder var indkvarterede hos Borgerne, thi Barakkerne, Værts-husene og Templerne kunde ikke rumme denne Hær i Forbimarsch. Og dog var der ikke Plads, skønt Ekstratog saa hurtigt, som muligt, førte Regimenterne Nord paa til de Transportskibe, der laa og ventede ved *Shimonoseki*.

Desuagtet var Byen forbavsende rolig, naar man

ser hen til, hvad det var, der foregik. Soldaterne var stille og venlige som japanske Drengene i en Skoletime; der var ingen Brovten, ingen sorgløs Munterhed. Buddhistiske Præster talte til Bataillonerne i Templernes Gaarde, og en stor Ceremoni var alt blevet udført paa Eksercerpladsen af Shinsu-Sektens Abbed, som var kommen fra Kyôto i denne Anledning. Tusinder var af ham blevet stillede under Amida's Beskyttelse; et blottet Knivsblad blev lagt paa hvert ungt Hoved som Symbol paa den frivillige Forsagelse af Livets Forfængelighed — dette var Soldatens Indvielse. Overalt, ogsaa ved den ældre Religions Altre, blev Bønner opsendte af Præsterne til Skyggerne af de Helte, som fordem havde kæmpet og var døde for deres Kejser. Ved Shinto-Templet i Fujisaki blev indviede Amuletter uddelte til Mændene. Men de mest storslaaede Ritus var dog de, der fejredes i Honmyôji's Nichiren-Sektens vidtberømte Kloster, hvor Asken af Kato-Kiyomase, Koreas Erobrer, Jesuiternes Fjende og Buddhisternes Beskytter har hvilet i tre Hundrede Aar; — Honmyôji, hvor Pilgrimmenes Kor i den hellige Paakaldelse: „Namu-myô-hô-rengé-kyô“ lyder som Brændingens Bølgeslag; — Honmyôji, hvor man kan købe forunderlige, smaa Amuletter i Form af diminutive, buddhistiske Altre, der hvert indeholder et mikroskopisk Billede af en gudophøjet Kriger. I det store Tempel og i alle de mindre Templer, som indrammer den lange Opgang dertil, synges

særlige Litanier, og specielle Bønner henvendes til Heltens Aand om overnaturlig Hjælp. Kiyomasa's Rustning, hans Hjælm og Sværd, som i tre Aarhundreder bevaredes ved Hoved-Altret, var nu ej længere stillede til Skue. Nogle paastod, at de var sendte til Korea for at ægge Hæren til Heltedaad. Men andre kunde en Fortælling om rungende Hovslag i Tempelgaarden ved Midnatstid; og mange havde set en mægtig Skygge rejse sig fra Aarhundreders Søvn og fare forbi for endnu engang at lede Himlens Søns Hære til Erobring. Uden al Tvivl var der blandt Soldaterne — de brave, trohjertede Knøse fra Landet — mange, som stolede herpaa; — troede ikke Mændene i Athen paa, at Theseus stod dem bi ved Marathon? Saameget mere maaske, fordi Kumamoto selv for et ikke ringe Antal af de nye Rekruter syntes at være en Vidunderstad, helliget ved Sagnene om den store Fører, og Slottet et af Verdens Størværker, bygget af Kiyomasa som Kopi af den Fæstning, han stormede i *Chösen*.

Midt under alle disse Forberedelser forblev Folket forunderlig roligt. Paa de blotte, ydre Kendetegn skulde ingen Fremmed have gættet den almindelige Følelse *).

*) Dette er skrevet i Kumamoto i Slutningen af 1894 (altsaa under Krigen med Kina). Nationens Begejstring var koncentreret og tavs; men under denne ydre Ro ulmede al Barskheden fra den gamle Lenstids Dage. Regeringen var

Den offentlige Ro var karakteristisk japansk. Racen, saavel som Individet, bliver efter alt at dømme mere selvbehersket, efterhaanden som dets Sindsbevægelser trænger dybere ind. Kejseren sendte Gaver til sine Tropper i Korea og Ord, der vidnede om faderlig Omhu; og Borgerne, der fulgte dette ophøjede Eksempel, ladede hvert Dampskib med Forsyninger af Ris-Vin, Levnedsmidler, Frugt, Tobak og Gaver af alle Slags. Hvem der ikke kunde overkomme noget kostbarere, sendte Straa-Sandaler. Hele Nationen betalte Kontingent til Krigsfonden; og Kumamoto, der paa ingen Maade var rig, gjorde alt, hvad Byens Fattige og Rige kunde hjælpe den til at gøre, for at bevise sin Loyalitet. Købmandens

nødt til at afslaa den frimodigt tilbudte Tjeneste af Tusinder af unge Mænd. Hvis en Opfordring var udgaaet til saadanne Frivillige, vilde sikkert 100,000 Mand have efterkommet den inden en Uges Forløb. Men den krigerske Aand, der aabenbarede sig paa andre Maader, var lige saa pinlig som mærkværdig. Mange dræbte sig selv efter et Afslag fra Krigsministeriet, og vi citerer paa Lykke og Fromme nogle faa forunderlige Kendsgerninger, der er tagne fra den lokale Presse: „Gendarmen ved *Söul* (Hovedstaden i Korea), der beordredes til at ledsage Minister Otori tilbage til Japan, dræbte sig selv af Sorg over ikke i Stedet at have faaet Tilladelse til at gaa til Krigsskuepladsen. En Officer, ved Navn Ishiyama, der ved Sygdom hindredes fra at støde til sit Regiment samme Dag, det afrejste til Korea, stod op fra sit Sygeleje, bøjede sig dybt for Kejserens Billede og stak sig saa ihjel med sit Sværd. En Soldat fra Osaka, ved Navn Ikeda, til hvem man sagde, at han paa Grund af et Brud paa Disciplinen ikke fik Tilladelse til at gaa til Fortropperne, skød sig. Kaptain Kami af den „Blandede Brigade“, der under et Anfald, som hans Regiment gjorde paa et Fort nær ved *Chinchow*, pludselig blev syg og faldt om, blev bevidstløs

rundhaandede Pengeanvisning blandede sig med Haandværkerens Papir-Dollars, med Arbejderens Smaamynt og med Kurumaya'ens Kobberskilling i en frivillig Selvfornægtelsens Broderskab. Endogsaa Børn gav, og deres rørende smaa Bidrag blev ikke afslaaede, for at ikke den almene Fædrelandskærlighed paa nogen Maade skulde lide Afbræk. Men der var særlige Kontingenter, som ogsaa samledes i hver Gade til Understøttelse for Reservetroppernes Familier; thi Soldaterne var ofte gifte Mænd, for det meste i smaa Kaar, som havde været nødsagede til at forlade deres Hustruer og Smaabørn uden at kunne give dem Midler til deres Underhold. Alt dette viser, at Borgerne frivilligt og højtideligt for-

ført til Hospitalet. Da han en Uge senere var bleven rask, gik han hen til det Sted, hvor han var styrtet om, og tog Livet af sig — efterladende følgende Brev, der blev oversat af „*Japan Daily Mail*“: „Det var her, at Sygdom tvang mig til at standse og lade mine Mænd storme Fortet uden mig. Aldrig kan jeg udslette en saadan Vanære, saa længe jeg lever. For at redde min Ære dør jeg, — dette Brev skal tale for mig.“

En Lieutenant i Tokyo, der ingen Slægtninge havde, som efter hans Afrejse kunde tage sig af hans lille, moderløse Pige, dræbte hende og rejste til sit Regiment, før Sagen blev kendt. Derefter søgte han Døden paa Valpladsen og fandt den, saa at han kunde mødes med sit Barn paa hendes Rejse til Meido! Dette minder en om de feudale Tiders frygtelige Vildhed. Inden Samurai'en gik til en haabløs Kamp, dræbte han underuiden Hustru og Børn for desbedre at kunne glemme hine tre Ting, som ingen Kriger paa Slagmarken maa mindes: „sit Hjem, sine kære og sit eget Legeme“. Efter denne Akt af vild Heroisme gav Samurai'en sig Dødsraseriet i Vold: *Shini-mono-gurui*, — uden Skaansel mod sig selv og andre.

pligtede sig til de nævnte Ydelser. Man kunde ikke tvivle om, at Soldater, der var støttede af en saadan uselvisk Kærlighed, vilde gøre endogsaa mere, end hvad simpel Pligt forlangte.

Og det gjorde de.

II

Manyémon sagde, at der var en Soldat i Forstuen, som ønskede at tale med mig.

„O Manyémon, jeg haaber dog ikke, de har i Sinde at indkvartere Soldater hos os! — Huset er altfor lille! Vær saa god at spørge ham om, hvad han vil.“

„Det har jeg gjort,“ svarede Manyémon; „han siger, han kender Eder.“

Jeg gik til Døren og saa en køn, uniformeret, ung Fyr, som smilende tog sin Hue af, da jeg gik hen til ham. Der var noget velbekendt ved dette Smil, — hvor havde jeg dog set det før?

„Lærer, har I helt glemt mig?“

Endnu et Øjeblik stirrede jeg forbavset paa ham; saa lo han sagte og kom frem med sit Navn:

„Kosuga Asakichi!“

Hvor slog mit Hjerte varmt for ham, idet jeg strakte begge mine Hænder ud imod ham! „Kom ind, kom!“ raabte jeg. „Men hvor har Du dog vokset Dig stor og køn! Det var intet Under, jeg ikke kendte Dig.“

Han rødmede som en ung Pige, idet han traadte ud af sine Sko og spændte sin Sabel fra. Jeg huskede, at han plejede at rødme paa samme Maade i Klassen, baade naar han gjorde sig skyldig i en Fejltagelse, eller naar han blev rost. Øjensynligt var hans Hjerte lige saa uberørt som dengang, da han var en beskeden Dreng paa seksten Aar i Matsue's Skole. Han havde faaet Orlov, saa han kunde komme og sige mig Farvel. Regimentet skulde næste Morgen rejse til Korea.

Vi spiste sammen og talte om gamle Dage — om Izumo, om Kitzuki og om mange andre fornøjelige Ting. I Begyndelsen forsøgte jeg forgæves at faa ham til at drikke lidt Vin; jeg vidste ikke, at han havde lovet sin Moder aldrig at smage stærke Drikke, saa længe han var i Tjenesten. Saa gav jeg ham Kaffe som Surrogat derfor og fik ham til at fortælle mig alt om sig selv.

Efter at han havde taget sine Grader, var han vendt hjem til sit Fødested for at hjælpe sin Familie, der var rige Landmandsfolk; og han fandt, at hans agrariske Studier i Skolen var komne ham til god Nytte. Et Aar senere blev alle unge Karle i Landsbyen, som havde naaet nitten Aars Alderen — han selv derimellem — stævnedes til det buddhistiske Tempel for at undersøges, hvorledes det stod til med deres legemlige og aandelige Kvalifikationer til Militærtjenesten. Han var sluppen igennem som Ichiban (første Klasse) efter den undersøgende

Læges og Majors Skøn og var bleven udtrukken til den følgende Militær-Udskrivning. Efter tretten Maaneders Tjeneste var han bleven forfremmet til Sergeant. Han holdt af Soldaterstanden. Først havde han haft Station i Nagoya, derpaa i Tokyo ; men da han mærkede, at hans Regiment ikke skulde sendes til Korea, havde han med heldigt Udfald ansøgt om at maatte blive forflyttet til Kumamoto-Divisionen. „Og nu er jeg saa glad,“ udbrød han, idet hans Ansigt straaledede med en Soldats Glæde, „vi rejser i Morgen!“ Da rødmede han atter, som om han skammede sig over at have yttret sin frimodige Glæde. Jeg mindedes Carlyle's dybe Ord: „at aldrig Fornøjelser, men kun Lidelser og Død, er de Tillokkelser, der drager ædle Hjerter.“ Jeg tænkte ogsaa — hvad jeg dog ikke kunde sige til nogen Japaneser — at Glæden i hans Øine kun kunde lignedes med Æmheden i en Elskers Øjne paa hans Bryllupsdags Morgen.

„Husker Du,“ spurgte jeg, „da Du engang i Klassen erklærede, at Du ønskede at dø for Hs. Majestæt Kejseren?“

„Ja,“ svarede han leende, „og Muligheden dertil er nu kommen, ikke alene for mig, men for adskillige andre fra min Klasse.“

„Hvor er de henne?“ spurgte jeg. „Med Dig?“

„Nej, de var alle i Hiroshima-Divisionen, og de er allerede i Korea. Imaoka (I husker ham jo nok, han var meget høj) og Nagasaki, og Ishihara, — de

var alle med i Fægtningen ved *Söng-Hwan*. Og vor Fægtemester, Lieutenanten — mindes I ham?"

„Lieutenant Fujii? Ja! Han har trukket sig tilbage fra Hæren.“

„Men han hører til Reserven. Han er ogsaa gaaet til Korea. Han har faaet én Søn til, siden I forlod Izumo.“

„Han havde to Piger og en Dreng, da jeg var i Matsué,“ svarede jeg.

„Ja — og nu har han to Drenge.“

„Hans Familie maa da være i stor Angest for ham!“

„Han selv er ikke bange,“ svarede Knøsen. „At falde i Slaget er saare ærefuldt; og Regeringen tager sig af de Faldnes Efterladte. Saa behøver vore Officerer ikke at sørge for det. Dog — det er trist at dø, naar man ingen Søn har.“

„Jeg indser ikke hvorfor.“

„Synes man da ikke det i Vesten?“

„Nej, tværtimod, vi finder, det er meget sørgeligt, naar en Mand, der har Børn, dør bort fra dem.“

„Men hvorfor?“

„Enhver god Fader maa ængste sig for sine Børns Fremtid. Hvis han pludselig gaar bort fra dem, kan de komme til at døje meget Ondt.“

„Saaledes er det ikke i vore Officerers Familier. Slægtningene antager sig straks Barnet, og Regeringen giver en Pension. Paa den Maade behøver

Faderen ikke at være bekymret. Men det er sørgeligt at dø for den, der intet Barn har.“

„Mener Du sørgeligt for Hustruen og den øvrige Familie?“

„Nej, jeg mener for Manden selv, for Familie-faderen.“

„Men hvorfor? Til hvad Nytte kan en Søn være for en død Mand?“

„Sønnen arver. Sønnen opretholder Familienavnet. Sønnen udfører alle Offringer.“

„Offringerne til de Døde?“

„Ja. Forstaar I mig nu?“

„Jeg forstaar vel, hvad Du siger, men ikke, at Du føler saaledes.“ Har Krigsfolk endnu disse Anskuelser?“

„Naturligvis. Har I ingen saadan Tro i Vesten?“

„Ikke nu. De gamle Grækere og Romere havde lignende Anskuelser. De troede, at Forfædrenes Aander boede i Hjemmet, modtog Offringer og vaagede over Familien. Hvorfor de tænkte saaledes, ved vi tildels; men vi kan ikke bestemt vide, hvorledes de følte; thi vi kan ikke forstaa Følelser, vi aldrig selv har erfaret, eller som vi ikke har arvet. Af samme Grund forstaar jeg ikke en Japanesers Følelser over for den Afdøde.“

„Tror I da, at Døden er Enden paa alt?“

„Det er ingen Forklaring paa det for mig uforklarlige. Nogle Følelser er arvede — maaske ogsaa nogle Idéer. Eders Følelser og Eders Tanker om

den Døde — om den Levendes Pligter lige over for den Afdøde — er helt forskellige fra en Mands fra Occidenten. Vi tror om Døden, at den er en fuldstændig Adskillelse ikke alene fra dem, der lever, men fra hele Verden. Lærer ikke ogsaa Buddhismen om en lang, mørk Rejse, som den Døde maa foretage sig?“

„Rejsen til Meido! — Jo. Alle maa gøre denne Vandring. Men vi tænker ikke paa Døden som paa en total Adskillelse. Vi tænker paa den Afdøde, som om han endnu var hos os. Vi taler til ham hver eneste Dag.“

„Det ved jeg. Men hvad jeg ikke forstaar, er de Idéer, der ligger bag ved Kendsgerningerne. Dersom de Afdøde gaar til Meido, hvorfor offerer man saa til Forfædrene paa Husaltrene og fremsiger Bønner til dem, som om de virkelig var til Stede? Er det ikke, fordi Folket i Almindelighed blander buddhistisk Lære med shintoistisk Tro?“

„Maaske mange gør det! Men ogsaa de, som er rene Buddhister foretager Offeringer og Bønner til de Døde paa forskellige Steder til samme Tid — i Sognetemplet men ogsaa foran Familiens Husalter.“

„Hvorledes kan man tro, at Sjælene paa samme Tid er i Meido og paa flere andre Steder? Selv om Folket tror, at Sjælen er mangedobbelt, kan det ikke bortforklare Modsigelsen. Thi den Døde har ifølge buddhistisk Lære faaet sin Dom.“

„Vi tænker os Sjælen baade som én og som mange. Vi tænker paa den som noget, der kan være mange Steder paa én Gang, ligesom Luftens Strømninger.“

„Eller Elektricitetens?“

„Ja!

Øjensynligt voldte det ikke min unge Ven nogen Vanskelighed i Tanken at forene den Kultus, der vises den Døde i Hjemmet, med Læren om Meido; det kan jo hænde, at disse to Anskuelser ikke medfører alvorlige Modsigelser for den, der giver sig af med buddhistisk Filosofi.

„Kan Du da virkelig tænke paa Døden som Liv, som Lys?“ spurgte jeg.

„Ja, sikkert,“ gav han smilende til Svar. „Vi tror, at efter Døden skal vi endnu være sammen med vore Familier. Vi skal se vore Forældre, vore Venner. Vi skal forblive i denne Verden, — skuende Lyset ligesom nu.“

Pludselig fremstillede der sig for mig med ny Betydning nogle Ord af en Students Stil angaaende en retfærdig Mands Fremtid: „*Hans Sjæl skal evigt svæve i Universet!*“

„Og derfor,“ vedblev Asakichi, „kan den, der har en Søn, dø med et glad Sind.“

„Fordi denne Søn vil bringe hine Offre af Føde og Drikke, uden hvilke Aanden vilde lide?“ spurgte jeg.

„Det er ikke alene derfor. Der gives Pligter, som er langt vigtigere end at foranstalte Offringer. Det er, fordi ethvert Menneske føler Trang til, at der er en, der elsker ham, efter at han er død. Nu forstaar I det vel?“

„Kun Ordene,“ svarede jeg, „kun det, at I tror det. Følelsen forstaar jeg ikke. Jeg kan ikke tænke mig, at den Levendes Kærlighed skulde kunne gøre mig lykkelig efter Døden. Og Du, — Du, som gaar langt bort til Krigen, er Du ulykkelig over, at Du ikke har nogen Søn?“

„Jeg? — Ak nej! Jeg er jo selv en Søn, en yngre Søn. Mine Forældre er endnu i Live og raske, og min Broder sørger for dem. Dersom jeg bliver dræbt, vil der hjemme være mange om at elske mig, — Brødrene, Søstrene og de Smaa. Det er noget helt andet med os Soldater; vi er næsten alle meget unge.“

„I hvor mange Aar,“ spurgte jeg, „gøres der Offringer til de Døde?“

„I et Hundrede Aar.“

„Kun i et Hundrede Aar?“

„Ja. Endog i buddhistiske Templer gøres der kun Offringer og Bønner i et Hundrede Aar.“

„Bekymrer de Døde sig da ikke mere om at blive erindrede efter et Hundrede Aars Forløb? Eller svinder de bort tilsidst? Kan Sjælen dø?“

„Nej, men efter et Hundrede Aars Forløb er den ikke længer hos os. Nogle siger, at den da er

genfødt, andre paastaar, den er bleven Kami*); de ærer den som Kami og offerer til den paa bestemte Dage. — Synes I, at det er saa besynderligt, at vi skal elske de Døde?”

„Nej,“ svarede jeg. „Jeg synes, det er skønt. Men mig, — som er en Fremmed fra Vesten — mig forekommer denne Skik ikke at være fra i Dag, men at stamme fra fordums Tid. De gamle Grækere Tanker om de Afdøde maa i meget have lignet det moderne Japans Opfattelse deraf. En atheniensisk Soldats Følelser i Perikles's Tidsalder var maaske de samme som Eders i denne Meiji's**) Æra. Og Du har jo læst i Skolen om, hvorledes Grækerne offrede til de Døde og viste Ærefrygt for de Tapres og Fædrelandsvennernes Aander.“

„Ja. Nogle af deres Skikke lignede i mange Ting vore egne. De blandt os, som falder i Krigen mod Kina, vil ogsaa blive ærede. De vil blive op-højede til Kamier. Ja, selv Kejseren vil vise dem Ærefrygt.“

„Men,“ indvendte jeg, „at dø saa langt borte fra ens Fædres Grave, i et fremmed Land, vilde forekomme os Vestens Folk en saare tung Skæbne.“

„Aa, nej. Der vil blive sat Mindesmærker op for at ære vore Døde i deres egne Byer og Landsbyer, der, hvor de er fødte; og vore Soldaters

*) Kami 卽: Guddom. Se: „Fra Morgenrødens Rige“ Side 117.

**) „Meiji's Æra“ begyndte 1868. Se Tidsregningen i Japan: „Fra Morgenrødens Rige“ Side 188.

Legemer vil blive brændte, og Asken bliver sendt hjem til Japan. I det mindste bliver det gjort overalt, hvor det er muligt. Det kan blive svært nok efter et stort Slag!“

(En pludselig Erindring af Homer trængte sig ind paa mig med en Vision af den Oldtidens Slette, hvor „Ligbaalene brændte bestandigt i Mangfoldighed“).

„Og Aanderne af de Soldater, som falder i denne Krig,“ spurgte jeg, „vil de ikke altid blive anraabte om at bistaa Landet ved paakommende, nationale Farer?“

„Jo, altid! — Vi vil blive elskede og dyrkede af hele Folket.“

Han sagde „vi“ ganske naturligt, ligesom en, der alt er forudbestemt. Efter en lille Pavse vedblev han:

„Det sidste Aar, da jeg var i Skolen, havde vi en militair Ekskursion. Vi marscherede til et Alter i Distriktet *Ju*, hvor Heltenes Aander bliver tilbedte. Det er en skøn og ensom Plads mellem Bjærgene; og Templet overskygges af mægtige Træer. Der hersker et stadigt Tusmørke, og der er koldt og tavst. Vi trak op foran Altret i militair Orden! Ingen talte. Da lød Hornet gennem den hellige Lund ligesom et Opraab til Slag — og vi præsenterede alle Gevær; Taarerne kom i mine Øjne, jeg ved ikke selv hvorfor. Jeg betragtede mine Kammerater, og jeg saa, de følte ligesom jeg. Maaske kan

I ikke forstaa det, da I er en Fremmed; men der er et lille Digt, som enhver Japaneser kender, som udtrykker denne Følelse. Det blev skrevet forlængst af den store Præst, Saigyo Hôshi, som havde været Kriger, før han blev Præst, og hvis rigtige Navn var Sato Norikyo:

*Nani go to no
Owashimasu ka wa
Shirane domo
Arigata sa ni zo
Namida kobururen *).*

Det var ikke første Gang, at jeg hørte en saadan Tilstaaelse. Mange af mine Studenter havde ikke taget i Betænkning at omtale de Følelser, der vakt hos dem ved de hellige Traditioner og ved de gamle Altres mørke Højhed. I Virkeligheden var denne Asakichi's Erfaring ikke mere individuel end den enkelte Krusning paa det bundløse Hav. Han havde kun ytret en Races Følelser for Forfædrene, — Shintoismens vage, men uudgrundelige Sindsbevægelse.

Vi vedblev at tale, lige til det bløde Sommer-Mørke faldt. Stjernerne og Citadellets elektriske Lys tindrede omkap. Hornene klang, og fra Kiyomasa's Fæstning rullede ud i Natten en dump Lyd som et Tordenbrag — Sangen fra ti Tusinde Mand:

*) Hvad Aarsag der maa være, kan jeg ej sige. Men naarsomhelst jeg staar foran Altret, strømmer Taknemmelighedens Taarer.

*Landet mod Syd og Landet mod Nord
 Vrimlende fuldt af Fjender!
 Mod Vest, mod Øst og ud for dit Ø:
 Vrimlende fuldt af Fjender!
 Ingen vel mægter Tallet at sige
 Paa dem, som fremad vælde
 Alt fra Satsuma's høje Strand,
 Fra Tsukichi's mægtige Fjælde.*

„Du kender denne Sang, gør Du ikke?“ spurgte jeg.
 „Jo, naturligvis“, svarede Asakichi, „enhver Sol-
 dat lærer den!“

Det var „Kumamoto-Rojô“, Belejringens Sang.
 Vi lyttede og kunde endog opfange enkelte Ord i
 den mægtige Lydbølge:

*Selv om Jorden monne kløves,
 Selv om Himlen monne falde,
 Selv om Bjerge sank i Hav,
 Vid, I tapre Manddomshjerter,
 At dog ét skal altid stande
 Evigt helligt, evigt rent:
 Kejseren af Japans Lande.*

En liden Stund sad Asakichi og lyttede hertil,
 bevægende Armen i Takt med Sangens stærke
 Rytme; — da smilede han som en, der pludselig
 vaagner, og sagde:

„Lærer, jeg maa gaa! Jeg ved ej, hvorledes jeg

skal kunne takke Eder eller sige Eder, hvor lykkelig denne Dag har været for mig.“ Og idet han tog en lille Konvolut frem fra sit Bryst, tilføjede han: „Men først beder jeg Eder at modtage dette. I bad mig engang for længe siden om et Fotografi; her er det, — tag det som en Erindring.“

Han rejste sig og spændte Sabelen om sig. Jeg trykkede hans Haand og fulgte ham til Døren.

„Hvad maa jeg sende Eder fra Korea, Lærer?“ spurgte han.

„Kun et Brev“, sagde jeg, — „efter den næste, store Sejr.“

„Ja, saafremt jeg da kan holde en Pen,“ svarede han.

Derpaa rettede han sig, saa han lignede en Bronze-Statue, gav mig den militaire Hilsen og vandrede bort i Mørket.

Jeg vendte tilbage til det øde Gæstekammer og hensank i Drømmerier. Jeg lyttede til Tordenen fra Soldaternes Sang. Jeg hørte Jernbanetogenes Susen, de Tog, der førte saa mange unge Hjerter, saa megen uvurderlig Loyalitet, saa stor Troskab, Kærlighed og Tapperhed bort til Feberen, der lurar i Kinas Rismarker, til Døds-Cyklonernes Høst.

III

Aftenen efter den Dag, vi traf Navnet „Kosuga Asakichi“ i den lange Liste paa de Faldne, der offent-

liggjordes i det lokale Blad, pyntede og illuminerede Manyémon Alkoven i Gæsteværelset som til en hellig Fest. Han fyldte Vaserne med Blomster, tændte flere smaa Lamper og brændte Røgelse i en lille Bronze-Skaal. Da alt var færdigt, kaldte han paa mig. Som jeg nærmede mig Stedet, saa jeg Knøsens Fotografi indenfor, opstillet paa en lille Forhøjning; og foran det var der spredt en diminutiv Gave af Ris, Frugter og Kager — den gamle Mands Offer.

„Maaske“, dristede Manyémon sig til at sige, „vilde det glæde hans Aand, om Mesteren vilde tale til ham. Han vil kunne forstaa Eders Engelsk.“

Jeg talte til ham, og Billedet syntes at smile gennem Røgelsens taagede Ringe. Men det, jeg sagde, var kun bestemt for ham og for Guderne.

Yuko. En Erindring.

Tenshi-Sama go-shimpai!)* Himlens Søn sørger
i sin Ophøjethed.

Forunderlig Stilhed i Byen! En Højtidsfuldhed som en Landesorg. Endog de omvankende Gadesælgere har sat deres Raab en Tone lavere ned, end de ellers er vant til at raabe. Teatrene, der sædvanligt er overfyldte fra den tidlige Morgen til sent paa Natten, er alle lukkede. Stænget er ogsaa hvert Forlystelsessted, hver Udstilling, endog Blomster-Udstillingerne. Lukkede er alle offentlige Festlokaler. Ikke saa meget som en Klimpren paa en Samisen høres i Geisha'ernes taysse Kvarterer. Der er ingen Nattesvømmere i de store Værtshuse; de faa Gæster taler med dæmpede Stemmer. Endog de Ansigter, man er vant til at se paa Gaderne, har glemmt deres vanlige Smil; og Forordninger paa Pla-

*) Attentatet i Japan paa den russiske Storfyrst-Tronfølger — nuværende Kejser af Rusland — var en i sin Tid saa omtalt Begivenhed, at den neppe her behøver at paapeges.

kater forkynder en Udsættelse til ubestemt Tid af alle Fester og Underholdninger.

En saadan offentlig Nedstemthed vilde være fuldt paa sin Plads efter Underretningen om et stort Nederlag eller en national Ulykke: et frygteligt Jordskælv, en Ødelæggelse af Hovedstaden eller en Krigserklæring. Dog, intet af alt dette var forefaldet. Det hele var en Bekendtgørelse om, at Kejseren sørgede; og i alle Landets tusinde Byer er Tegnet paa den offentlige Sorg det samme, som udtrykker Nationens dybe Sympati for dens Hersker.

Og Haand i Haand med denne store Medfølelse gaar det almindelige, lynsnare Ønske om at bøde paa Uretten, at give al mulig Erstatning for den tilføjede Krænkelse. Dette aabenbarer sig paa talløse Maader, der for det meste springer lige ud af Hjertet og maa røre en i al deres Enkelthed. Fra næsten alle Steder og alle Mennesker sendes Kondolationsbreve og Telegrammer samt sjældne Gaver til den kejserlige Gæst. Rige og Fattige berøver sig selv deres mest værdifulde Arvestykker, deres største Skatte i Hjemmet, for at byde dem til den saarede Prins.

Utallige er de Budskaber, der sættes sammen for at sendes til Czaren, og hver enkelt Person handler kun efter sin egen Indskydelse. En pæn, gammel Købmand opsøger mig for at bede mig om at sammensætte et Telegram for ham paa Fransk, der udtrykker alle Borgernes dybe Sorg over

Attentatet paa Czarevitch — et Telegram til Kejseren over alle Russere. Jeg gør mit bedst mulige for ham, men bevidner min totale Uerfarenhed i at finde Ord, passende til en saa høj og mægtig Person. „Aa! det gør ingen Ting“, svarer han; „vi vil sende det til den japanske Minister i St. Petersborg; han vil rette alle Fejl, hvad Formen angaar“. Jeg spørger ham, om han har noget Begreb om, hvad et saadant Telegram koster. Han har ganske korrekt vurderet det til noget over hundrede Yen,*) en meget stor Sum at udrede for en lille Købmand i Matsué.

Nogle barske, gamle Samurai'er viser deres Følelser lige over for Begivenheden paa en mindre tiltalende Maade. Den høje Embedsmand, hvem Ansvarret var betroet for Prinsens Sikkerhed i Otsu, modtager pr. Ekspres et blankt Sværd og et haardt Brev, der byder ham at bevise sit Mod og sin Sorg over det skete som en Samurai — ved øjeblikkelig at udøve Harakiri**).

Thi dette Folk har ligesom dets egne Shinto-Guder forskellige Sjæle, det har sin Nigitama og sin Aratama***), sin blide og sin haarde Aand. Den blide Aand søger kun at give Oprejsning; men den haarde Aand forlanger Sonoffer. Og nu, gennem det folkelige Livs formørkede Atmosfære føles over-

*) En Yen cirka to Kroner.

**) Selvmord ved Bugopsprætning.

***) Se: Fra Morgenrødens Rige, Side 148.

alt den sælsomme Dirren af disse to modsatte Virkninger, som om det var tvende elektriske Strømninger.

Langt borte i Kanagawa, i en velhavende Families Bolig, er der en ung Kvinde, en Tjenestepige, der hedder Yuko*), et Samurai Navn fra fordums Dage, der betyder „tapper“.

Fyrretyve Millioner er nedsunkne i Sorg, men hun mer end alle andre. Paa hvilken Maade og af hvilken Grund vil ikke nogen Fremmed fra Vesten helt kunne begribe. Hendes Væsen er et Udslag af hendes Sindsbevægelse og en pludselig Indskydelse, hvis Natur vi kun kan gætte os til paa den mest vage Maade. Noget i en retskaffen japanesisk Piges Sjel kan vi forstaa. Der er Kærlighed deri og det i fuldeste Maal, dyb, men behersket; Uskyldighed er der ogsaa deri, en Uskyldighed, der er uimodtagelig for Smuds, for hvilken Lotus-Blomsten er bleven det buddhistiske Symbol; hendes fine Følelse er sart som den tidlige Sne paa Blommetræets Blomster; Foragt for Døden har hun, det er hendes Samurai-Arv; men den er skjult under en Ynde, blid som Musik. Hendes Guds frygt er sand og saare enkel — en Hjertets Tro, som regner Buddha og Guderne for Venner og ikke frygter for at spørge dem om noget

*) Efter Revolutionen og den derpaa følgende Statsomvæltning i 1868 blev mange Samurai-Familier forarmede. Se: „Fra Morgenrødens Rige“ Kimiko. Side 83.

som japansk Høflighed giver Lov til at spørge om. Men disse og mange andre Følelser er i højeste Grad underlagte en Hjertets Betagethed, som det er umulig at udtrykke i noget af Vestens Tungemaal — noget, for hvilket Ordet „Loyalitet“ kun vilde være som et dødt Bogstav; noget, der snarere er i Slægt med, hvad vi kalder „mystisk Eksaltation“, betydende den yderligste Ærefrygt og Opoffrelse for Tenshi-Sama.*) Men dette er noget meget mere end en blot individuel Følelse. Det er den udødelige, moralske Magt og Vilje af en gengangeragtig Mangfoldighed, som kæder sig helt tilbage i de glemte Tiders absolute Nat.**)

Hun selv er kun en Aandebolig, hjemsøgt af en Fortid, der er yderligt ulig vor egen, — en Fortid, i hvis talløse Aarhundreder alle som én levede, aandede og tænkte paa en Maade, som var helt ulig vor Maade at eksistere paa. —

„Tenshi-Sama go-shimpai“. En brændende Attraas Ønske om at give, var Pigens øjeblikkelige Indskydelse — et overmægtigt Ønske og dog saa haabløst, siden hun intet ejede, undtagen den ubetydelige Sum, hun havde lagt op af sin Løn. Men Ønsket staar fast og lader hende ingen Hvile. Om Natten

*) Tenshi-Sama æ: Himlens Søn.

**) Lafcadio Hearn kommer ofte tilbage til den Tanke, at vort nuværende aandelige Jeg er en Arv fra de forudgaaende Slægter. Disse genleve i os, og vi bliver saaledes: Gengangerboliger.

ligger hun og grunder; hun gør sig selv Spørgsmaal, som de Døde besvarer. „Hvad skal jeg give, for at den Ophøjedes Sorg kan ophøre?“ — „Dig selv!“, svarer Stemmerne lydløst, men uafviseligt. — „Men *kan* jeg?“ spørger hun med Undren. „Du har ingen levende Slægtninge,“ svarer de, „og Du har Ingen at gøre Offringer for. Vær Du vort Offer. At give Livet for den Ophøjede er den højeste Pligt, den største Glæde.“ — „Og paa hvilket Sted?“ spørger hun. „I Saikyo *)“, svarer de tavse Stemmer; „i Hines Port, som efter gammel Skik skulde være gaaede i Døden.“

Dagen gryr. Yuko rejser sig fra sit Leje og bøjer sig for Solen. Hun udfører sine første Morgenpligter; hun anmoder om Tilladelse til at gaa ud og erholder den. Da ifører hun sig sin smukkeste Klædning, sit mest straalende Bælte, sine hvideste Tabi,**) saa at hun kan se ud, som om hun var værdig til at give sit Liv for Tenshi-Sama. Og en Times Tid efter rejser hun til Kyôto. Fra Jernbanens Vinduer ser hun Landskaberne glide forbi. Morgendæmringen er skøn; alt, hvad der ligger langt borte, staar i blaa Farvetoner, og Foraarets tunge Dis er dejlig at se paa. Hun ser Landets Skønhed saaledes, som hendes Fædre saa den, men

*) Saikyo (Kyôto) ɔ: den vestlige Hovedstad, Tokyo ɔ: den østlige Hovedstad.

**) Sko, syede af hvidt, blødt Tøj.

som intet Vestens Øje kan opfange, undtagen i de gamle japanske Billedbøgers sære og underlige Ynde. Hun føler Glæden ved Livet, men drømmer ikke om dets mulige fremtidige Værdi for hende selv. Ingen Sorg skyder frem af den Tanke, at efter hendes Bortgang vil Verden forblive lige saa skøn som tilforn. Intet buddhistisk Tungsind tynger paa hende, hun forlader sig med hele sin Sjæl paa de gamle Guder. De smiler til hende fra deres hellige Lundes Skygge, fra deres urgamle Altre paa de fjerne Høje. Og én af dem er maaske med hende; han, som gør, at Graven synes skønnere end Paladset for Hine, som ikke frygter; han, som Folket kalder *Shinigami* 三: „Herskeren over Døds-Attraaen!“ For hende indeholder Fremtiden intet Mørke. Altid skal hun se den hellige Sols Opgang over Bjergtinderne, den blide Maanes Smil paa Vandene, Aars-tidernes evige Trylleri. Hun vil dvæle over de skønne Steder, hinsides, hvor Taagerne ruller sig op, i Cedrenes drømmende Skygger, i Kredsløbet af talløse Aar. Hun vil lære at kende det fine Liv i de svage Vindpust, som ryster Sneen af Kirsebærtræernes Blomster, Livet i de legende Vandes Latter, i hver lykkelig Hvisken i den vidstrakte, grønne Tavshed. Men først vil hun hilse paa sin Slægt, som i skyggefulde Haller venter paa hendes Komme for at sige til hende: „*Du har handlet ret — og som en Samurai's Datter. Kom ind, Barn! Ved Din Hjælp skal vi i Nat være hos Guderne!*“

Det er Dag, da Pigen naar Kyôto. Hun finder sig et Opholdssted og søger hen til en kvindelig Haarsætter.

„Vær saa god at slibe den meget skarp,“ siger Yuko, idet hun giver Kamiyui'en en ganske lille Ragekniv, (en uundværlig Artikel blandt en japansk Kvindes Toilettesager); „jeg venter her, til den er færdig.“ Hun aabner en nylig købt Avis og ser efter de sidste Nyheder fra Hovedstaden; imidlertid stirrer Butiksfolkene nysgerrigt og med Forundring paa hendes alvorsfulde, smukke Bevægelser, som hindrer al paatrængende Udfritten. Hendes Ansigt er mildt som et Barns, men kendte Spøgelser rører sig rastløst i hendes Hjerte, da hun atter læser om den kejserlige Sorg. „Hvor vilde jeg ønske, det nu var Stunden“, er hendes eneste Tanke; „men vi maa vente!“ Tilsidst modtager hun det tynde Knivsblad fejlfrit slebet, betaler den forlangte Bagatel og vender tilbage til sit Værtshus.

Der skriver hun to Breve, et Farvel til sin Broder og en ulastelig Appel til de høje Embedsmænd i Kejserens By med Bøn om, at Tenshi-Sama maa blive opfordret til at ophøre med sin Sorg, nu da han ser, at et ungt Liv — hvor ringe det end var — er blevet givet som frivilligt Sonoffer for Uretten.

Da hun gaar ud igen, er det Timen for det tungeste Mørke, det, som gaar forud for Daggrø, og der er en Tavshed som paa Kirkegaarden. Fattigt og

svagt lyser Lygterne; forunderlig stærk er Lyden af hendes „Geta“^{*)}. Kun Stjernerne skuer ned til hende. Snart staar hun lige foran Regeringsbygningens dybe Port. Hun glider ind i dens Skygge, hvisker en Bøn og knæler. Derpaa løser hun efter gammel Regel sit lange Bælte af stærk, blød Silke og binder sin Kjole fast omkring sig dermed, idet hun knytter Knuden lige over Knæerne. Thi hvad der end maa hænde i Dødskampens Øjeblik, saa maa en Samurai's Datter i Døden findes med Lemmerne sømmeligt udstrakte. Og derpaa skærer hun med fast Haand et gabende Saar i sin Strube, og Blodet sprøjter ud i pulserende Kast. Samurai'ens Datter gør ingen Fejl; hun véd, hvor Pulsaaren har sin Plads.

Ved Solopgang finder Politiet hende — hun er ganske kold. Ved Siden af hende ligger de to Breve og en ussel, lille, Pung; den indeholder fem Yen og nogle Sen (det er nok til hendes Begravelse, som hun havde haabet), og de tager hende og hendes smaa Ejendele og bærer hende bort.

Med Lynets Hurtighed flyver Beretningen herom til hundrede Byer.

Hovedstadens store Blade fortæller den; og kyniske Journalister indbilder sig forkerte Ting og søger at finde lave og almindelige Bevæggrunde for dette Offer: en hemmelig Skam, en Familiesorg, skuffet Kærlighed. Nej — i hele hendes enkle Liv

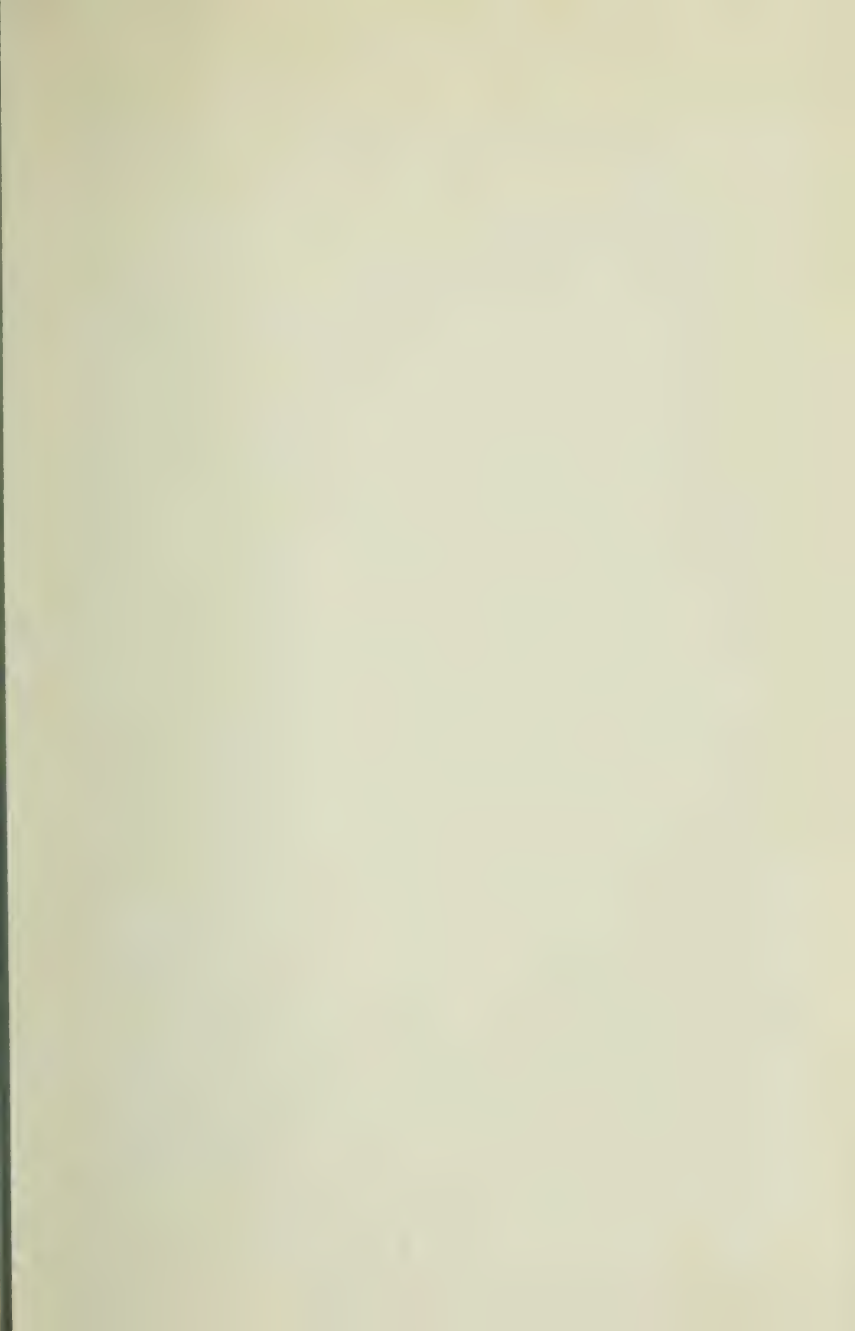
*) Sandaler, der hviler paa høje, tynde Træplader, som staar paa Kant.

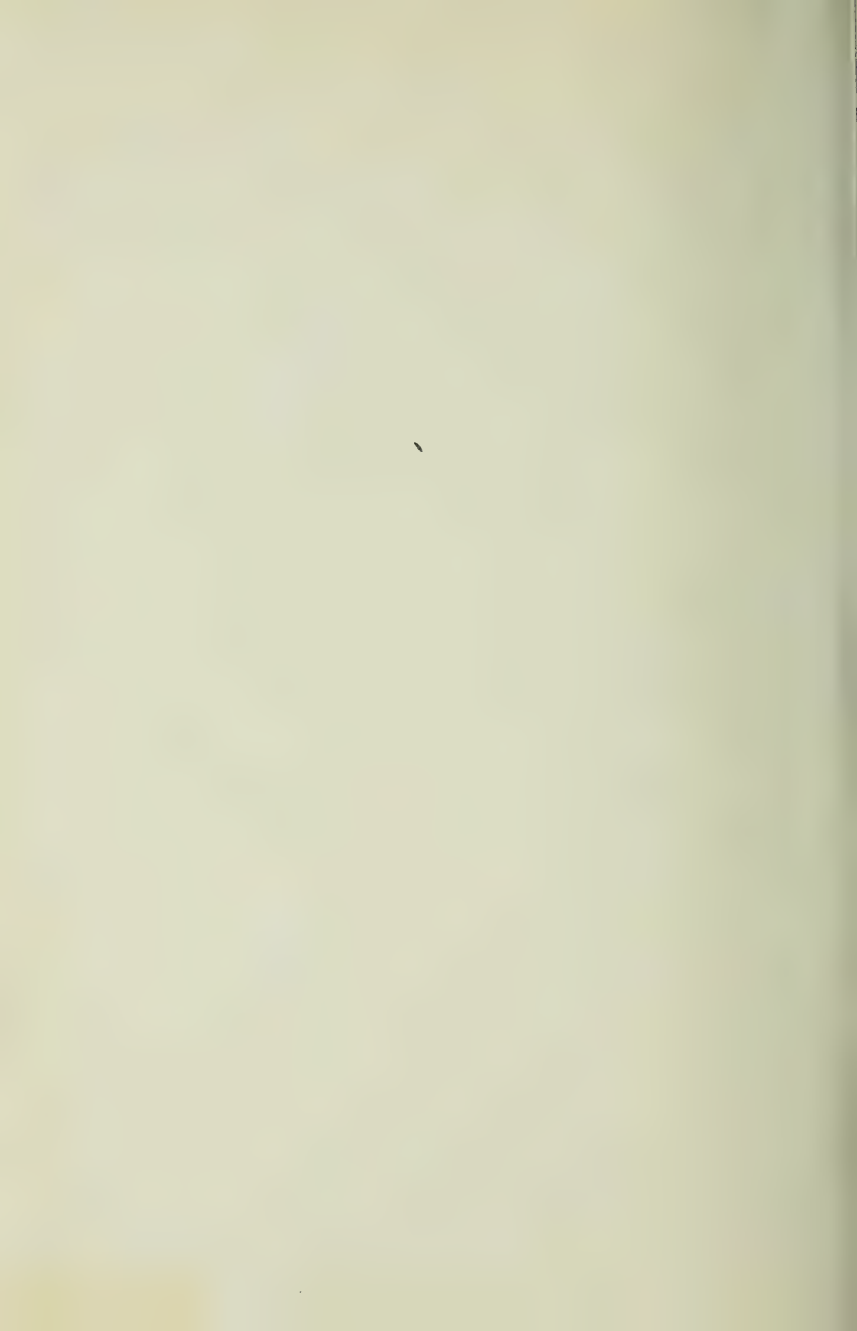
havde der hverken været noget lavt, noget svagt eller noget uværdigt. Lotusens ny-udfoldede Knop var mindre jomfruelig end hun. Saa skrev Kynikerne kun ædle Ting om hende, Ting, der sømmede sig for en Samurai's Datter.

Himlens Søn hører det og forstaar, hvor elsket han er af sit Folk; og i sin Ophøjethed hører han op med at sørge.

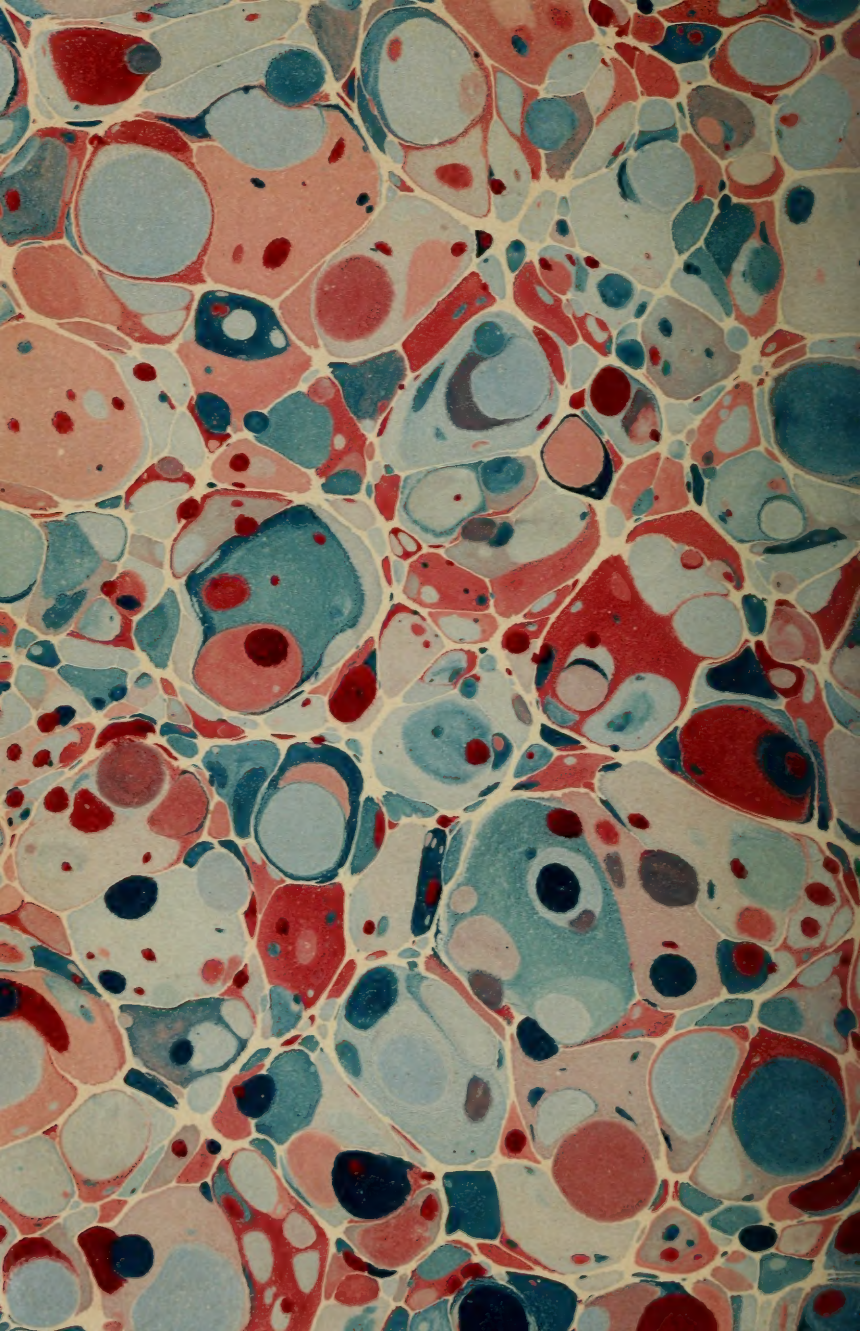
Ministrene hører det og hvisker til hinanden inden for Tronens Skygge: „Alt andet skifter; men Nationens Hjerte forandres ikke.“

N. P. LERCHES
BOGBINDERI
SKAGEN

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

DS
821
M73

Munther, Johanne
Chrysanthemum

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 12 02 14 013 4